

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY RZGÓW

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO**

Autor: mgr Dorota Sowa

Łódź, lipiec 2012 r.
Poprawki, październik 2012 r.

Spis treści

1.	WPROWADZENIE.....	4
1.1.	Podstawy prawne i materiały wyjściowe	5
1.2.	Przedmiot i cel opracowania	6
1.2.1.	Przedmiot i cel Studium	8
1.3.	Określenie zasięgu terenu objętego prognozą	9
1.4.	Powiązania projektu z innymi dokumentami.....	10
1.4.1.	Powiązania Studium z innymi dokumentami	13
2.	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	18
3.	STAN ISTNIEJĄCY – analiza i ocena	19
3.1.	Charakterystyka istniejącego stanu zagospodarowania	19
3.1.1.	Powiązania zewnętrzne.....	19
3.1.2.	Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy i dotychczasowe zagospodarowanie terenu.....	20
3.2.	Charakterystyka istniejącego stanu środowiska przyrodniczego.....	21
3.2.1.	Położenie geograficzne	21
3.2.2.	Rzeźba terenu.....	23
3.2.3.	Budowa geologiczna i grunty	24
3.2.4.	Surowce mineralne.....	27
3.2.5.	Warunki hydrograficzne i hydrogeologiczne	28
3.2.5.1.	Wody powierzchniowe.....	28
3.2.5.2.	Mała retencja	29
3.2.5.3.	Zagrożenie powodziowe	30
3.2.5.4.	Melioracje.....	31
3.2.5.5.	Wody podziemne	32
3.2.5.6.	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP)	33
3.2.6.	Warunki geologiczno-inżynierskie	35
3.2.7.	Warunki klimatyczne.....	35
3.2.8.	Warunki glebowe	38
3.2.9.	Szata roślinna	40
3.2.10.	Świat zwierząt.....	44
3.2.11.	Walory krajobrazowe.....	45
3.2.12.	Powiązania przyrodnicze z otoczeniem.....	46
3.2.13.	Formy ochrony przyrody i Natura 2000	47
3.2.13.1.	Istniejące formy ochrony przyrody	47
3.2.13.2.	Proponowane formy ochrony przyrody	50
3.2.13.3.	Natura 2000.....	51
3.2.14.	Jakość i źródła zagrożeń środowiska przyrodniczego.....	51
3.2.14.1.	Powietrze atmosferyczne.....	51
3.2.14.2.	Wody	53
3.2.14.3.	Powierzchnia ziemi i grunty	55
3.2.14.4.	Odpady	56
3.2.14.5.	Hałas	57
3.2.14.6.	Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące	58
3.2.14.7.	Potencjalne obiekty uciążliwe.....	59
3.2.14.8.	Nadzwyczajne zagrożenia dla środowiska.....	60
3.3.	Dziedzictwo kulturowe, zabytki i dobra kultury współczesnej.....	61

3.4.	Potencjalne dalsze zmiany środowiska w przypadku braku realizacji projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	63
4.	STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	67
5.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY z dnia 16 kwietnia 2004 r. <i>O OCHRONIE PRZYRODY</i>	71
5.1.	Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej na podstawie przepisów odrębnych.....	71
5.2.	Rozszerzenie ochrony zasobów środowiska przyrodniczego.....	72
5.3.	System przyrodniczy gminy.....	73
6.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	75
7.	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIE BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO.....	97
8.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	114
9.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, W TYM WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY	117
10.	METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM.....	118
11.	TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE ...	121
12.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	121
13.	WNIOSKI DO PROGNOZY	127

Spis rysunków:

- Rys. 1. Prognoza oddziaływania na środowisko – gmina Rzgów (skala 1:10 000)

1. WPROWADZENIE

Niniejsze opracowanie powstało dla potrzeb projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów (zwanego dalej projektem zmiany Studium...). Obowiązek jej sporządzenia, w ramach przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wynika z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. 2008, Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w Prognozie uwzględnia wymogi według stanu prawnego obowiązującego od dnia 15 listopada 2008 r. i został uzgodniony z właściwymi organami:

1. Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Łodzi pismem znak: PSSE-ZNS-441-1/11/2011 702 z dnia 6 września 2011 r., który poinformował, iż prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Studium..., powinna:
  - *zawierać:*
    - ✓ *informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;*
    - ✓ *informacje o metodach zastosowanych przy sporządzeniu prognozy;*
    - ✓ *propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;*
    - ✓ *informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko oraz streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;*
  - *określać, analizować i oceniać:*
    - ✓ *istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;*
    - ✓ *stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;*
    - ✓ *istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych;*
    - ✓ *cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektu aktualizacji projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;*
    - ✓ *przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko;*
  - *przedstawić:*
    - ✓ *rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensacje przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu;*
    - ✓ *rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru;*
2. Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi pismem znak: WOOS-I.411.141.2011.AJ.1 z dnia 14 września 2011 r., który uzgodnił, iż zakres prognozy

oddziaływania na środowisko powinien być zgodny z art. 51 oraz art. 52 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2008, Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

Zakres tematyczny niniejszej Prognozy sporządzanej dla projektu zmiany Studium... na zlecenie Urzędu Miejskiego w Rzgowie uwzględnia wytyczne ww. organów.

1.1. Podstawy prawne i materiały wyjściowe

Podstawę prawną sporządzenia poniższego opracowania stanowią:

- Uchwała Nr VII/62/2011 Rady Miejskiej w Rzgowie z dnia 18 maja 2011 roku *w sprawie przystąpienia do zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów”*;
- Uchwała Nr VIII/77/2011 Rady Miejskiej w Rzgowie z dnia 15 czerwca 2011 roku *w sprawie przystąpienia do zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów”*;
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2008, Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.);

Ponadto przy opracowywaniu prognozy wykorzystano:

- zagospodarowanie przestrzenne, prawo budowlane:
  - ✓ ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 647 z późn. zm.);
  - ✓ ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. *prawo budowlane* (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r., Nr 243, poz. 1623 z późn. zm.);
  - ✓ rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004r. *w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy* (Dz. U. Nr 118, poz. 1233);
  - ✓ rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz. U. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.);
  - ✓ ustawa z dnia 21 marca 1985 r. *o drogach publicznych* (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115, z późn. zm.);
  - ✓ rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie* (Dz. U. Nr 43, poz. 430 z późn. zm.);
  - ✓ ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. *o cmentarzach i chowaniu zmarłych* (tekst jednolity Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687 z późn. zm.);
  - ✓ ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami* (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.);
  - ✓ ustawa z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.);

- ochrona środowiska, ochrona przyrody:
  - ✓ ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.);
  - ✓ ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *prawo ochrony środowiska* (tekst jedn. Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 z późn. zm.);
  - ✓ rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. Nr 213, poz. 1397);
- powierzchnia ziemi:
  - ✓ ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r., Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.);
  - ✓ ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. *prawo geologiczne i górnicze* (Dz. U. z 2011 r. Nr 163, poz. 981, z późn. zm.);
- odpady:
  - ✓ ustawa z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (tekst jednolity Dz. U. z 2012, poz. 391 z późn. zm.);
  - ✓ ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach* (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r., Nr 185, poz. 1243 z późn. zm.);
- gospodarka wodno-ściekowa:
  - ✓ ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (tekst jednolity z Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858 z późn. zm.);
  - ✓ ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. *prawo wodne* (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 145 z późn. zm.);
- powietrze, hałas:
  - ✓ rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. Nr 120, poz. 826);
- zabytki:
  - ✓ ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.);
  - ✓ Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011r. *w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem* (Dz. U. Nr 113 poz. 661).

1.2. Przedmiot i cel opracowania

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania ustaleń projektu zmiany Studium... na środowisko gminy Rzgów w jej administracyjnych granicach. Jest to podyktowane faktem, iż obowiązek sporządzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy został wprowadzony

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GMINY RZGÓW

---

w polskim ustawodawstwie z dniem 15 listopada 2008 r. Aktualna zmiana¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów² obejmująca obszar miasta i gminy Rzgów została sporządzona przed powyższym obowiązkiem. Dlatego też, mimo że obecna zmiana w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów obejmuje jedynie:

- ✓ fragment strefy aktywności gospodarczej (w zakresie części miasta Rzgowa oraz części wsi Gospodarz, Guzew, Babichy);
- ✓ część terenu mieszkaniowego we wsi Czyżeminek (działki o nr ewid. 91/5 – 91/14, 204/1 – 204/6 i części 97, 99 i 100/2);
- ✓ działkę o nr ewid. 48/4 we wsi Bronisin Dworski.

to przedmiotem danego dokumentu jest analiza ustaleń całego projektu zmiany Studium... na środowisko, a nie zawęża się tylko do oceny wprowadzonych zmian, wynikających z uchwały Rady Miejskiej w Rzgowie Nr VII/62/2011 z dnia 18 maja 2011 roku oraz Nr VIII/77/2011 z dnia 15 czerwca 2011 roku.

Ponadto należy podkreślić również fakt, iż studium gminy jest dokumentem strategicznym, który musi być zgodne z dokumentami wyższego rzędu. Musi uwzględniać wytyczne ustalone na szczeblu województwa, a nawet krajowym. Obecna zmiana Studium... obejmuje zatem nie tylko wytyczne wynikające z uchwały w sprawie przystąpienia do zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów, ale również dostosowuje je do ustaleń aktualizacji „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”³ zatwierdzonej w 2010 r. Miało to również wpływ na decyzję rozszerzenia zakresu opracowywanego dokumentu do granic administracyjnych gminy.

Podstawowym celem prognozy jest wykazanie, jak określone w projekcie zmiany Studium... kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy wpłyną na środowisko i czy, a jeśli tak, to w jakim stopniu, naruszą zasady prawidłowej gospodarki zasobami naturalnymi. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu ma formę prognozy.

Do pozostałych celów realizacji prognozy zalicza się:

- wyeliminowanie jeszcze na etapie sporządzania studium, ustaleń sprzecznych z zasadami zrównoważonego rozwoju analizowanego obszaru i jego otoczenia,
- ocenę skutków oddziaływania przyjętych kierunków zagospodarowania gminy na środowisko, a co za tym idzie określenie wpływu nowego przeznaczenia terenów na poszczególne rodzaje użytkowania oraz określenie warunków zagospodarowania tych obszarów,
- wprowadzenie ustaleń umożliwiających działalność gospodarczą na analizowanym terenie i zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej przy równoczesnym zachowaniu równowagi przyrodniczej i trwałości procesów przyrodniczych,

---

¹ Pierwotna wersja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów, autorstwa Firmy Architektonicznej Elżbieta i Krzysztof Muszyńscy, została przyjęta przez Radę Gminy w 2000 roku.

² Zatwierdzone Uchwałą Nr XVII/102/2007 Rady Miejskiej z dnia 27 grudnia 2007 roku

³ Uchwałą Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r.

- ocenę na ile ustalenia studium pozwolą na zachowanie istniejących wartości zasobów środowiska, na ile wzbogacą lub odtworzą obniżone, czy też zdegradowane wartości oraz w jakim stopniu spotęgują lub osłabiają istniejące zagrożenia, a także na ile stwarzają możliwość pojawienia się nowych szans dla ukształtowania wyższej jakości środowiska.

Reasumując prognoza nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami projektu zmiany Studium..., a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą realizacja ustaleń projektu Studium na poszczególne komponenty środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne oraz dobra kultury.

1.2.1. Przedmiot i cel Studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest elementem polityki przestrzennej służącym definiowaniu lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. W celu skoordynowania zamierzeń projektowych na wszystkich poziomach planowania przestrzennego uwzględnia zasady określone na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

Studium... sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy, a jego ustalenia są wiążące dla ustaleń sporządzanych planów miejscowych. Nie jest ono aktem prawa miejscowego, lecz pełni funkcje koordynujące względem ustaleń planów miejscowych. Posiada swoisty charakter „wytucznych” do sporządzania prawa miejscowego.

Studium... to najważniejszy dokument określający kierunki polityki przestrzennej prowadzonej przez samorząd lokalny. Jest to wyraz samorządu w zakresie rozwoju przestrzennego i gospodarczego miasta i gminy Rzgów. Jego głównym celem jest sformułowanie lokalnej polityki przestrzennej wpisanej w politykę przestrzenną państwa i regionu oraz określenie kierunków jej rozwoju. W projekcie zmiany Studium... rozwój gminy rozumiany jest jako *wszystkie procesy związane z wykorzystaniem walorów istniejącego zainwestowania i użytkowania terenów gminy, z poprawą warunków zamieszkania i aktywności gospodarczej, przeciwdziałaniem degradacji środowiska naturalnego, wyeksponowaniem walorów środowiska kulturowego oraz podnoszeniem standardów cywilizacyjnych i funkcjonalnych gminy.*

Pierwotna wersja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów została przyjęta przez Radę Gminy w 2000 roku. Było ono wykonane w trybie ustawy *o zagospodarowaniu przestrzennym* z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. 1994 nr 89 poz. 415 z późn. zm.). Zmiana statusu Rzgowa z ośrodka wiejskiego na miejski oraz dynamiczny rozwój gminy, związanym z jej atrakcyjnym położeniem przy szlakach komunikacyjnych spowodował wprowadzenie w dokumencie z 2000 r. licznych zmian merytorycznych i formalnych. Zmianę Studium... obejmującą obszar miasta i gminy Rzgów, wykonaną w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 647 z późn. zm.) Rada Miejska przyjęła uchwałą Nr XVII/102/2007 w dniu 27 grudnia 2007 roku.

Przeprowadzona w 2011 roku analiza polityki przestrzennej wykazała, że obowiązujące Studium... jest częściowo nieaktualne i w pełni nie zabezpiecza wszystkich potrzeb miasta, wynikających ze wzmożonego rozwoju przestrzennego i ekonomicznego. Ponadto Rada Ministrów, Rozporządzeniem z dnia 27 lipca 2010r. (Dz. U. Nr 138, poz.929) w sprawie ustalenia granic i nazw gmin oraz siedzib ich władz, ustalenia granic niektórych miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta (Dz. U. Nr 138, poz.929, sprost. Nr 09, poz.28) § 3 pkt 3

lit. b dokonała zmiany granic miasta Rzgów, która w konsekwencji doprowadziła do poszerzenia obszaru sołectwa Rzgów II i uszczuplenia obszaru sołectwa Gospodarz i sołectwa Grodzisko-Konstantyna.

Obecna zmiana Studium... dotyczy jedynie fragmentu miasta Rzgowa, części wsi Gospodarz, Guzew, Babichy, Czyżeminek oraz Bronisin Dworski. Zakres zmian został określony w załączniku nr 1 do uchwał w sprawie przystąpienia do zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów” – uchwała Nr VII/62/2011 i Nr VIII/77/2011.

Zmiana w Studium... jest nowelizacją dokumentu, a nie jego derogacją. Rada Gminy modyfikuje w ten sposób jedynie część ustaleń, resztę pozostawiając bez zmian. Zakres zmiany zależy od tego, w jakim obszarze gmina koryguje swoją politykę przestrzenną⁴.

Obecny projekt zmiany Studium... w wersji ujednoczonej dla całego obszaru miasta i gminy Rzgów będzie stanowić wykładnik polityki przestrzennej gminy.

Studium... jest materiałem określającym uwarunkowania wynikające ze stanu istniejącego oraz wskazującym kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

Projekt zmiany Studium... obejmuje:

- Część tekstową zawierającą rozdziały – Wstęp, Uwarunkowania, Kierunki zagospodarowania przestrzennego, Uzasadnienie oraz syntezę kierunków rozwoju gminy – wersja ujednoczona;
- Część graficzną obejmującą mapy przedstawiające uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy oraz kierunki rozwoju gminy w skali 1:10 000 i 1:20 000:
  - ✓ Uwarunkowania funkcjonalno – przestrzenne (skala 1: 20 000);
  - ✓ Uwarunkowania komunikacyjne (skala 1: 20 000);
  - ✓ Uwarunkowania przyrodnicze (skala 1: 20 000);
  - ✓ uwarunkowania infrastrukturalne (skala 1: 20 000);
  - ✓ Uwarunkowania kulturowe (skala 1: 10 000);
  - ✓ Kierunki rozwoju i polityka przestrzenna (skala 1: 10 000).

1.3. Określenie zasięgu terenu objętego prognozą

Obszar objęty prognozą obejmuje miasto i gminę Rzgów w jej administracyjnych granicach. Powierzchnia obszaru objętego projektem Studium... oraz prognozą wynosi 6631,38 ha. Jej rozciągłość równoleżnikowa wynosi 12,6 km, zaś południkowa 9,0 km. Jest to jedna z centralnych gmin województwa łódzkiego, położona w powiecie łódzkim wschodnim, na południe od Łodzi (jedna z sześciu jednostek samorządowych wchodzących w skład powiatu). Sąsiaduje:

- ✓ od północy – z miastem Łódź (powiat miasto Łódź);
- ✓ od wschodu – z gminą Brójce (powiat łódzki wschodni);
- ✓ od południa – z gminą Tuszyń (powiat łódzki wschodni);
- ✓ od zachodu – z miastem Pabianice, gminą Pabianice i Ksawerów (powiat pabianicki).

Decyzja o przystąpieniu do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów została podjęta uchwałą Nr VII/62/2011 Rady

---

⁴ Zgodnie z Komentarzem do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym pod redakcją prof. zw. dr hab. Zygmunta Niewiadomskiego (Wydawnictwo C.H.Beck Warszawa 2005)

Miejskiej w Rzgowie z dnia 18 maja 2011 roku oraz uchwałą Nr VIII/77/2011 Rady Miejskiej w Rzgowie z dnia 15 czerwca 2011 roku.

Zakres przestrzenny opracowania obejmuje obszar przedstawiony na rysunku prognozy. Odpowiada granicom administracyjnym gminy z przyczyn wyjaśnionych w punkcie 1.2 niniejszej prognozy. W zakresie powiązań i oddziaływań zewnętrznych zakres poszerzono poza opisywany obszar gminy.

1.4. Powiązania projektu z innymi dokumentami

Główne zobowiązania międzynarodowe Polski w dziedzinie ochrony środowiska wynikają z członkostwa w Unii Europejskiej. Spośród dokumentów programowych Unii istotnych dla wprowadzania koncepcji trwałego i zrównoważonego rozwoju należy wyróżnić:

- *VI Program Działań Unii Europejskiej zatytułowany „Środowisko 2010 – Nasza Przyszłość, Nasz Wybór”* – jest to już szósty program polityki ekologicznej Unii, który formułuje 4 priorytetowe cele działania w zakresie ochrony środowiska na lata 2001 – 2010:
  - ✓ zmiany klimatyczne – celem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 8% w latach 2008 – 2012 (wspieranie zużycia odnawialnych źródeł energii);
  - ✓ przyroda i bioróżnorodność – przywrócenie struktury i funkcjonowania systemów przyrodniczych;
  - ✓ środowisko a zdrowie – redukcja zagrożenia pestycydami i chemikaliami;
  - ✓ zasoby naturalne i odpady – zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i zmniejszenie ilości odpadów.

wyznaczają one cele strategiczne dotyczące ochrony środowiska i na jego podstawie przyjmowane są programy lokalne, regionalne i krajowe;

- *„Odnowiona Strategia Zrównoważonego Rozwoju UE”*, która za jeden z głównych celów uznaje ochronę środowiska naturalnego poprzez:
  - ✓ zachowanie potencjału Ziemi,
  - ✓ respektowanie ograniczeń naturalnych zasobów,
  - ✓ zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska naturalnego i poprawy jego jakości,
  - ✓ przeciwdziałanie i ograniczenie zanieczyszczeniu środowiska,
  - ✓ propagowanie zrównoważonej konsumpcji i produkcji, tak by oddzielić wzrost gospodarczy od degradacji środowiska.

Ponadto wyodrębniono siedem głównych wyzwań, którym przypisano cele ostateczne i operacyjne oraz działania:

- ✓ ograniczenie zmian klimatycznych oraz wzrost zużycia biopaliw (ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie udziału paliw alternatywnych),
- ✓ proekologiczna przebudowa modelu transportowego (wzrost udziału transportu kolejowego, wodnego i publicznego w strukturze transportu ogółem),
- ✓ promowanie zrównoważonej konsumpcji i produkcji (zwiększenie udziału ochrony środowiska w rozwoju gospodarczym),
- ✓ racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi (unikanie ich nadmiernej eksploatacji) oraz zahamowanie degradacji różnorodności biologicznej,

- ✓ zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego (bezpieczeństwo i wysoka jakość produktów żywnościowych, produkcja i użytkowanie środków chemicznych w sposób bezpieczny dla zdrowia ludzi i środowiska),
  - ✓ promowanie integracji i solidarności społecznej oraz stabilnej jakości życia,
  - ✓ włączenie zagadnień zrównoważonego rozwoju do wszystkich polityk sektorowych.
- „*Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*” – dokument programowy Komisji Europejskiej, który obejmuje rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywnej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku; spośród celów nadrzędnych mających znaczenie dla środowiska wskazano osiągnięcie celu 20/20/20 w zakresie klimatu i energii - ograniczenie emisji CO₂ (nawet o 30%), zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii, zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%.

Cele przedstawione w ww. dokumentach Wspólnoty Europejskiej są podstawą rozwiązań prawnych obowiązujących w Polsce.

Najważniejszym z nich jest *Konstytucja Rzeczypospolitej Polski*, która w artykule piątym uznaje zrównoważony rozwój jako zasadę, którą kierować powinno się Państwo⁵.

Politykę państwa w zakresie ochrony środowiska wyznaczają m.in.

- „*Polska 2025. Długookresowa Strategia Trwałego i Zrównoważonego Rozwoju*”⁶ – pierwsza próba określenia wizji Polski do roku 2025 wskazująca główne kierunki działań w zakresie polityki społecznej, rozwoju gospodarki i polityki państwa w zakresie ochrony środowiska, gospodarki przestrzennej i regionalnej. Strategia oparta została na koncepcji trwałego i zrównoważonego rozwoju.
- „*II Polityka Ekologiczna Państwa*”⁷ – określa cele oraz zakres działań na rzecz ochrony środowiska w trzech horyzontach czasowych: 2002, 2010, 2025 (pierwsze dwa okresy związane z procesem integracji z Unią Europejską). Wskazuje on narzędzia ochrony środowiska (instytucjonalne, prawne, gospodarcze, naukowe) oraz problemy związane ze współpracą międzynarodową, ze szczególnym uwzględnieniem UE. Za główny cel uznaje zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju, przy założeniu, że skuteczna regulacja i reglamentacja korzystania ze środowiska nie dopuści do powstania zagrożeń dla jakości i trwałości zasobów przyrodniczych.
- „*Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywa do roku 2016*”⁸ – to dokument strategiczny wskazujący na główne wyzwania i najważniejsze priorytety polityki ekologicznej RP w najbliższych 4-8 latach. Stanowi o konieczności wprowadzenia w życie zasad zrównoważonego rozwoju. Główne cele to m.in.:
  - ✓ uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
  - ✓ aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,
  - ✓ udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska poprzez podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa,

---

⁵ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U. Nr 78, poz. 483.

⁶ Polska 2025. Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju, Rada Ministrów, Narodowe Centrum Studiów Strategicznych przy współpracy Ministra Środowiska, Warszawa, 2000.

⁷ Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w czerwcu 2000 r. i Sejm RP w sierpniu 2001 r.

⁸ „Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywa do roku 2016”, Minister Środowiska, Warszawa, 2008.

- ✓ ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody,
- ✓ poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

W celu realizacji polityki ekologicznej państwa uchwalany jest wojewódzki, powiatowy lub gminny program ochrony środowiska. Integralną część programu ochrony środowiska stanowi plan gospodarki odpadami.

- „*Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2015*”⁹ – jest to program, który wskazuje cele i priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia zaplanowanych celów, w tym mechanizmy ekonomiczne i środki finansowe. W planie wyznaczono podstawowy cel: – Ochrona i poprawa stanu środowiska oraz dwa cele uzupełniające: – Przeciwdziałanie pozostałym zagrożeniom pochodzenia antropogenicznego i Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa, w ramach których sformułowano dziesięć priorytetów. Program realizuje misję: „*Podniesienie atrakcyjności województwa w strukturze regionalnej Polski i Europy jako regionu sprzyjającego zamieszkaniu i gospodarce przy dążeniu do budowy wewnętrznej spójności i zachowania różnorodności miejsc*” określona w „*Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2020*”¹⁰ oraz stanowi także realizację Wojewódzkiego planu zagospodarowania przestrzennego.
- „*Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Łódzkiego Wschodniego*”¹¹ – jest to dokument, którego głównym celem jest wskazanie podstawowych problemów w zakresie ochrony środowiska, przedstawienie perspektywicznych kierunków ich rozwiązywania, szczególnie tych uznanych za priorytetowe oraz stworzenie podstaw dla tworzenia szczegółowych planów działania (w tym inwestycyjnych). Program zawiera diagnozę stanu środowiska i tendencje jego przekształceń w powiecie łódzkim wschodnim, cele ekologiczne do osiągnięcia w perspektywie 8-letniej, a także szczegółowe zestawienia zadań do realizacji w perspektywie 4-letniej, ze wskazaniem zadań priorytetowych. W programie uwzględniono wszystkie aspekty ochrony środowiska i zrównoważonego użytkowania jego zasobów. Najistotniejsze zadania do rozwiązania w najbliższych latach to: poprawa jakości powietrza, poprawa bilansu hydrologicznego, zachowanie naturalnej rzeźby terenu, struktury geologicznej i likwidacji powstałych szkód, poprawa klimatu akustycznego, poprawa bezpieczeństwa ekologicznego. Uwzględniono wykaz instrumentów prawnych z zakresu ochrony środowiska będących w zakresie kompetencji władz powiatu. Program ochrony środowiska dla powiatu łódzkiego wschodniego nie jest dokumentem prawa miejscowego, lecz opracowaniem o charakterze operacyjnym.
- „*Program Ochrony Środowiska na lata 2004 – 2012 dla gminy Rzgów*”¹² – to opracowanie mające na celu umożliwienie kompleksowego i efektywnego zarządzania ochroną środowiska oraz zapewnić niezbędną koordynację działań proekologicznych w gminie. Jest to długoterminowy plan strategiczny do 2012 r. i jednocześnie plan wdrożeniowy na lata 2005-

---

⁹ „Program Ochrony środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2015”, Zarząd Województwa Łódzkiego, Łódź, 2007. Integralną część stanowi „Plan Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego 2011 (z uwzględnieniem lat 2012 – 2015)”.

¹⁰ „Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2020”, Łódź, 2006.

¹¹ Przyjęty uchwałą Nr 99/XI/2003 Rady Powiatu Łódzkiego Wschodniego z dnia 22 grudnia 2003 r. Integralną część stanowi „Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Łódzkiego Wschodniego”.

¹² Program ochrony środowiska na lata 2004 – 2012 dla gminy Rzgów, czerwiec 2004, „EKO-KOMPLEKS”, Rzgów (załącznik do Uchwały Nr XXII/193/2004 Rady Gminy Rzgów z dnia 29 czerwca 2004 r.)

2008. Jego podstawowe zadanie to identyfikacja zadań własnych gminy związanych z ochroną środowiska i możliwych do finansowania ze środków zewnętrznych. Główne cele środowiskowe przyjęte do realizacji w latach 2004 – 2012 uwzględniające uwarunkowania środowiskowe, przestrzenne i potrzeby gmin to:

- ✓ zmniejszenie obciążenia środowiska odpadami,
- ✓ poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ograniczenie zagrożenia jakości wód podziemnych,
- ✓ poprawa klimatu akustycznego i utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych,
- ✓ podwyższenie walorów krajobrazowych gminy,
- ✓ edukacja ekologiczna,
- ✓ bezpieczeństwo ekologiczne (powodzie, pożary, zagrożenia chemiczne),
- ✓ poprawa jakości powietrza,
- ✓ poprawa bilansu hydrologicznego,
- ✓ zachowanie naturalnej rzeźby terenu, struktury geologicznej i likwidacja powstałych szkód,
- ✓ racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych i surowców mineralnych.

Dla osiągnięcia ww. priorytetów *Program...* wyznacza cele i zadania długo- oraz krótkookresowe oraz określa strategie ich realizacji poprzez wytyczenie kierunków działań. Ponadto przedstawia harmonogram realizacji poszczególnych zadań z uwzględnieniem instrumentów finansowania.

- „*Plan Gospodarki Odpadami dla gminy Rzgów - aktualizacja*”¹³ – zawiera on analizę stanu gospodarki odpadami na terenie gminy (rodzaj, ilość, źródła powstawania odpadów oraz system zbierania odpadów) oraz prognozę dalszych zmian w zakresie gospodarki odpadami. Uwidacznia główne problemy gospodarki odpadami gminy i przedstawia propozycję docelowego systemu gospodarki odpadami opartej o system selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz ich odzyski i recykling. Określa cele i działania zmierzające do zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ograniczenia ich ilości i negatywnego oddziaływania na środowisko. Ważnym celem jest pełna ewidencja wytwarzanych odpadów i ich obrotu. W części końcowej przedstawia harmonogram realizacji poszczególnych zadań z uwzględnieniem instrumentów finansowania oraz sposób monitoringu i oceny wdrażania planu.

1.4.1. Powiązania Studium z innymi dokumentami

W celu koordynacji zamierzeń projektowych na wszystkich poziomach planowania przestrzennego, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględnia zasady określone na poziomie krajowym („Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030” (KPZK 2030)¹⁴), wojewódzkim („Strategii rozwoju województwa

---

¹³ Gminny Plan Gospodarki Odpadami został zatwierdzony uchwałą Nr XXII/194/2004 Rady Gminy Rzgów z dnia 29 czerwca 2004 r. W 2009 r. powyższy dokument został zaktualizowany - na lata 2009 – 2012 z perspektywą do 2016 r. (Rzgów, październik 2009 r.)

¹⁴ Została przyjęta przez rząd uchwałą z dnia 13 grudnia 2011 r.

łódzkiego” i „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”) oraz lokalnym („Strategię rozwoju gminy”, „Plan Rozwoju Lokalnego gminy Rzgów).

Projekt zmiany Studium... realizuje postanowienia i przewidywania planów wyższego rzędu, co zapewnia spójną politykę przestrzenną na poziomie regionalnym i ponadregionalnym. Studium nawiązuje do dokumentów:

- „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030” – to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Przedstawia on wizję zagospodarowania przestrzennego kraju w perspektywie najbliższych 20 lat oraz określa cele i kierunki polityki przestrzennej służące jej urzeczywistnieniu. Wprowadza zasadę współzależności celów polityki przestrzennej z celami polityki regionalnej, wiąże planowanie strategiczne z działaniami w ramach programów rozwoju i programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Celem strategicznym KPZK 2030 jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie. Aby zrealizować cel strategiczny sformułowano sześć celów operacyjnych:
  - ✓ podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej (chodzi o ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego, która sprzyja spójności);
  - ✓ poprawa spójności wewnętrznej kraju (przez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków do rozwoju oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów);
  - ✓ poprawa dostępności terytorialnej kraju (przez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej);
  - ✓ kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski;
  - ✓ zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa;
  - ✓ przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego, jako ważnego elementu warunkującego rozwój kraju.

W 2030 r. Polska przestrzeń będzie bardziej zintegrowana w układach międzynarodowych. Warszawa i pozostałe ośrodki metropolitalne (w tym Łódź) będą lepiej powiązane funkcjonalnie (głównie gospodarczo) między sobą, a także z podobnymi obszarami UE. Zgodnie ze sformułowaną w dokumencie wizją, Polska 2030 r. będzie krajem o ugruntowanych warunkach trwałego i zrównoważonego rozwoju, dobrze zagospodarowanym, sprawnie zarządzanym i bezpiecznym. Będzie to efekt procesów gospodarczych, społecznych, przestrzennych i cywilizacyjnych. Podstawową cechą Polski 2030 r. będzie spójność społeczna, gospodarcza i przestrzenna.

- „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego” – aktualizacja¹⁵ - to strategiczny dokument opracowany przez samorząd województwa określający zasady kształtowania struktury przestrzennej województwa w długim horyzoncie czasowym. To element regionalnego planowania strategicznego i odgrywa koordynacyjną rolę pomiędzy planowaniem krajowym a planowaniem miejscowym. Formułuje cele i kierunki polityki przestrzennej, dając podstawę do formułowania tej polityki w programach operacyjnych i programach rozwoju. Realizacja określonych celów i kierunków polityki rozwoju przestrzennego województwa do 2030 r. pozwoli na osiągnięcie wysokiej pozycji konkurencyjnej regionu na arenie krajowej i międzynarodowej oraz realizację przyjętej wizji rozwoju przestrzennego. Zdefiniowana w „Strategii Rozwoju Województwa”¹⁶ misja regionu zakłada „*podniesienie atrakcyjności województwa łódzkiego w strukturze regionalnej Polski i Europy jako regionu sprzyjającego zamieszkaniu i gospodarce przy dążeniu do budowy wewnętrznej spójności i zachowaniu różnorodności jego miejsc*”. Wynika z niej nadrzędny cel polityki zagospodarowania przestrzennego – kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, warunkującej dynamizację rozwoju zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju poprzez:

- ✓ wykorzystanie cech położenia w centrum Polski,
- ✓ wykorzystanie endogenicznego potencjału regionu,
- ✓ trwałe zachowanie środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- ✓ dążenie do budowy wewnętrznej spójności regionu.

Główne cele polityki rozwoju przestrzennego województwa do 2030 r. przyjęte w tym dokumencie to:

- ✓ równoważenie systemu osadniczego i poprawa spójności terytorialnej regionu,
- ✓ zwiększenie dostępności województwa poprzez rozwój ponadlokalnych systemów infrastruktury,
- ✓ kształtowanie tożsamości regionalnej z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i turystycznych regionu,
- ✓ ochrona i poprawa stanu środowiska, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego,
- ✓ minimalizacja zagrożeń i obszarów problemowych.

Powyższe główne cele będą realizowane poprzez kierunki działań.

---

¹⁵ Przyjęta uchwałą Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r. W dokumencie tym mają swoje odzwierciedlenie wytyczne z „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju” (KPPZK). Ważniejsze zadania mające pośredni wpływ na politykę i kierunki rozwoju gminy to:

- rozwój Łódź jako potencjalnego ośrodka rozwoju społeczno – gospodarczego o znaczeniu europejskim tzw. europole – ośrodek przedsiębiorczości i innowacyjności;
- kształtowanie pasm przyspieszonego rozwoju opartego na osiach wyznaczonych przez autostrady A-1, A-2 i A-4, z czego dwie pierwsze przebiegają w rejonie Łodzi;
- kształtowanie krajowej sieci ekologicznej ECONET, w tym sieci NATURA 2000 (gmina poza zasięgiem sieci);
- rozwój sieci drogowej, w tym autostrady A-1 i A-2 oraz A-8 (lub ekspresowa S-8 relacji Łódź-Wrocław);
- rozwój transportu lotniczego;
- rozwój telekomunikacji, w tym zaprojektowanie i budowa ISDN - zintegrowanej sieci usług cyfrowych włączonej w EURO- ISDN i sieć globalną.

¹⁶ Dokument przyjęty na lata 2007-2020 uchwalony przez Sejmik Województwa Łódzkiego uchwałą Nr LI/865/2006 z dnia 31 stycznia 2006 r.

Projekt zmiany Studium... anektuje wytyczne „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego” – aktualizacje dotyczące gminy Rzgów.

- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Rzgów na lata 2007 – 2015 – to dokument strategiczny, który kreśli kierunki wieloletniego rozwoju. Odpowiada on trosce lokalnego samorządu o rozwój gminy. Definiuje misję gminy w następujący sposób: *„stałe i konsekwentne dążenie do podnoszenia jakości życia mieszkańców gminy oraz stworzenia optymalnych warunków do rozwoju jednostki, rodziny jak i całej społeczności w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju, z uwzględnieniem zasobów środowiskowych i dziedzictwa kulturowego gminy oraz ambicji, aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców”*. Będzie ona realizowana poprzez cele ogólne - stabilny, zrównoważony rozwój gospodarczy gminy i lepsze warunki życia jej mieszkańców oraz szczegółowe:
  - ✓ ochrona środowiska naturalnego (w tym zbiorników retencyjnych na ciekach przepływających przez gminę;
  - ✓ rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej (wodociągowej i kanalizacyjnej);
  - ✓ poprawa stanu technicznego dróg – modernizacja nawierzchni dróg gminnych, powiatowych;
  - ✓ poprawa bezpieczeństwa i ochrony zdrowia mieszkańców;
  - ✓ rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej i kulturalnej;
  - ✓ rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej (boisk, placów zabaw, terenów zielonych, parków, innych miejsc wypoczynku, ścieżek rowerowych).
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów (uchwała Nr XI/95/2003 Rady Gminy Rzgów z dnia 22 lipca 2003 r.)¹⁷ – dokument prawa miejscowego, obejmujący obszar gminy w jej granicach administracyjnych z 2001 roku z wyłączeniem działek o numerach ewidencyjnych: 1276, 1273/2, 1273/3, 1273/4, 1275, 1274, 1272/1, 1272/5, 1272/6, 1272/7, 1272/8, 1271, 1270, 1269, 1268, 1267/2, 1267/3, 1267/4 położonych w Rzgowie przy ulicach Tuszyńska – Literacka. Jego celem jest przekształcenie zainwestowania na obszarze gminy w sposób umożliwiający wyznaczenie nowych terenów budowlanych i poprawę ładu przestrzennego, przy minimalizacji wzajemnych konfliktów i optymalizacji korzyści, wynikających ze wspólnych działań, z jednoczesną ochroną walorów środowiska przyrodniczego.

Plan określa: zasady ochrony dóbr kultury, warunki ochrony środowiska, ogólne warunki zabudowy i zagospodarowania terenu, zasady wyposażenia w infrastrukturę techniczną (woda, ścieki sanitarne, wody opadowe, energia elektryczna, ciepło, gaz, telekomunikacja), warunki obsługi komunikacyjnej, przeznaczenie dla poszczególnych terenów i warunki ich zabudowy i zagospodarowania.

Ponadto na terenie miasta i gminy Rzgów obowiązują następujące plany zagospodarowania przestrzennego:

- uchwała Nr XXXI/282/97 z dn. 29.12.1997 r. – Rzgów ul. Literacka (działki nr 1654/2, 1654/3);
- uchwała Nr XXXIV/283/97 z dn. 29.12.1997 r. – Gospodarz (działki nr ewid. 206/11, 207/10, 208/9, 209/10);

---

¹⁷ Dz. U. Woj. Łódzkiego z dnia 15 września 2003 r. Nr 255, poz. 2270

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GMINY RZGÓW

- uchwała Nr XII/80/99 z dn. 14.10.1999 r. – Rzgów (teren położony między ul. Żeromskiego, trasą nr 1, drogą do wsi Babichy, granicą administracyjną sołectwa Rzgów z wsią Guzew);
- uchwała Nr XVIII/138/2000 z dn. 26.06.2000 r. – Starowa Góra – „WSCHÓD” (teren położony w rejonie ulicy Zamkowej, Frontowej, Centralnej);
- uchwała Nr XXIX/240/2001 z dn. 24.10.2001 r. – Starowa Góra – „Zachód” i część wsi Stara Gadka (ul. Szeroka, Czartoryskiego, Wiekowa, granice m. Łódź z wyłączeniem działek położonych przy ul. Mieszka I, Mieszka II, Mieszka III);
- uchwała Nr XXXVIII/315/2002 z dnia 11.06.2002 r. – Starowa Góra – „POŁUDNIE” (ul. Kanałowa, Graniczna, Topolowa, nowoprojektowana);
- uchwała Nr XIX/160/2004 z dn. 01.04.2004 r. – Starowa Góra „Zachód” i część wsi Stara Gadka - ul. Mieszka I, Mieszka II, Mieszka III;
- uchwała Nr XIX/161/2004 z dn. 01.04.2004 r. – Część m. Rzgów, Gospodarz, Guzew, Babichy;
- uchwała Nr XXVII/237/2004 z dn. 16.12.2004 r. – Część wsi Starowa Góra Południe;
- uchwała Nr XXXVI/275/2005 z dn. 28.06.2005 r. – Część m. Rzgów pomiędzy ul. Ustronną, Katowicką, Graniczną i granicami działki 1081;
- uchwała Nr XLVII/353/2006 z dn. 29.06.2006 r. – Część wsi Starowa Góra Południe (część północno – wschodnia) - ul. Zagłoby, Zamkowa, Centralna i Szeroka;
- uchwała Nr XLVII/354/2006 z dn. 29.06.2006 r. – Część m. Rzgów - ul. Zachodnia, Rudzka, Cementarna i granice działek 659/1, 658/2, 658/3,4,5;
- uchwała Nr XXI/130/2008 z dnia 18.03.2008 r. – Część m. Rzgowa ul. Rudzka (działki o nr ewid. 702, 703, 704, 705);
- uchwała Nr XXXI/201/2008 z dnia 18.11.2008 r. – Część miejscowości Konstantina (sołectwo Grodzisko – Konstantina);
- uchwała Nr XXXVII/237/2009 z dnia 04.03.2009 r. – Część wsi Gospodarz przy ulicy Cegielnianej;
- uchwała Nr XXXIX/269/2009 z dnia 29.04.2009 r. – Część m. Rzgów ul. Ogrodowa – Literacka (działki o nr ewid. 1630, 1644, 1645, 1646, 1647, 1648, 1649/16, 1649/17, 1649/8, 1649/9, 1649/10, 1649/11, 1649/12, 1650/4, 1651);
- uchwała Nr XXXIX/271/2009 z dnia 29.04.2009 r. – Część m. Rzgów rejon ulicy Tuszyńskiej i ulicy Literackiej (dz. o nr ewid. 1283, 1284/2, 1284/3);
- uchwała Nr XLVII/346/2009 z dnia 14.10.2009 r. – Część m. Rzgów ul. Dąbrowskiego, ul. Kusocińskiego, ul. Krasickiego;
- uchwała Nr XLVIII/358/2009 z dnia 03.12.2009 r. – Część wsi Grodzisko;
- uchwała Nr XLVIII/360/2009 z dnia 03.12.2009 r. – Część m. Rzgowa rejon ulic Tuszyńskiej i Literackiej;
- uchwała Nr LI/389/2010 z dnia 17.03.2010 r. – Część m. Rzgów ul. Katowicka, ul. Rzemieślnicza, ul. Tuszyńska;
- uchwała Nr LV/434/2010 z dnia 09.06.2010 r. – Część miejscowości Bronisin Dworski;
- uchwała Nr LV/436/2010 z dnia 09.06.2010 r. – Część m. Rzgów rejon ul. Tuszyńskiej i ul. Literackiej;
- uchwała Nr LV/432/2010 z dnia 09.06.2010 r. – Część wsi Bronisin Dworski;

- uchwała Nr IV/24/2011 z dnia 2.02.2011 r. – Część m. Rzgowa w rejonie ulic Katowickiej, Żeromskiego i Kusocińskiego;
- uchwała Nr V/39/2011 z dnia 16.03.2011 r. – Fragment m. Rzgowa rejon ulicy Glinianej;
- uchwała Nr V/41/2011 z dnia 16.03.2011 r. – Część wsi Starowa Góra rejon ulicy Okiennej działka o nr ewid. 240/10;
- uchwała Nr V/43/2011 z dnia 16.03.2011 r. – Część m. Stara Gadka, Gospodarz, rejon ul. Czartoryskiego, ul. Nasiennej, ul. Kombajowej;
- uchwała Nr XVII/160/2012 z dnia 15.02.2012 r. – Część m. Rzgów rejon ul. Wąwozowa, ul. Tuszyńska, ul. Letniskowa, ul. Kusocińskiego.

Do każdego projektu planu została wykonana prognoza oddziaływania na środowisko.

Warto podkreślić, iż obecnie trwają prace nad kolejnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

W projekcie Studium... w celu określenia głównych kierunków zagospodarowania i rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy przyjęto zasadę zrównoważonego rozwoju, jako generalnego kierunku działania. Na potrzeby planowania przestrzennego jest ona definiowana jako: „*integracja działań społecznych i gospodarczych w układach przestrzennych w nawiązaniu do ich naturalnych predyspozycji, z zachowaniem trwałości podstaw procesów przyrodniczych i związanych z nimi potrzeb bieżącego pokolenia i gwarantowania tego zaspokajania przyszłym pokoleniom*”¹⁸. Zrównoważony rozwój szczegółowo definiuje ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *prawo ochrony środowiska*¹⁹, zgodnie z którą to: „*rozwój społeczno – gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń*”.

2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008, Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) oraz uzgodnieniami, co do zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w Prognozie, Państwowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi przyjęto układ treści odpowiadający wymaganiom zapisanym w ww. ustawie.

Przy opracowywaniu Prognozy wykorzystano dostępne materiały kartograficzne, opracowania dotyczące środowiska przyrodniczego oraz dokumenty planistyczne dotyczące obszaru objętego opracowaniem oraz jego otoczenia. Uwzględniono także informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla obowiązujących planów miejscowych.

---

¹⁸ Zaktualizowana Koncepcja zagospodarowania Kraju (RCSS, Warszawa, str. 44)

¹⁹ Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 z późniejszymi zmianami

Zebrane informacje posłużyły do nakreślenia obrazu funkcjonowania obszaru w chwili obecnej i porównania go z przewidywanym jako skutek realizacji ustaleń projektu zmiany Studium....

Prognoza jest oceną oddziaływania na środowisko ustaleń projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów oraz w przypadku niekorzystnych zmian propozycją jego modyfikacji w celu zminimalizowania niekorzystnego wpływu na środowisko. Osiągane jest to poprzez ocenę skutku, czyli wynikowego stanu komponentów środowiska, powstałego na skutek przemian w jego funkcjonowaniu, spowodowanych realizacją ustaleń projektu Studium... oraz sformułowanie propozycji zmian lub alternatywnej wersji ustaleń, określających osiągnięcie możliwie korzystnego stanu środowiska w warunkach projektowanego zagospodarowania przestrzennego obszaru.

Prognoza oddziaływania projektu zmiany Studium... na środowisko opiera się na zastosowaniu metody, iż procesy zachodzące obecnie w środowisku będą dalej występować, ale może zmienić się ich intensywność. Toteż ocena oddziaływania projektu zmiany Studium... opiera się na analizie aktualnego stanu funkcjonowania środowiska, określeniu jego odporności na degradację i określeniu progów krytycznych. Na tej podstawie przewiduje się zachowania i reakcje środowiska na zadany czynnik. Czynnikiem są przemiany środowiska wynikłe z realizacji projektu zmiany Studium....

Przeprowadzona analiza oparta jest na założeniach, że: stanem odniesienia dla prognozy są:

- istniejący stan środowiska przyrodniczego i zagospodarowania terenu, określony w aktualnym opracowaniu ekofizjograficznym;
- uwarunkowania wynikające z ustaleń zmiany *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Rzgów*;
- oraz że działania związane z realizacją systemów technicznych na obszarze objętym projektem realizowane będą zgodnie ze zmianą *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Rzgów*.

W dokumencie *Prognozy oddziaływania na środowisko* zastosowano metodę opisową oraz graficzną, co skutkowało przedstawieniem części tekstowej opracowania oraz załącznika graficznego.

3. STAN ISTNIEJĄCY - analiza i ocena

3.1. Charakterystyka istniejącego stanu zagospodarowania

3.1.1. Powiązania zewnętrzne

Gmina Rzgów jest gminą miejsko – wiejską i usytuowana w obrębie Aglomeracji Łódzkiej stanowiąc dla niej fragment południowego pasa rozwojowego. Rzgów należy do miast satelickich aglomeracji łódzkiej.

Agglomeracja Łódzka charakteryzuje się znaczną koncentracją żywiolowo narastających procesów urbanizacji i skupia dużą ilość funkcji administracyjno – usługowych i gospodarczych całego województwa. Jest ukształtowana w oparciu o Łódź jako węzłowy ośrodek oraz wspierana

przez miasta przyległe, silnie zurbanizowane gminy (jak Rzgów) oraz miasta satelickie. W oparciu o nie rysuje się pasmowy układ wzmożonej urbanizacji i aktywności gospodarczej – na terenie gminy Rzgów wzdłuż drogi krajowej nr 1, uzupełniony zabudową rekreacyjno – mieszkaniową.

Gmina położona jest pomiędzy trzema dużymi miastami: Łodzią, Piotrkowem Trybunalskim i Pabianicami. Rzgów zlokalizowany jest w odległości: 10 km od Łodzi, 31 km od Piotrkowa Trybunalskiego i 10 km. od Pabianic. Sąsiaduje bezpośrednio z miastem Łódź i Pabianice oraz gminami: Pabianice, Ksawerów, Tuszyn, Brójce. Posiada bardzo atrakcyjne położone komunikacyjne. Przez gminę w układzie południkowym przebiega droga krajowa nr 1, a w układzie równoleżnikowym droga krajowa nr 71 i droga wojewódzka nr 714 zapewniające powiązania komunikacyjne o znaczeniu ponad lokalnym. Ponadto przez teren gminy przebiegają liczne drogi powiatowe i gminne zapewniające podstawowe powiązania lokalne z ważnymi ośrodkami w gminie i sąsiadujących gminach oraz w powiecie.

Bliskość Łodzi niesie ze sobą zarówno cechy pozytywne, jak i negatywne. Problemem jest proces przekształcania północnych obszarów wiejskich gminy w tereny sypialne dla mieszkańców Łodzi oraz odpływ dobrze wykwalifikowanej siły roboczej. Jednak położenie gminy w sąsiedztwie Łodzi jest także korzystne, np. pod względem dostępności mieszkańców do znacznie szerszego wachlarza dóbr i usług.

3.1.2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy i dotychczasowe zagospodarowanie terenu

Struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy Rzgów to przestrzeń zbudowana z poszczególnych stref wyróżniających się pod względem przestrzennym i funkcjonalnym. Kształtowała się ona przez wieki, na skutek czynników przyrodniczych i antropogenicznych. W strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy można wydzielić kilka następujących czytelnych stref o dominujących funkcjach:

- Centrum miasta Rzgów – najstarsza, w znacznym stopniu zabytkowa część miasta o dominującej funkcji usługowej (usługi handlu, gastronomii, administracji, kultury, nauki) oraz mieszkaniowej jednorodzinnej; barierę przestrzenną stanowią rzeka Ner i jej dopływ tzw. Struga.
- Północna strefa zabudowy mieszkaniowo – usługowej w obrębie miasta Rzgów – strefa powyżej rzeki Ner z dominującą zabudową mieszkaniową jednorodziną oraz towarzyszącymi usługami; przy ulicy Rudzkiej wykształciły się funkcje usługowo – przemysłowe.
- Południowa strefa zabudowy mieszkaniowo – usługowej w obrębie miasta Rzgów – strefa poniżej dopływu Neru tzw. rzeki Strugi z dominującą zabudową mieszkaniową zlokalizowanej przy ulicach Literackiej i Tuszyńskiej oraz wyodrębniającymi się przestrzennie dużymi centrami handlowymi („PTAK”, „Polros”).
- Strefa przemysłowo – składowa na południu miasta Rzgów – strefa zlokalizowana po lewej stronie drogi krajowej nr 1 obejmującą tereny rolnicze o niskiej wartości dla rolnictwa oraz kilka dużych podmiotów gospodarczych, mogących stanowić znaczne obciążenie dla środowiska. Strefa posiadające atrakcyjne powiązania komunikacyjne.
- Strefa zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej – strefa obejmująca zabudowę mieszkaniową jednorodziną i zagrodową zlokalizowaną wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych sołectwa Gospodarz, Czyżeminek, Prawda, Huta Wiskicka, Grodzisko,

Kalino, Kalinko, Romanów oraz otwarte tereny rolnicze; zabudowie mieszkaniowej często towarzysze zabudowa usługowa oraz rekreacji indywidualnej; w sołectwie Prawda zlokalizowany jest duży zakład produkcyjny, zaś w sołectwie Kalino, Kalinko i Romanów prowadzona jest powierzchniowa eksploatacja piasku i żwiru.

- Strefa zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej północnych obszarów wiejskich gminy – strefa z dominującą i żywiołowo się rozprzestrzeniającą zabudową mieszkaniową jednorodziną w sołectwie Gadka Stara i Starowa Góra co nadaje charakteru dobrze ukształtowanego podmiejskiego zespołu osiedlowego (granica morfologiczna, pomiędzy gminą Rzgów a Łodzią staje się coraz bardziej słabiej widoczna); występują również zakłady produkcyjne oraz przetwórcze.

Generalnie można zatem stwierdzić, iż tereny położone w północnej części gminy (sołectwo Starowa Góra, Stara Gadka) oraz centrum gminy – miasto Rzgów cechuje bardzo wysoki stopień zurbanizowania. Pozostały zaś obszar gminy cechuje stosunkowo niewielka ekspansja człowieka. Obszary zabudowane stanowią nieznaczny odsetek w poszczególnych pozostałych sołectwach. Zainwestowane są one głównie w sposób ekstensywny. Zabudowa skoncentrowana jest generalnie w pasmach przyulicznych. Rozproszenie zabudowy na terenach rolnych jest nieznaczne. Dominującą funkcją zabudowy na obszarach wiejskich jest zabudowa zagrodowa ustępująca obecnie funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej. Towarzyszą im pojedyncze obiekty usługowe oraz obiekty produkcji rolniczej. Największe zainwestowanie cechuje sołectwo Gospodarz, Grodzisko, Kalino i Kalinko przede wszystkim w postaci zwartej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej zlokalizowanej w pasach przyulicznych. Powyższa sytuacja ulega jednak żywiołowym przemianom na korzyść terenów zurbanizowanych, bowiem zarówno w strukturze funkcjonalno – przestrzennej miasta jak i obszaru wiejskiego gminy, zachodzą bardzo dynamiczne zmiany. Wynika to głównie z faktu atrakcyjnego położenia – zarówno administracyjnego (bezpośrednie sąsiedztwo z miastem Łódź) oraz komunikacyjnego (drogi krajowe nr 1 i 71 oraz droga wojewódzka nr 714).

Ponadto na terenie gminy występują funkcje przyrodnicze – tereny otwarte w postaci lasów, użytków zielonych, terenów rolnych, wód.

3.2. Charakterystyka istniejącego stanu środowiska przyrodniczego²⁰

3.2.1. Położenie geograficzne

Wg podziału Polski na regiony fizycznogeograficzne (regionalizacja wg J. Kondrackiego, 2001 r.), analizowany obszar leży w obrębie:

- prowincji Niż Środkowoeuropejski,
  - podprowincji Niziny Środkowopolskie,
    - makroregionu Wzniesienia Południowomazowieckie,
      - mezoregionów Wzniesienia Łódzkie i Wysoczyzna Bełchatowska.

---

²⁰ Opracowano na podstawie „Opracowania ekofizjograficznego” dla miasta i gminy Rzgów wykonanego przez mgr D. Sowę - Pracownia Planowania Przestrzennego Architektki T. Brzozowska, A. Tomczak Sp. p., Łódź, lipiec 2012 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GMINY RZGÓW

Rys. 1. Orientacyjne położenie gminy Rzgów na tle jednostek fizycznogeograficznych

Źródło: opracowanie własne

Znaczna część gminy położona jest w granicach mezoregionu Wzniesienia Łódzkie zbudowanego z luźnych utworów czwartorzędowych i wysokości ponad 250 m n.p.m. Wznosi się on około 100 m nad sąsiednimi równinami (Łaską i Łowicko – Błońską). Na Wzniesieniach Łódzkich swoje źródła ma rzeka Ner i jego dopływy, stanowiąca główny ciek gminy. Formy terenu zostały znacznie przemodelowane w klimacie peryglacjalnym.

Południowe krańce gminy leżą w obrębie mezoregionu Wysoczyzna Bełchatowska, która ma położenie wododziałowe między dorzecziami Warty i Pilicy. Oś wysoczyzny stanowi pasmo ostańcowych wzgórz żwirowych o przebiegu północ – południe, związanych z maksymalnym zasięgiem zlodowacenia warciańskiego (Romanów - 231 m n.p.m.).

Na tle krain wyznaczonych przez Dylikową (1973) gmina Rzgów leży na Wyżynie Łódzkiej będącej częścią Krainy Wielkich Dolin, na pograniczu Równiny Szadkowskiej i Garbu Łódzkiego. Powierzchnię garbu urozmaica ciąg wzgórz wyznaczających położenie czoła lądolodu stadiału Warty. Równina Szadkowska pochyla się łagodnie zarówno w kierunku doliny Warty, jak i ku pradolinie warszawsko-berlińskiej. Pod stosunkowo cienką powłoką gliny morenowej oraz żwirów i piasków glacyfluwialnych zalegają serie ilów warwowych świadczących istnieniu w przeszłości zastoiska wód lodowcowych.

3.2.2. Rzeźba terenu

Powierzchnia obszaru gminy została ukształtowana w młodszym czwartorzędzie. Na całym obszarze dominuje krajobraz starogłacialny z licznie występującymi cechami rzeźby związanej z akumulacją lodowcową (procesy glacialne) przemodelowanej w warunkach interglacialnych, peryglacialnych i holocenijskich.

Gmina całkowicie położona jest w zasięgu zlodowacenia Warty (zlodowacenie środkowopolskie). Rzeźba obszarów w znacznym stopniu została ukształtowana pod wpływem warunków peryglacialnych w okresie ostatniego zlodowacenia (zlodowacenie północnopolskie – bałtyckie), które spowodowały przeobrażenie powierzchni i złagodzenie form morfologicznych. Decydującą rolę odegrały czynniki denudacyjne.

Gmina ma położenie wysoczyznowe i wznosi się średnio ok. 200 m n.p.m. Wysokości bezwzględne wahają się od 185 m n.p.m. w północno - zachodniej do 210 m n.p.m. w części południowej i wschodniej (około 80% gminy). Zatem powierzchnia gminy obniża się generalnie w kierunku zachodnim i północno – zachodnim. Cechuje się rzeźbą mało urozmaiconą, monotonna, wręcz niemal płaską – równinną o deniwelacjach rzędu 25 m na długości 2-4,5 km (wysokości ok. 190 m.n.p.m.).

Bardziej urozmaiconą rzeźbę posiada jedynie wschodnia część gminy z wysokościami na poziomie 210 – 230 m n.p.m. W ukształtowaniu terenu zaznacza się jedynie pagór morenowy martwego lodu (rejon Kalinka i Romanowa), osiągający wysokość do ok. 230 m n.p.m. Kulminacja rzeźby gminy w wysokości 231 m n.p.m. występuje ok. 300 m na zachód od drogi powiatowej nr 2909E w Romanowie.

Najniższy punkt gminy – 178,75 m n.p.m. wyznacza koryto rzeki Ner na granicy z miastem Łódź.

Ponadto lokalne urozmaicenie rzeźby stanowią pagórki kemowe występujące pasmem w centralno – wschodniej części gminy (Grodzisko, Huta Wiskicka, wschodnie krańce miasta Rzgowa). Godne uwagi są również pagórki wydmore na południowo – zachodnich krańcach gminy. Ze względu na zalesienie nie eksponują się one w terenie.

Dolina rzeki Ner nie tworzy urozmaicenia konfiguracyjno – wysokościowego rzeźby gminy, bowiem nie zaznacza się ona wyraźnie w ukształtowaniu powierzchni. Ma postać rozległej doliny o łagodnych, długich stokach.

W obszarze gminy dominują dwa podstawowe typy rzeźby: doliny i obniżenia dolinne oraz płaty wysoczyznowe pomiędzy nimi. W wyniku procesów denudacyjnych, eluwialno-organicznych, erozyjnych i erozyjno-akumulacyjnych nastąpiło rozczłonkowanie i zróżnicowanie morfologiczne i hipsometryczne powierzchni terenu. Przejawia się to znacznym zróżnicowaniem form geomorfologicznych²¹:

- formy pochodzenia lodowcowego - wysoczyzna morenowa płaska;
- formy utworzone w strefie martwego lodu - pagórki morenowe martwego lodu;
- formy pochodzenia wodnolodowcowego: równiny sandrowe i wodnolodowcowe, kemy, tarasy pradolinie, doliny wód roztopowych, zagłębienia powstałe po martwym lodzie;
- formy pochodzenia eolicznego - wydmy;

---

²¹ Na podstawie Szkicu geomorfologicznego 1:100 000 – arkusz: Łódź Zachód (627), Łódź Wschód (628), Tuszyń (665), Pabianice (664))

- formy pochodzenia rzeczno: dna dolin rzecznych, terasy akumulacyjne w dolinach rzecznych;
- formy pochodzenia denudacyjnego - suche doliny, zdenudowane krawędzie i długie stoki;
- formy pochodzenia jeziornego - równiny rozlewiskowo – jeziorne.

Działalność gospodarcza człowieka (wycinanie lasów, uprawa roli) przyczyniała się do zachwiania równowagi w przyrodzie i wzmożenia działania procesów rzeźbotwórczych (degradacja, erozja wodna i eoliczna). Największe zmiany w rzeźbie wywołała jednak urbanizacja. Na skutek antropopresji powstały liczne wklęsłe (wykopy, piaskownie, żwirownie, rowy odwadniające) i wypukłe (nasypy, skarpy wzdłuż rzek) formy morfologiczne.

Rzeźba o spadkach 0-3% (znaczna część powierzchni gminy) z przyrodniczego i gospodarczego punktu widzenia nie stwarza zagrożeń dla gospodarki wodnej (jest wolna od zagrożeń erozyjnych). Nie stanowią one również ograniczenia dla działalności gospodarczej i budownictwa. Jednak na obszarach o nachyleniu 0–0,5% niestwarzających ograniczeń technicznych dla rolnictwa, budownictwa i gospodarki, mogą wystąpić problemy z odprowadzaniem wód, co wiąże się z możliwością ich płytkiego zalegania.

Ponadto potencjalne zjawiska geodynamiczne mogą wystąpić na obszarach o nachyleniu powierzchni przekraczającym 5% (m.in. skarpy, pagórki morenowe i kemowe, wydmy).

3.2.3. Budowa geologiczna i grunty

Gmina Rzgów leży w obrębie synklinorium szczecińsko – łódzko – miechowskiego (duża jednostka tektoniczna platformy paleozoicznej) – nazywana w granicach województwa łódzkiego Niecką Łódzką, a dokładniej stanowi ona wschodnie skrzydło kredowej niecki łódzkiej (jednostki podrzędnej w stosunku do synklinorium), wypełnionej osadami wapienno-marglistymi oraz piaskowcami wieku górnej kredy. Oś niecki o kierunku południowy-wschód – północny-zachód przebiega za południowo – zachodnią granicą gminy. W zagłębieniach powierzchni mezozoicznej występują lokalnie lagunowe osady trzeciorzędu w postaci iłów, mułków i piasków.

Słabo urozmaicone utwory wieku górnokredowego oraz trzeciorzędowego stanowią podłoże dla utworów czwartorzędowych o powierzchni wykazującej znaczne urozmaicenie i zróżnicowanie²².

Podłoże mezozoiczne gminy Rzgów tworzą utwory kredy górnej wykształcone jako: opoki, miejscami z wkładkami margli, krzemieniami; margle, miejscami z krzemieniami; wapień; kreda pizząca; gezy. Zalegają one bezpośrednio pod osadami czwartorzędowymi w zachodniej części gminy. Ich strop jest bardzo zróżnicowany i kształtuje się na wysokości od ok. 70-80 m p.p.t. w południowo – zachodniej i zachodniej części gminy (Czyżeminek, Prawda, Guzew, Gospodarz), 85-100 m n.p.m (Babichy, Bronisin Dworski) do 100-120 m p.p.m. we wschodniej i północno – wschodniej części gminy (Rzgów I, Huta Wiskicka, Grodzisko), a nawet do 135 m p.p.t. (Bronisin Dworski)²³.

Utwory trzeciorzędowe stanowią bezpośrednie podłoże osadów czwartorzędowych we

---

²² Na podstawie Szczegółowej mapy geologicznej Polski w skali 1:50 000 arkusz: Łódź Zachód (627), Łódź Wschód (628), Tuszyn (665), arkusz Pabianice (664)

²³ Na podstawie Szkicu geologicznego odkrytego w skali 1:100 000 (Objaśnienia do Szczegółowej mapy geologicznej Polski 1:50000 – arkusz: Łódź Wschód (628), Tuszyn (665), Pabianice (664)

wschodniej części gminy. Ich strop również kształtuje się na podobnej głębokości co utworów górnokredowych, od 85-95 m p.p.t. w północnej części gminy (Starowa Góra, Konstantyna, Bronisin Dworski) oraz Rzgów I i Rzgów II, do 95-110 m p.p.t. w części wschodniej (Kalinko, Kalino, Romanów, Huta Wiskicka) a nawet do 115-120 m p.p.t. na najwyższych kulminacjach w Konstantynie i Romanowie. Reprezentowane są one generalnie przez miocenijskie ropy, piaski i mułki oraz miejscami węgle brunatne. Lokalnie mają postać pokryw zwietrzelinowych o zróżnicowanej miąższości (od kilkudziesięciu centymetrów do ponad 10 m)²⁴. Osady trzeciorzędowe nie stanowią ciągłej pokrywy. Ich miąższość jest bardzo zmienna i waha się od kilku centymetrów do ok. 30 m. Na terenie gminy Rzgów nie występują wychodnie tych utworów.

Warunki sedymentacji w okresie czwartorzędu były kształtowane przez kolejne zlodowacenia, zależały także od morfologii oraz budowy strukturalnej i tektoniki podłoża podczwartorzędowego.

Morfologia terenu jest ściśle związana z budową geologiczną, a zwłaszcza rodzajem utworów przypowierzchniowych. Rzeźba obszaru, jak i budowa geologiczna utworów przypowierzchniowych są konsekwencją zlodowaceń w czwartorzędzie oraz procesów zachodzących w trakcie ustępowania lodowca, okresach interglacjalnych, a także w okresie holocenijskim.

Osady czwartorzędowe na terenie gminy Rzgów występują powszechnie i tworzą pokrywę o miąższości dość zróżnicowanej. Uzależniona jest ona w znacznym stopniu od ukształtowania stropu podłoża czwartorzędu. Generalnie południowo – zachodniej, zachodniej i północnej części gminy kształtują się w granicach 70-90 m, a w centralnej, wschodniej i północno – wschodniej na poziomie 95 – 120 m (do 130 w dolinie rzeki Ner). Te różnice są wynikiem urozmaicenia powierzchni podłoża jak i współczesnej powierzchni terenu. Największe grubości płaszcza czwartorzędowego, znaczą brzeżną strefę zasięgu lądolodu warciańskiego.

Konfiguracja dzisiejszej powierzchni gminy jest w podstawowych zrębach wynikiem akumulacyjnej działalności lądolodów środkowopolskich, przede wszystkim jednak zlodowacenia Warty (stadiał mazowiecko - podlaski). Z nim też związane są najstarsze osady odślaniające się na powierzchni gminy. Są to osady lodowcowe i wodnolodowcowe w postaci gliny zwałowej, piasków, żwirów i mułków. Zlodowacenie północnopolskie nie objęło swym zasięgiem gminy Rzgów. Powstawały wówczas osady rozlewiskowo – jeziorne, rzeczne tarasów nadzalewowych, peryglacjalne, deluwialne. Na przełomie plejstocenu i holocenu (czwartorzęd nierozdzielny) kształciły się osady eoliczne oraz eluwialno - eoliczne. W holocenie tworzyły się osady budujące teras współczesnej doliny (teras zalewowy) oraz osady organiczne. Osady holocenijskie tworzą się również współcześnie²⁵.

Powyższe osady tworzą swoistą mozaikę na terenie gminy Rzgów. Deglacjacja lądolodów środkowopolskich pozostawiła grubą serię przede wszystkim morenowych glin zwałowych stanowiących najwyraźniejszy element kompleksu osadów zlodowacenia Warty oraz w mniejszym

---

²⁴ *Ibidem*

²⁵ Poniżej przedstawiona szczegółowa budowa geologiczna obszaru gminy została w oparciu o Szczegółową mapę geologiczną Polski 1:50 000 – arkusze:

627 – Łódź Zachód; Różycki F., Kluczyński S.; Instytut Geologiczny; Warszawa; 1962;

628 – Łódź Wschód; Trzmiel B., Nowacki K.; Instytut Geologiczny; Warszawa; 1984;

665 – Tuszyn; Klatkowska H.; Instytut Geologiczny; Warszawa; 1984;

664 – Pabianice; Turkowska K., Wieczorkowska J.; Państwowy Instytut Geologiczny; Warszawa; 1992

udziale akumulacyjnych wodnolodowcowych i lodowcowych osadów piaszczysto-żwirowych. Piaski i żwiry wodnolodowcowe i lodowcowe występują w postaci niewielkich rozmiarów polami, miejscami zalegając na glinie zwałowej. Kumulację powierzchni gminy budują piaski i żwiry morem martwego lodu powstałe podczas akumulacyjnej działalności wód lodowcowych. Lokalne kumulacyjne pagórki w obrębie wysoczyzny morenowej tworzą piaski, żwiry i mułki kemów oraz moren czołowych (Stara Gadka, Rzgów).

Z okresu zlodowaceń północnopolskich pochodzą piaski i żwiry miejscami mułki peryglacjalne tworzące zwartą pokrywę w północno – zachodniej części gminy oraz rozlewiskowo – jeziorne budujące tereny równinne w południowo – zachodniej części gminy. Z tego okresu pochodzą również serie piasków i żwirów rzecznych budujących wyższe, nadzalewowe terasy w dolinach rzek bądź odpływu wód roztopowych lodowca (rejon Kalinka i Rzgowa I). Jak również osady deluwialne w postaci piasków i mułków wypełniających zagłębienia bezodpływowe oraz kotlinowate rozszerzenia dolinne.

Na przełomie plejstocenu i holocenu formułowały się pojedyncze niewielkie pola piasków i mułków eoliczno-eluwialnych (północno – wschodnia część gminy) oraz nieliczne pagórki wydymowe (głównie w południowo – zachodniej części gminy).

Do najmłodszych utworów osadzonych w okresie holocenu należą piaski rzeczne wypełniające dna współczesnych cieków powierzchniowych i zagłębień bezodpływowych oraz pojedyncze płyty organicznych gruntów namułowo-torfowych. Lokalne wystąpienia osadów organicznych związane są głównie z dolinami Neru i Dobrzyńki.

W obszarach zabudowy i infrastruktury występują współczesne nasypy antropogeniczne. Na uwagę zasługuje nasyp wyodrębniony na terenie miasta Rzgów.

W wyniku działalności człowieka na obszarze gminy powstają grunty nasypowe powstałe w wyniku określonego planowanego przedsięwzięcia inżynierskiego (np. pod nasypy drogowe, zabudowania) oraz grunty nasypów niekontrolowanych, składowanych chaotycznie (m.in. grunty dzikich wysypisk odpadów i zwałowisk). W celu umożliwienia rozłokowania w przeszłości miasta Rzgów, w dolinie rzeki Ner został wykonany nasyp, w celu dostosowania istniejących niekorzystnych warunków gruntowych do możliwości budowlanych.

Głębokość przemarzania gruntów na obszarze objętym opracowaniem wynosi 1,00 m.

Zarówno gliny zwałowe, piaski i żwiry wodnolodowcowe i lodowcowe, moren martwego lodu oraz mułki, piaski i żwiry kemów są to grunty nośne, choć nierzadko utrudnienia dla budownictwa mogą stanowić wody porowe, śródglinowe lub wody naglinowe w strefach płytko zalegających gruntów gliniastych. Stwarzają one korzystne warunki do bezpośredniego posadowienia zabudowy.

Osady piaszczysto – żwirowe akumulacji wodnolodowcowej w stropie peryglacjalne stwarzają średnie warunki do posadowienia budynków ze względu na poziom wód gruntowej. Obniżoną wartość dla budownictwa posiadają występujące w granicach gminy utwory eoliczne i eluwialno – eoliczne o różnych miąższościach i zróżnicowanej nośności, zwłaszcza formy wydymowe zbudowane z sypkiego materiału eolicznego, które ze względu na słabą nośność nie są wskazane do zabudowy. Morfologia oraz zaburzenia glacitektoniczne wpływają na średnią nośność piasków i żwirów moren czołowych i ozów. Dużą niestabilnością podłoża geologicznego odznaczają się osady deluwialne (grunty nanosowe a nie rodzime). Utwory piaszczysto – żwirowe

akumulacji rzecznej tarasów nadzalewowych, ze względu na słaba nośność stanowią również duże ograniczenie dla lokalizacji zabudowy (obiekty lekkie, niepodpiwniczone i płytko posadowione).

Osady piaszczysto - organiczne - rozlewiskowo – jeziorne, namuły, piaski rzeczne tarasów zalewowych, miejscami utwory torfowe o różnych miąższościach z domieszką części organicznych wypełniające dna dolin rzecznych oraz zagłębienia bezodpływowe stwarzają niekorzystne warunki do zabudowy – nie nadają się do zabudowy.

3.2.4. Surowce mineralne

Występowanie surowców mineralnych zależy od budowy geologicznej regionu. Rejon gminy Rzgów jest zasobny w kopaliny pospolite przydatne do lokalnych potrzeb budowlanych i drogowych. O powszechnym występowaniu kopaliny użytecznych świadczy szereg wcześniej udokumentowanych złóż całkowicie wyeksploatowanych i zrehabilitowanych głównie w kierunku rolniczym (Gadka Stara, Konstantyna, Rzgów, Babichy, Huta Wiskicka, Rzgów - Kalinko). Wyrobisko powstałe w wyniku eksploatacji złoża Rzgów – Kalinko zostało wykorzystane do poszerzenia gminnego składowiska odpadów.

Na terenie gminy występują liczne udokumentowane, na podstawie dokumentacji geologicznej, złoża figurujące w *Bilansie zasobów złóż kopaliny w Polsce*:²⁶

- złoża posiadające ważną koncesję na wydobycie z wyznaczonym terenem górniczym:
  - ✓ *ROMANÓW* – złożo piasku o zasobach równych 240 tys. ton.; zlokalizowane na działkach o nr ewid. 61/2 i 62/2 we wsi Romanów zajmując powierzchnię 19 410,5 m², w dwóch polach eksploatacji: Pole A – 11 181,5 m² i Pole B – 8 229,0 m². Koncesja eksploatacyjna ważna do dnia 31.12.2017 r.;
  - ✓ *ROMANÓW I* – złożo piasku o zasobach równych 161 tys. ton.; zlokalizowane na działce o nr ewid. 147/3 we wsi Romanów zajmując powierzchnię 12164 m². Koncesja eksploatacyjna ważna do dnia 30.06.2018 r.
  - ✓ *ROMANÓW V* – złożo piasku o zasobach równych 242 tys. ton.; zlokalizowane na działkach o nr ewid. 142/5 i 143/5 we wsi Romanów zajmując powierzchnię 13 991 m², w dwóch polach eksploatacji: Pole A – 10 182,5 m² i Pole B – 3 808,5 m². Koncesja na wydobycie uzyskana w 2012 r.
  - ✓ *KALINKO III* – złożo piasku o zasobach równych 433,4 tys. ton.; zlokalizowane na działkach o nr ewid. 290/1, 293/1 i 294/1 we wsi Kalinko zajmując powierzchnię 2,81 ha. Koncesja eksploatacyjna ważna do dnia 31.12.2023 r.
  - ✓ *KALINO* – złożo piasku o zasobach równych 5.565,4 tys. ton.; zlokalizowane na działkach o nr ewid.: 380/1, 381-389, 390/1, 390/2, 391-395, 397, 398 we wsi Kalino zajmując powierzchnię 177.154 m². Koncesja na wydobycie z dnia 31.07.2012r. traci ważność z upływem 5 lat od dnia uprawomocnienia.
- złoża obecnie nie eksploatowane:
  - ✓ *ROMANÓW IV* – złożo piasku o zasobach równych 152 tys. ton.; zlokalizowane na działce o nr ewid. 126/7 we wsi Romanów i zajmuje powierzchnię 10 992 m².
  - ✓ *ROMANÓW VIII* – złożo piasku o zasobach równych 385 tys. ton.; zlokalizowane na

---

²⁶ Wielkość zasobów wg *Bilansu zasobów złóż kopaliny w Polsce* udostępnionego na stronie internetowej Państwowego Instytutu Geologicznego - Stan na dzień 31.12.2011 r.

działce o nr ewid. 144/5 we wsi Romanów i zajmuje powierzchnię 19 986 m².

- ✓ *KALINKO V* – złoża piasku o zasobach równych 130 tys. ton.; zlokalizowane na działkach o nr ewid. 681 i 682 we wsi Kalinko i zajmuje powierzchnię o 2,0 ha.
- ✓ *GOSPODARZ* – złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej – złoża glin zwałowych o zasobach równych 1789 tys. ton. Obecnie eksploatacja złoża została zaniechana w związku z upadłością Łódzkich Zakładów Ceramiki Budowlanej. Do 2000 r. eksploatowano złoża na potrzeby cegielni Gospodarz, Młodzieniaszek i Ksawerów.

Na terenie gminy Rzgów występują również udokumentowane złoża, które obecnie są w trakcie procesu ich rekultywacji (stan na dzień 31.07.2012 r.):

- *BABICHY III* – złoża piasku zlokalizowane na działkach o nr ewid. 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416 we wsi Babich; rekultywacja w kierunku rolnym;
- *KALINKO I* - złoża piasku zlokalizowane na działkach o nr ewid. 310/1, 311/1 we wsi Kalinko; rekultywacja w kierunku rolnym;
- *HUTA WISKICKA* - złoża piasku zlokalizowane na działce o nr ewid. 104; rekultywacja w kierunku rolnym;
- *ROMANÓW II* - złoża piasku zlokalizowane na działce o nr ewid. 44 we wsi Romanów i zajmujące powierzchnię 10 297 m²; rekultywacja w kierunku rolnym.

Ponadto ze względu na wzmożone zapotrzebowanie na surowce okruczowe - piaski i żwiry na terenie gminy Rzgów – sołectwo Romanów prowadzone są liczne działania mające na celu rozpoznanie złoża kruszywa naturalnego – piasek i udokumentowanie nowych złóż (stan na dzień 31.07.2012 r.):

- działka o nr ewid. 138/3, powierzchnia ok. 1,97 ha – złoża *Romanów III*;
- działki o nr ewid. 150/2 i 151/2, powierzchnia ok. 2 ha – złoża *Romanów VI*;
- działki o nr ewid. 68/2 i 69, powierzchnia 19 986 m² – złoża *Romanów VII*;
- działki o nr ewid. 52/2 i 53, powierzchnia ok. 2,0 ha – złoża *Romanów IX*.

3.2.5. Warunki hydrograficzne i hydrogeologiczne

3.2.5.1. Wody powierzchniowe

Obszar gminy Rzgów należy do dwóch zlewni I rzędu, tj. Wisły i Odry.

W układzie sieci rzecznej i przebiegu działu wodnego zaznacza się wpływ głównych elementów rzeźby polodowcowej starszego podłoża.

Wododział I-go rzędu rozdzielający dorzecza Wisły i Odry przebiega w południowo – wschodniej części gminy (Kalinko, Kalino) oraz przez jej południowe krańce. Ponadto przebiegają liczne działki IV rzędu rozdzielające zlewnię dopływów rzeki Ner (na podstawie Rastrowej Mapy Podziału Hydrograficznego Polski).

W strefach wododziałowych i źródłkowych występuje kilka czynnych źródeł wypływu wód gruntowych i podziemnych oraz strefy młaków - wysięków lokalnych.

Ponad 90% powierzchni gminy odwadniana jest poprzez rzekę Ner i jej dopływy: Dopływ spod Wistkitna, Dopływ w Rzgowie (tzw. Struga) i Dopływ z Guzewa oraz mniejsze bez nazwy

oraz rzekę Dobrzynkę i jej równoległe dopływy, do zlewni rzeki Warty. Natomiast południowo – wschodnia część (Romanów) ciekami bez nazw do rzeki Wolbórki, dorzecza Pilicy.

Odwodnienie przedmiotowego obszaru odbywa się w kierunku zachodnim, północno – zachodnim i południowo - zachodnim. Generalnie ciek obszaru gminy płyną zgodnie z nachyleniem terenu.

Głównym ciekiem na terenie gminy Rzgów jest rzeka Ner, prawobrzeżny dopływ Warty o całkowitej długości 122,2 km i średnim spadku 1,03‰. Jest to górny odcinek rzeki, bowiem jej źródła znajdują się poza północno – wschodnią granicą gminy. Na znacznym odcinku w granicach miasta oraz w rejonie stawów w Gospodarzu została ona uregulowana. Przebieg rzeki jest zbliżony do litery „u”. Ma ona wykształconą dolinę o zmiennej szerokości – od 150 m w mieście Rzgów do 550 m w Gospodarzu. Ze względu na równinne ukształtowanie terenu jest ona płaska i rozległa z długimi i łagodnymi stokami.

Pozostałe rzeki również nie wykształciły wyraźnych dolin. Płyną w płaskich, rozległych dolinach oraz w mało wyraźnych, lekko wciętych obniżeniach.

Naturalna sieć rzeczna na terenie gminy w dużym stopniu została poddana działaniom regulacyjnym i obecne stosunki wodne są bardzo przeobrażone. Większość cieków została uregulowana i pełni rolę rowów melioracyjnych.

Na terenie gminy brak jest większych zbiorników wód stojących, zarówno naturalnych jak i sztucznych. Na uwagę zasługuje zespół stawów rybnych w Gospodarzu oraz w Kalinku (przy granicy gminy). W płaskich, rozległych dolinach rzecznych użytkowanych jako łąki i pastwiska przy wysokim poziomie wód gruntowych występują w dużych ilościach małe, bezodpływowe oczka wodne. Liczne też są tereny podmokłe, szczególnie na krańcach południowych gminy i w jej północno – wschodniej części.

3.2.5.2. Mała retencja

W ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla województwa łódzkiego (Synteza) zgłoszono potrzebę na terenie gminy Rzgów budowy trzech zbiorników retencyjnych:

- zbiornik „Rzgów” na rowie melioracyjnym o powierzchni zalewu 7,9 ha; główna funkcja zbiornika to: przeciwdziałanie degradacji środowiska poprzez podniesienie zwierciadła wody w gruncie oraz zwiększenie retencji gruntowej; ochrona przeciwpowodziowa; przeciwdziałanie suszy i alimentacja najniższych przepływów; rekreacja i turystyka; gospodarka rybacka;
- zbiornik „Rzgów II” na rzece Ner o powierzchni zalewu 5,8 ha; główna funkcja zbiornika to: przeciwdziałanie degradacji środowiska poprzez podniesienie zwierciadła wody w gruncie oraz zwiększenie retencji gruntowej; ochrona przeciwpowodziowa; rekreacja i turystyka;
- zbiornik „Gospodarz II” na rzece Ner o powierzchni 5,0, funkcji przeciwpowodziowej i rekreacyjnej.

Z upływem lat narodziła się potrzeba uzupełnień wykazu obiektów służących retencjonowaniu wody uwzględnionych w „Wojewódzkim Programie Małej Retencji” dla województwa łódzkiego (Synteza) sporządzonego w 2005 r. Został zatwierdzony Aneks do „Wojewódzkiego Programu Małej Retencji”²⁷, zgodnie z którym mała retencja będzie realizowana

---

²⁷ Uchwała Nr 581/10 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 13 kwietnia 2010 r.

poprzez oraz tzw. „retencje korytowa²⁸” polegającą na wykorzystaniu wszystkich budowli piętrzących mogących stale lub okresowo magazynować wodę w korytach rzek oraz umożliwiających prowadzenie nawodnień rolniczych.

W ramach retencji korytowej na terenie gminy Rzgów został wytypowany tylko jeden obiekt tj. jaz żelbetonowy zlokalizowany na rzece Ner (113+980) będący w dobrym stanie technicznym.

Równocześnie powinny być realizowane inne programy i działania zwiększające zasoby wodne regionu, np.: program zwiększania lesistości, który nie tylko zwiększy retencję leśną, ale także ma istotne znaczenie z punktu widzenia ochrony gleb przed erozją oraz bioróżnorodności.

Znaczna część gminy Rzgów objęta jest Programem regionalnym „Warta” opracowanym w 2001r. i zatwierdzonym Uchwałą Nr XLIII/506/2002 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 9 lipca 2002r. (rekultywacja rzeki i doliny Neru, wykonanie zbiorników retencyjnych, ochrona wód przed zanieczyszczeniem - oczyszczanie ścieków).

3.2.5.3. Zagrożenie powodziowe

Występowanie powodzi jest uwarunkowane okresowym, ale bardzo silnym, zwiększeniem zasilania rzek opadami atmosferycznymi lub wodą roztopową. Wielkość zagrożenia powodziowego jest uwarunkowana m.in. rzeźbą terenu, możliwościami retencyjnymi zlewni, zatrzymywaniem wody w zbiornikach zaporowych, stopniem zalesienia, istnieniem budowli hydrotechnicznych typu: rów melioracyjny, próg, kanał, mogących służyć jako urządzenia retencyjne oraz występowaniem starorzeczy, mokradeł i bagien. Regulacja rzek zmniejsza ich naturalną retencyjność, co skutkuje przyspieszonym odpływem wód z górnych odcinków i może powodować powstanie zagrożenia powodziowego.

Na obszarze gminy mogą wystąpić dwa rodzaje wezbrań powodziowych: występujące wczesną wiosną wezbrania roztopowe oraz letnie (lipiec – sierpień) wezbrania opadowo - rozlewowe.

Wszystkie wody płynące na terenie gminy mają charakter nizinny. Charakteryzują się krótkotrwałymi wezbraniem tylko w okresach nasilenia opadów, długotrwałymi stanami niskimi i niedużymi przepływami średnimi. Najwyższe stany i wezbrania powodziowe odnotowuje się w miesiącach letnich – głównie w lipcu. Ponadto w zasięgu dolin występują lokalne podmokłości utrzymujące się przez znaczną część roku.

Strefy przydenne doliny Neru i jej dopływów stanowią lokalnie i okresowo poważne zagrożenia związane z powodzią. W obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego sporządzonego dla gminy Rzgów (Uchwała Nr XI/95/2003 Rady Gminy Rzgów z dnia 22 lipca 2003 r.) obowiązuje zakaz realizacji wszelkiej zabudowy w odległości mniejszej niż 30 m od linii brzegowej, jednak nie bliżej niż przy granicy stref ochrony dolin rzecznych. Niemniej jednak w stanie istniejącym występuje kolizyjne zainwestowanie w dolinach rzecznych i obniżeniach dolinnych:

---

²⁸ Retencja korytowa to jeden z najtańszych sposobów zwiększania zasobów wody w zlewniach nie tylko w obrębie samego ciek, lecz również przyczynia się do zwiększenia zasobów wód podziemnych. Ten sposób retencji wody ma szczególne znaczenie w okresie wegetacyjnym, kiedy możliwe jest wykorzystanie wody dla nawodnień użytków rolnych – głównie użytków zielonych. Natomiast w zlewniach małych i okresowo prowadzących wodę utrzymanie retencji korytowej wydatnie ogranicza odpływ wody ze zlewni

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna przy drodze gminnej Nr 106403E w Bronisinie Dworskim;
- zabudowa mieszkaniowa w dolinie rzeki Ner w Bronisinie Dworskim, ok. 700 m od granicy gminy;
- zabudowa mieszkaniowa w Grodzisku przy drodze powiatowej Nr 2941E;
- zabudowa mieszkaniowa w Kalinku przy drodze powiatowej Nr 2909E;
- zabudowa mieszkaniowa w dolinie rzeki Ner przy ul. Zielonej (droga gminna Nr 106478E) w Rzgowie;
- zabudowa mieszkaniowa w dolinie rzeki Ner przy ul. Pabianickiej (droga wojewódzka Nr 714) w Rzgowie;
- zabudowa produkcyjna i usługowa w dolinie rzeki Ner przy drodze krajowej nr 1 w Rzgowie;
- zabudowa usługowa w dolinie rzeki Ner przy ul. Łódzkiej (droga powiatowa Nr 2942E) w Rzgowie;
- zabudowa mieszkaniowa przy ul. Wąwozowej oraz zabudowa produkcyjna przy skrzyżowaniu ul. Łódzkiej i Wąwozowej w Rzgowie;
- zabudowa mieszkaniowa i usługowa przy drodze krajowej Nr 71 w Gospodarzu;
- zabudowa przemysłowa w dolinie rzeki Ner przy stawach w Gospodarzu;
- zabudowa mieszkaniowa w dolinie rzeki Ner w Gadce Starej przy drodze powiatowej Nr 1195E;
- zabudowa mieszkaniowa w Czyżeminku przy drodze gminnej Nr 106440;
- zabudowa mieszkaniowa w Czyżeminku w widłach dwóch cieków;
- zabudowa mieszkaniowa w dolinie rzeki Dobrzyńki w Prawdzie przy drodze powiatowej Nr 3303E;
- zabudowa mieszkaniowa w Prawdzie przy drodze powiatowej Nr 2916E oraz oddalona o ok. 120 m od niej przy granicy gminy;
- zabudowa mieszkaniowa i usługowa przy skrzyżowaniu drogi powiatowej Nr 2916E z drogą gminna Nr 106410E w Guzowie;
- zabudowa mieszkaniowa przy drodze gminnej Nr 106410E w Guzowie.

Dla rzeki Ner dotychczas nie zostało sporządzone żadne opracowanie mające służyć ochronie powodziowej. Niemniej jednak w ramach *Wstępnej Oceny Ryzyka Powodziowego* (grudzień 2011 r.) rzeka Ner została zakwalifikowana do sporządzenia mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego w I etapie planistycznym. Zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa wodnego ochronę przed powodzią należy prowadzić z uwzględnieniem w/w map oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

3.2.5.4. Melioracje

Obecność w podłożu gruntów półprzepuszczalnych i nieprzepuszczalnych powoduje występowanie lokalnie niekorzystnych stosunków wodnych dla gospodarki rolnej. Warunki naturalne objawiają się nadmiernym uwilgotnieniem warstw gruntów przypowierzchniowych. Charakterystyczne jest również występowanie nieciągłych poziomów wód w soczewkach śródglinowych lub na wkładkach mułkowych, na różnych głębokościach oraz stagnacja wód na

powierzchni. Niewłaściwe stosunki wodne wymagały regulacji stosunków wodnych dla potrzeb rolniczego użytkowania gleb.

Konieczność odwodnień spowodowała, że część obszaru gminy została zmeliorowana siecią drenarską melioracji szczegółowej.

Grunty zmeliorowane (zdrenowane) na terenie gminy Rzgów obejmują powierzchnię ok. 3300 ha i występują w sołectwach: Prawda, Czyżeminek, Gospodarz, Guzew, Rzgów, Kalinko, Bronisin Dworski, Stara Gadka, Grodzisko, Huta Wiskicka.

Założone podziemne systemy sieci drenarskich odprowadzające wody gruntowe do zbiorczych rowów melioracyjnych – tzw. kolektorów zbiorczych są bardzo poważną przeszkodą dla budownictwa kubaturowego. Ich przerwanie dla potrzeb zabudowy może powodować potencjalnie nieustanne podsiąkanie i podtapianie fundamentów budynków. Generalnie wymagana jest ochrona sieci przed zniszczeniem.

W przypadku konieczności zabudowy należy ograniczać kolizje poprzez właściwe przełożenie sieci lub bezkonfliktowe zaprojektowanie przyszłych inwestycji. Wszelkie działania muszą być podejmowane w uzgodnieniu i pod nadzorem Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych.

3.2.5.5. Wody podziemne

Według regionalizacji hydrogeologicznej (B. Paczyńskiego, 1995) gmina leży w VII regionie hydrogeologicznym zwanym „Łódzkim”, w którego granicach wody podziemne poziomów użytkowych (pierwszy poziom wodonośny) występują w utworach czwartorzędowych i kredowych, lokalnie trzeciorzędowych.

Głębokość występowania pierwszego poziomu wodonośnego jest ściśle uzależniona od morfologii terenu i jego budowy geologicznej, a także od zróżnicowania litologicznego osadów.

Przebieg hydroizobat obrazujących głębokość od powierzchni terenu do pierwszego zwierciadła wód podziemnych nawiązuje do ukształtowania powierzchni gminy. Najpłytsze występowanie zwierciadła wód – generalnie do 2 m p.p.t. związane jest nie tylko z osadami holoceniowymi w obrębie den dolin rzecznych i obniżen dolinnych, ale również z rozległym terasem nadzalewowym (Kalinko, Rzgów) oraz z osadami budującymi teren równinny w południowo – zachodniej części gminy (Czyżeminek, Prawda, Guzew). Są to rozległe obszary obejmujące podmokłości, oraz nisko położone powierzchnie den i tarasów rzek i cieków. Symetrycznie w stosunku do dolin, na wyniesionych terenach morenowych głębokość występowania pierwszego poziomu wodonośnego wzrasta do poziomu 2 – 5 m p.p.t. oraz 5-10 m p.p.t.. Najgłębiej – na poziomie 10 – 20 m p.p.t. woda zalega w obrębie najwyższej wyniesionych terenów gminy – pagóry morenowe (Romanów) oraz kemów (Konstantyna). W obrębie wysoczyzny morenowej występują obszary wód zawieszonych (soczewki wód).

Występowanie zwierciadła wód podziemnych na głębokości mniejszej niż 2 m p.p.t. powoduje, iż bezpośrednia lokalizacja zabudowy jest znacznie utrudniona lub niemożliwa. Wody gruntowe den dolin rzecznych wykazują ściśle uzależnienie od stanów wody w rzekach. Wraz z podniesieniem się stanu wód mogą występować lokalne podtopienia. Im dalej od den dolin tym mniejsza jest ta zależność i wahania okresowe związane są w większym stopniu z wielkością i intensywnością opadów atmosferycznych.

Wody podziemne obszaru gminy Rzgów mające znaczenie użytkowe ściśle wiążą się

z warstwami skalnymi wieku górnokredowego i czwartorzędowego. Na terenie gminy występują dwa użytkowe poziomy wodonośne:

- górnokredowy w ośrodku szczelinowym i szczelinowo-porowym, gdzie szczelinowatość maleje wraz z głębokością związany jest z utworami szczelinowymi wykształconymi przede wszystkim w postaci serii węglanowej, tj. margli, wapieni, piaskowców wapnistych i gezowych; są to wody o napiętym zwierciadle wody i zmiennym ciśnieniu; poziom ten na terenie gminy jest eksploatowany przez ujęcie wodociągowe w Rzgowie, gdzie został nawiercony na głębokościach ok. 140; na części obszaru gminy stanowi równorzędny poziom wodonośny; zasilane przez nadległy czwartorzędowy poziom wodonośny;
- czwartorzędowy w ośrodku porowym w osadach piaszczysto – żwirowych, w obrębie którego można wyróżnić dwie (lokalnie trzy) warstwy wodonośne:
  - ✓ I warstwa wodonośna - wody gruntowe związane z piaskami przypowierzchniowymi, występują w obrębie dna dolin; cechuje się swobodnym zwierciadłem wody;
  - ✓ II warstwa wodonośna (międzyglinowa) - są to wody najczęściej o napiętym zwierciadle wody ujmowanym na głębokości 30-60 m p.p.t. spod pierwszych glin zwałowych lub z soczewek śródglinowych (Gospodarz, Kalino, Czyżeminek, Romanów);
  - ✓ III warstwa wodonośna (podglinowa) – są to wody o napiętym zwierciadle wody zalegające i ujmowane ze znacznych głębokości – ponad 100 m p.p.t. (Grodzisko);na terenie gminy stanowi on podstawowy poziom wodonośny gminy ujmowany przez większość wodociągów wiejskich oraz niektóre obiekty usługowe, produkcyjne, gospodarstwa niezwodociągowane i rolnictwo.

W poziomach użytkowych gminy generalnie występują wody dobrej jakości, wymagające nieskomplikowanego uzdatniania do celów konsumpcyjnych.

3.2.5.6. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP)

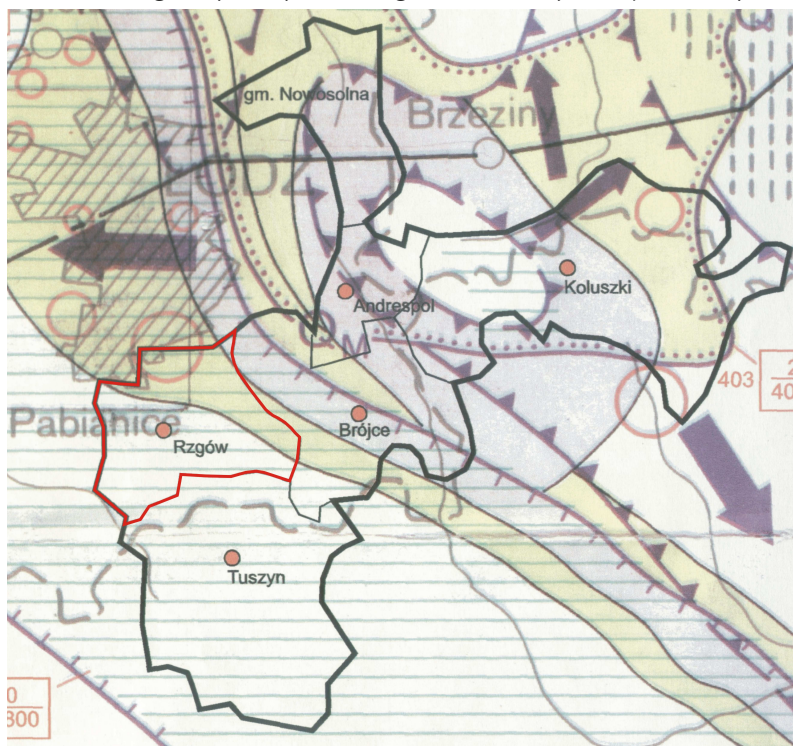
W ramach krajowej strategii ochrony zbiorników wód podziemnych, ze względu na walory jakościowe i zasobowe, kredowe piętro wodonośne w rejonie gminy zaliczone zostało do Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Wyznaczenie ich poprzedzały badania hydrogeologiczne, w wyniku których wytypowano na obszarze Polski zbiorniki wód słodkich (niezmineralizowanych) wskazane do ochrony przed zanieczyszczeniami.

Wydzielenie GZWP ma na celu m.in. powstrzymanie degradacji wód podziemnych. Ochronie podlegać powinny przede wszystkim najważniejsze i najsilniej zagrożone degradacją obszary zasilania GZWP. W tym celu zostały wyodrębnione obszary wymagające specjalnej ochrony: ONO – obszary wymagające najwyższej ochrony i OWO – wymagające wysokiej ochrony.

Cała gmina Rzgów położona jest w obrębie wyznaczonego w 1990 r. Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) Nr 401 „Niecka Łódzka” wydzielonego w porowych osadach kredy dolnej. Wody tego zbiornika sklasyfikowane zostały jako bardzo czyste (klasa Ia) i czyste (klasa Ib).

Generalnie warunki geologiczne (nadmocne warstwy nieprzepuszczalnych) stanowią izolację dla wód. Zagrożenie stanowią wody wgłębne czwartorzędu, z którymi wody poziomu górnokredowego mogą się bezpośrednio kontaktować.

Północno – wschodnie krańce sołectwa Bronisin Dworski i Huta Wiskicka położone są w obrębie obszaru najwyższej ochrony (ONO) tego zbiornika. Zaś północna, północno – wschodnia i wschodnia część gminy (leży w zasięgu obszaru wysokiej ochrony (OWO)).

Rys. 2. Położenie gminy Rzgów na tle obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) wymagających szczególnej ochrony

Źródło: A.S. Kleczkowski, Mapa obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony 1:500000, Wyd. AGH, Kraków 1990

Wody podziemne Głównych Zbiorników Wód Podziemnych podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne²⁹, a ponadto mogą być objęte dodatkową ochroną obszarową poprzez ustanowienie obszarów ochronnych. Zbiorniki nr 401 „Niecka Łódzka” nie posiada, w trybie przepisów ustawy *prawo wodne* z dnia 18 lipca 2001 r.³⁰, ustanowionego obszaru ochronnego.

Obecnie prowadzone jest dokumentowanie warunków hydrogeologicznych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (dotąd udokumentowano 62 GZWP). Ustalenia zawarte w dokumentacjach hydrogeologicznych poszczególnych zbiorników będą podstawą dla formalnego ustanowienia ochrony na obszarach zasilania (obszarów ochronnych), co stanowi istotny element opracowywania i wdrażania przez Krajowy i Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej programów gospodarowania wodami w obszarach dorzeczy dla potrzeb osiągnięcia dobrego stanu wód podziemnych służących do zaopatrzenia ludności w wodę do picia. Zbiornik nr 401 został wytypowany do udokumentowania warunków hydrogeologicznych w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych w etapie II – 2011-2013.

²⁹ Wg art. 98 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity Dz. U. 2008, nr 25, poz. 150 z późn. zm.)

³⁰ Tekst jednolity Dz. U. 2012, poz. 145 z późn. zm.

3.2.6. Warunki geologiczno-inżynierskie

Na terenie gminy Rzgów na znacznej jej powierzchni dominują warunki korzystne dla budownictwa. Wynika to z dobrej nośności podłoża w warunkach wysoczyzny morenowej płaskiej oraz zalegania poziomu wodonośnego generalnie poniżej 2 m p.p.t. Cechują się one najczęściej prostymi, miejscami złożonymi, warunkami gruntowymi dla posadowień bezpośrednich. Są to grunty pod względem warunków gruntowo-wodnych przydatne dla realizacji wszelkich przedsięwzięć inwestycyjnych. Ograniczenia będą stanowić tereny zmeliorowane oraz obszary najwyższej i wysokiej ochrony wód podziemnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 401 „Niecka Łódzka”.

Obszary, na których mogą pojawić się utrudnienia dla budownictwa występują w północno – zachodniej części gminy, co wiąże się z budującymi podłożem piaskami i żwirami, miejscami peryglacialnymi oraz w części centralno – południowej – miejsce odpływu wód roztopowych lodowca (rejon Kalinka i Rzgowa I). Ograniczenia stwarza wysoki poziom wody gruntowej kształtujący się na głębokości 0–2 m p.p.t. Istnieje możliwość poprawy warunków wodnych po wykonaniu drenażu. Utrudnienia może stanowić także nośność podłoża – luźne piaski eoliczne (częściowo zalesione) występujące na niewielkich powierzchniach gminy, piaski i mułki deluwialne wypełniające dna suchych dolin (większe powierzchnie zajmują na krańcach zachodnich – sołectwo Romanów) oraz grunty zaburzone gładitektonicznie o dużym zróżnicowaniu litologicznym osadów (wzniesienia terenu w północno – zachodniej części gminy).

Utrudnienia dla zabudowy mogą również stanowić wody podskórne zalegające lokalnie na płyciej występujących, słabo przepuszczalnych glinach, mułkach i iłach, lub wody śródglinowe w obrębie utworów gliniastych. Zagospodarowanie tych gruntów wymaga badań geotechnicznych warunków podłoża dla potrzeb konkretnych inwestycji.

W dnach dolin rzecznych, lokalnych obniżeniach terenu oraz w części południowo – zachodniej gminy (sołectwo Czyżeminek, Prawda) panują mało korzystne i niekorzystne warunki gruntowo-wodne oraz złożone i skomplikowane warunki geotechniczne. Jednocześnie obszary te są obszarami o znacznych walorach przyrodniczych. Powinny one pozostać terenami otwartymi, w jak najmniejszym stopniu zabudowanymi.

Wątpliwą przydatność dla budownictwa posiadają tereny o znacznym spadku (powyżej 5%) i potencjalnej możliwości wystąpienia zjawisk geodynamicznych – pagórki, stoki dolin rzecznych, strome skarpy.

3.2.7. Warunki klimatyczne

Ze względu na położenie gminy Rzgów w Polsce Środkowej, na słabo urozmaiconym wysokościowo obszarze, podstawowe elementy klimatu posiadają wielkości zbliżone do rejestrowanych w sąsiedniej Łodzi. Odzwierciedleniem tego jest chociażby także zaliczenie obszaru gminy do Dzielnicy Łódzkiej w świetle regionalizacji rolniczo-klimatycznej Polski według R. Gumińskiego.

W wyniku podziału Polski według A. Wosia (1996) na regiony klimatyczne w świetle frekwencji dni z różnymi typami pogody gmina Rzgów leży w granicach regionu XVII, tj. regionu środkowopolskiego. Wyróżnia się on na tle innych regionów znacznie większą liczbą dni z pogodą bardzo ciepłą oraz dni dość mroźnych z dużym zachmurzeniem i opadem. Jest to strefa tzw. cyrkulacji zachodniej i południowo-zachodniej.

Ukształtowanie terenu nie stanowi przeszkody dla przepływu mas powietrza różnego pochodzenia. Powoduje to znaczną zmienność warunków pogodowych. W ciągu całego roku przeważa równoleżnikowa cyrkulacja mas powietrznych ze szczególną preferencją wilgotnych mas polarno-morskich, napływających w przewodzie z sektora zachodniego.

Niewielkie różnice w wysokościach względnych terenu decydują o braku zróżnicowania rozkładu temperatury na terenie gminy. Średnia roczna temperatura powietrza na pobliskiej stacji Łódź Lublinek³¹ wynosi 7,6°C. Średnia roczna amplituda temperatury powietrza dla opisywanego obszaru wynosi 21,8°C, zaś średni czas trwania termicznej zimy to 82-84 dni, a lata - 90 dni. Średnia temperatura miesiąca najchłodniejszego (luty) wynosi (-3)°C, najcieplejszego (lipiec) +17,5°C.

Rozkład temperatury powietrza warunkuje długość okresu wegetacyjnego, który na obszarze przy proggu +5°C wynosi 213 dni, a przy proggu +3°C – 235 dni.

Przeciętne wielkości opadów atmosferycznych terenu wynoszą niewiele ponad 600 mm. Najwyższe, miesięczne sumy opadów przypadają na miesiące ciepłej pory roku (lipiec), a najniższe na miesiące zimowe. Najczęściej występują opady jednodniowe. Burze i opady burzowe występują zazwyczaj w ciepłej porze roku (czerwiec - sierpień). Największe zachmurzenie nieba w Polsce Środkowej notuje się w okresie chłodnym, od listopada do lutego. Najniższe zachmurzenie występuje w sierpniu i we wrześniu. Pokrywa śnieżna zalega ok. 70 dni w roku.

Średnie wieloletnie parowanie osiąga wartość 500 - 520 mm.

Najwyższą wilgotnością cechują się tereny położone w obrębie dolin rzecznych (nawet do 90–100%). Znaczne powierzchnie leśne (południowa część gminy) również wpływają na zwiększenie wilgotności powietrza. Najkorzystniejsze tereny wilgotnościowe posiadają tereny wyniesione o głęboko zalegającej wodzie gruntowej.

Na terenach o dużym uwilgotnieniu najczęściej notuje się mgły (najwięcej w październiku). Powstawaniu mgieł sprzyjają również jądra kondensacyjne występujące w dużej liczbie nad obszarami zwartej zabudowy miasta (na skutek emisji zanieczyszczeń).

Analizowany obszar znajduje się w strefie wpływu klimatów suboceanicznego i kontynentalnego. W ciągu całego roku, podobnie jak w całej Polsce środkowej, przeważa równoleżnikowa cyrkulacja mas powietrza, ze szczególną preferencją wilgotnych mas powietrza polarnomorskiego (45% dni w ciągu roku) oraz polarnokontynentalnego (38% dni w ciągu roku) napływających z zachodu, a w mniejszym zakresie ze wschodu. Również roczny rozkład prędkości wiatru jest analogiczny jak na obszarze całej Polski. Maksymalne prędkości występują zimą i wiosną. W skali roku przeważają wiatry z sektora zachodniego – 41% wiatrów rocznie, ale również mają duży udział wiatry z kierunków EES i ESS - 34%. Istotną cechą warunków anemometrycznych jest niezbyt częste występowanie bardzo silnych wiatrów, głównie zimą. W ciągu roku przeważają wiatry słabe (2 – 5 m/s). Latem występują cisze (Liszewski 2001).

Wiatry mają duże znaczenie dla formowania się topoklimatów i kierunków rozprzestrzeniania zanieczyszczeń. Najlepiej przewietrzanymi terenami na obszarze gminy są tereny wyniesione (wschodnia i południowa część gminy).

Ogólne cechy przedstawionego wyżej klimatu gminy Rzgów ulegają zróżnicowaniu na tzw. topoklimaty w zależności od lokalnych warunków, tj. rzeźba terenu, rodzaj i pokrycie podłoża,

---

³¹ Położenie gminy Rzgów, oraz uformowania terenu podobne jak na stacji Lublinek pozwalają na zastosowanie tych danych do terenu opracowania

głębokość zalegania wód gruntowych, zabudowa, rodzaj zagospodarowania przestrzeni. Największy wpływ ww. czynników jest zauważalny w dniach o pogodzie wyżowej – zwłaszcza bezchmurnej i bezwietrznej (w czasie dni pochmurnych oddziaływanie to prawie nie występuje):

- tereny o dobrych i bardzo dobrych warunkach topoklimatycznych występują w obrębie zboczy o dyspozycjach S, SW, W, SE o nachyleniu większym niż 5%; występują one fragmentarycznie na terenie gminy Rzgów; charakteryzują się bardzo dobrymi warunkami solarnymi i termicznymi, dobrymi warunkami wietrznymi i wilgotnościowymi, małą częstotliwością występowania mgieł, a także najkrótszym okresem zalegania pokrywy śnieżnej i długim okresem bezprzymrozkowym; wskazane są do lokalizacji różnych form zabudowy rekreacji indywidualnej oraz do upraw rolnych, warzywniczych, sadowniczych w tym również roślin ciepłolubnych.
- tereny o przeciętnych warunkach topoklimatycznych, które obejmują obszary płaskie i lokalne fragmenty zboczy o różnej ekspozycji i nachyleniu – tereny dominujące dla gminy; charakteryzują się dobrymi i przeciętnymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi oraz bardzo dobrymi warunkami przewietrzania terenu; są to obszary predestynowane do upraw rolniczych, sadowniczych i warzywnych oraz dla zabudowy mieszkaniowej.
- tereny o okresowo gorszych warunkach topoklimatycznych, które są charakterystyczne dla obszarów płaskich o okresowo płytko zalegającej wodzie gruntowej (na głębokości do 2,0 m p.p.t.), które występują w bezpośrednim sąsiedztwie większych dolin rzecznych i obniżień terenów oraz w południowo – zachodniej i południowej (rejon Kalinka i Rzgowa I).
- tereny o gorszych warunkach klimatycznych właściwych dla zboczy o ekspozycji N, NE, NW i o znacznym nachyleniu (ponad 10%); występują one fragmentarycznie na terenie gminy; charakteryzują się one niekorzystnymi warunkami solarnymi a także dłuższym okresem zalegania pokrywy śnieżnej; obszary te nie powinny być wykorzystywane na cele lokalizacyjne zabudowy mieszkaniowej oraz upraw wymagających dużej ilości słońca; wykazują jednak walory do wykorzystywania ich na cele rekreacyjne związane z popularyzacją sportów zimowych.
- tereny o niekorzystnych warunkach topoklimatycznych, które obejmują doliny rzeki Neru i Dobrzyńki oraz ich dopływów, doliny mniejszych cieków oraz obniżień; tereny dolinne charakteryzują się niekorzystnymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi; cechują się także gorszymi (wręcz złymi) właściwościami solarnymi ze względu na zwiększoną częstotliwość występowania mgieł; są to tereny niewskazane dla lokalizacji zabudowy oraz realizacji miejsc wypoczynku; nie powinny też podlegać przeobrażeniom skierowanym na realizację barier, zabudowy, nasypów, zwartych nasadzeń zieleni itp.), które utrudniałyby swobodny przepływ powietrza; dolina rzeki Ner i Dobrzyńki oraz większych cieków stanowią naturalne rynny spływowe dla mas powietrza i powinny pozostać wolne od zabudowy.
- tereny o warunkach topoklimatycznych właściwych obszarom leśnym; na terenie gminy znajduje się niewiele lasów, a większe kompleksy zlokalizowane są w części południowej; zwarta powierzchnia leśna powoduje spadek prędkości wiatru, usłonecznienia, wzrost ilości opadów (wzmoczona konwekcja) i wilgotności powietrza oraz zmniejszenie dobowych amplitud temperatury i wilgotności powietrza w stosunku do terenów otaczających; wśród lasów można wyróżnić lasy o korzystnych warunkach klimatycznych – lasy na siedliskach suchych, które wykazują predyspozycje do rozwoju turystyki i rekreacji oraz lasy podmokłe i wilgotne, niewskazane do użytkowania antropogenicznego.

3.2.8. Warunki glebowe

O charakterze pokrywy glebowej w znacznym stopniu decydują utwory powierzchniowe. W granicach obszaru gminy Rzgów dominują utwory plejstoceniowe. Skalą macierzystą są także osady pochodzące z przełomu plejstocenu i holocenu, jak również osady holoceniowe.

Przydatność rolniczą gleb określają klasy bonitacyjne wyróżniane na podstawie: budowy profilu glebowego (typ i podtyp gleby, rodzaj, gatunek, miąższość poziomu próchnicznego i zawartość próchnicy, skład chemiczny gleby i jej odczyn, oglejenie, właściwości fizyczne); stosunków wilgotnościowych uwarunkowanych położeniem w terenie; wysokością bezwzględną.

Gleby na terenie gminy Rzgów charakteryzują się bardzo dużym zróżnicowaniem zarówno pod względem typu gleb jak i przydatności rolniczej. W zależności od rodzaju skał budujących podłoże na terenie gminy wytworzyły się następujące typy i podtypy gleb (na podstawie mapy glebowo-rolniczej w skali 1:25 000):

- gleby bielcowe i pseudobielcowe – podstawowy typ gleby na terenie gminy wykształcony na znacznych powierzchniach w centralnej części gminy (sołectwo Rzgów i Stara Gadka) na piaskach gliniastych mocnych oraz glinach lekkich i średnich tworząc gleby kompleksu żytniego bardzo dobrego; gliniaste, słabogliniaste i luźne podłoże piaszczyste tworzy mniej żyzne gleby kompleksu żytniego dobrego, słabego i bardzo słabego (największe powierzchnie zajmują w części południowo – zachodniej gminy (sołectwo Guzew) i południowo – wschodniej (Kalinko));
- gleby brunatne wylugowane i kwaśne – podstawowy typ gleby, który wykształcił się głównie na podłożu gliniasto-piaszczystym i piaszczystym – piaski: gliniaste lekkie, słabo gliniaste, luźne oraz gliny lekkie jako mniej żyzne gleby kompleksu żytniego dobrego, słabego oraz bardzo słabego, tworząc największe kompleksy w części wschodniej gminy (sołectwo Kalino, Kalinko, Romanów) oraz w sołectwie Gospodarz i części północnej Grodziska; na północno – wschodnich krańcach gminy (sołectwo Bronisin Dworski), na piaskach gliniastych mocnych i glinach średnich wykształciły się bardzo żyzne gleby należące do kompleksu pszenno dobrego;
- czarne ziemie zdegradowane i gleby szare – również wykształciły się na znacznej powierzchni gminy Rzgów, tworząc przede wszystkim kompleks zbożowo – pastewny mocny i słaby oraz użytki zielone średnie na podłożu gliniastym i piaszczysto – gliniastym: gliny średnie i lekkie oraz piaski gliniaste lekkie i mocne, piaski słabogliniaste i luźne, największą powierzchnię zajmują generalnie w centralno – wschodniej części gminy (Huta Wiskicka, Grodzisko, Bronisin Dworski oraz wschodnia część sołectwa Kalino i Kalinko) i w sołectwie Starowa Góra; ponadto powyższe podłoże tworzy gleby kompleksu żytniego słabego (szczególnie w Starowej Górze i południowo – wschodniej części gminy); miejscami, głównie na podłożu gliniastym, niewielkimi enklawami wykształciły się bardzo żyzne gleby kompleksu pszenno dobrego;
- gleby mułowo – torfowe i torfowo – mułowe – wypełniają przede wszystkim dolinę rzeki Ner w sołectwie Rzgów, Gospodarz i Stara Gadka, rzeki Dobrzyńki w sołectwie Czyżeminek oraz Dopływu w Rzgowie, tworząc głównie użytki zielone średnie;
- gleby murszowo – mineralne i murszowate – wykształcone na podłożu piaszczystym – piaski słabo gliniaste, piaski luźne i pyły w dolinie rzeki Ner (sołectwo Bronisin Dworski), Dopływu spod Wiskitna i bezimiennego ciek w Bronisinie Dworskim oraz znaczne powierzchnie na

pograniczu sołectw Kalino – Grodzisko i Kalinko – Rzgów i lokalnych zagłębieniach terenu tworząc użytki zielone średnie; w południowo – zachodniej części gminy (sołectwo Prawda i Czyżeminek) wykształciły się jako gleby bardzo słabej jakości rolniczej – gleby kompleksu zbożowo – pastewnego słabego i użytki zielone słabe i bardzo słabe na piaskach luźnych;

- gleby torfowe i murszowo – torfowe – wykształcone lokalnie w dolinie rzeki Ner (sołectwo Bronisin Dworski).

Największą wartość rolniczą z uwagi na właściwe stosunki wodne, strukturalność oraz zasobność w próchnicę i składniki pokarmowe mają czarne ziemie oraz gleby brunatne i bielcowe wytworzone na podłożu gliniastym. Zaliczone są one do kompleksu pszennego dobrego i głównie IIIa klasy bonitacyjnej. Zajmują one niewielką powierzchnię gminy (zalegają w sołectwie Rzgów I oraz nielicznymi płatami w Rzgów II i Gospodarz).

Drugą grupę pod względem wartości rolniczej stanowią gleby bielcowe, brunatne wyługowane oraz czarne ziemie, wytworzone z gliny zwałowej o lżejszym składzie mechanicznym oraz piasków gliniastych. Przy właściwej technice i intensywnym nawożeniu mogą dać wysokie plony. Należą one do kompleksów żytniego bardzo dobrego i dobrego. Są to gleby głównie IIIb i IVa klasy bonitacyjnej (wyjątkowo IVb). Stanowią one znaczny odsetek gminy. Zalegają generalnie w centralnej, północno – zachodniej i centralno – wschodniej części gminy. Gleby najżyźniejsze (IIIb klasy bonitacyjnej) największe pokrywy tworzą w sołectwie Rzgów I i II, Guzew i Bronisin Dworski. Gleby średnie (IV klasy) największymi płatami występują w sołectwie Stara Gadka, Huta Wiskicka, Kalino i Kalinko (zachodnia część sołectwa).

Słabsze wartości rolnicze posiadają gleby wytworzone z piasków gliniastych lekkich oraz piasków słabo gliniastych (gleby brunatne wyługowane, bielcowe, czarne ziemie, murszowate). Są to gleby zbyt lekkie, przepuszczalne, okresowo za suche lub okresowo podmokłe. Należą one do kompleksu żytniego słabego i V klasy bonitacyjnej. Największe pokrywy tworzą w części południowo – zachodniej, północno – zachodniej i północno – wschodniej części gminy (sołectwa Prawda, Czyżeminek, Stara Gadka, Grodzisko).

Najsłabszą wartość rolniczą mają gleby wytworzone z piasków luźnych, głównie brunatne wyługowane, miejscami bielcowe – gleby zbyt suche zaliczone VI klasy bonitacyjnej oraz czarne ziemie i murszowate – gleby okresowo zbyt podmokłe należące do V i VI klasy bonitacyjnej. Występują głównie w części południowo – zachodniej i południowo – wschodniej (Czyżeminek, Prawda, Guzew, Romanów, Kalinko).

Część słabych gleb wytworzonych z piasków luźnych, rzadziej z piasków słabo gliniastych porastają kompleksy leśne.

W powierzchni glebowej gminy znaczny udział mają również trwałe użytki zielone o zróżnicowanej wartości rolniczej – głównie średnie, słabe i bardzo słabe, wykorzystywane jako łąki i pastwiska. Wg bonitacji są to gleby III – VI klasy bonitacyjnej. Najżyźniejsze użytki zielone – łąki i pastwiska III klasy bonitacyjnej występują w południowej części sołectwa Rzgów I i w dolinie Dopływu w Rzgowie. Znaczny udział mają również łąki i pastwiska IV klasy bonitacyjnej występujące w dolinie rzeki Ner, Dopływu z Guzowa, Dopływu spod Wiskitna, bezimiennego ciek w Bronisinie Dworskim oraz rozległego obniżenia na pograniczu sołectw Kalino – Grodzisko i Kalinko – Rzgów (dolina wód roztopowych). Najsłabsze i najmniej przydatne rolniczo użytki zielone (V i VI klasy) występują przede wszystkim w obniżeniu w południowo – zachodniej części gminy (Czyżeminek, Prawda, Guzew) oraz w dolinie rzeki Ner i bezimiennego dopływu w Bronisinie Dworskim.

Znaczna część gruntów ze względu na złe warunki wodne oraz słabo przepuszczalną skałę macierzystą (m.in. glina) na terenie gminy została zmeliorowana.

W wyniku działalności człowieka znaczna część pokrywy glebowej miasta i częściowo gminy uległa zniszczeniu (np. pod zabudową, infrastrukturę komunikacyjną i techniczną). W wyniku prowadzenia prac ziemnych doszło do przemieszania poziomów genetycznych gleb, czy nawet usunięcia poziomu próchnicznego. Modyfikacjom mogła ulec: struktura gleby, zawartość próchnicy, odczyn, skład mechaniczny i chemiczny, właściwości fizyczne.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*³² grunty użytków rolnych I – III klasy bonitacyjnej wytworzone z gleb pochodzenia organicznego i mineralnego, występujące w obrębie terenów wiejskich gminy są chronione prawem przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze. Powyższe grunty występujące w granicach administracyjnych miasta nie podlegają już takiej ochronie. Zaleca się jednak bezwzględnie ich ochronę przed zmianą użytkowania, gdyż posiadają wysoką wartość użytkową i powinny być wykorzystywane do rozwoju produkcji rolnej, szczególnie warzywnictwa i sadownictwa.

Gleby leśne bez względu na klasę i położenie administracyjne chronione są prawem przed zmianą ich użytkowania i wyłączeniem ich z produkcji leśnej.

3.2.9. Szata roślinna

Generalny, morfologiczny podział gminy i uwarunkowania przyrodnicze odzwierciedlają intensywność pokrycia terenu szatą roślinną, zwłaszcza zielenią wysoką, jak również jej charakter. W obszarze gminy szata roślinna jest zróżnicowana pod względem jakości, intensywności i rangi.

Zgodnie z kryteriami podziału kraju na krainy i dzielnice przyrodniczo-leśne, lasy gminy Rzgów położone są w VI Małopolskiej krainie przyrodniczo – leśnej, 1 dzielnicy Łódzko-Opoczyńskiej, mezoregionie Sieradzko-Łódzkim.

Według podziału geobotanicznego Polski (Szafer, 1977) obszar objęty opracowaniem leży w granicach państwa Holarktyka - obszaru Eurosyberyjskiego - prowincji Środkowo-Europejskiej Nizowo-Wyżynnej - działu Bałtyckiego - poddziału Pasa Wyżyn Środkowych - krainy Północnych Wysoczyzn Brzeźnych - okręgu Łódzko-Piotrkowskiego.

W związku z historycznie i przyrodniczo uwarunkowanym rozwojem rolnictwa, a w dalszej kolejności osadnictwa pierwotna roślinność gminy uległa znaczącej zmianie. Miejsce lasów zajęły pola uprawne, a następnie zabudowa oraz tereny komunikacyjne.

Stan przeobrażenia szaty roślinnej gminy obrazuje struktura użytkowanie ziemi.

Tabela nr 1

Struktura użytkowania gruntów (stan na 01.03.2012 r.)

Wyszczególnienie		Powierzchnia gruntów [ha]	
Użytki rolne	Ogółem	5851	
	W tym:	grunty orne	4168
		sady	71

³² Tekst jedn. Dz. U. 2004, Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GMINY RZGÓW

		łąki trwałe	652
		pastwiska trwałe	415
		grunty rolne zabudowane	502
		grunty pod stawami	12
		grunty pod rowami	31
Grunty leśne oraz zadrzew. i zakrzew.	Ogółem		320
	W tym:	lasy	279
		grunty zadrzewione i zakrzewione	41
Tereny zabudowane i zurbanizowane	Ogółem		366
	W tym:	Tereny zabudowane	72
		Tereny komunikacyjne	294
Grunty pod wodami	Ogółem		17
	W tym:	morskimi wewnętrznymi	---
		powierzchniowymi płynącymi	16
		powierzchniowymi stojącymi	1
Nieuzyski			42

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Rzgowie

Największymi skupiskami zieleni wysokiej w gminie są lasy. Łączna powierzchnia lasów w 2011 r. (stan na 01.03.2012 r.) wynosiła 279 ha, co daje bardzo niski stopień lesistości wynoszący ok. 4,2% powierzchni gminy. Lesistość gminy jest bardzo niska i bardzo daleko odbiega od lesistości kraju (30,3%)³³. Lasy na terenie gminy są przede wszystkim własnością osób fizycznych (124 ha) i wspólnot gruntowych (108 ha) – największy kompleks leśny - Las Rzgowski, przylegający do zespołu lasów Tuszyńskich, na terenie wododziału głównego Polski. Ok. 5 ha lasów stanowi mienie gminne.

We władaniu Skarbu Państwa pozostaje 38 ha lasów, z czego 20 ha jest w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Gospodarkę leśną na terenie Lasów Państwowych - uroczysko bez nazwy we wsi Romanów sprawuje Nadleśnictwo Kolumna pod nadzorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi. Drzewostan w postaci siedliska boru świeżego stanowi sosna w wieku od 15 do 60 lat, z przewagą drzewostanów młodych (do 35 lat). Sądząc z opisu lasów państwowych w Romanowie i w sąsiednim Tuszynie - wszystkie lasy znajdują się w strefie II stopnia uszkodzenia przez przemysł.

³³ Stan na 31 grudnia 2009 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GMINY RZGÓW

Tabela nr 2

Lasy prywatne na terenie gminy Rzgów - charakterystyka

Wieś	Powierzchnia lasów [ha]	Typ siedliskowy – powierzchnia w ha										Główne gatunki panujące	Drzewostan do przebudowy [ha]
		Bs	Bśw	Bw	BMśw	BMw	LMśw	LMw	OI	Inne	Pozostałe		
Bronisin Dworski	0,92	---	---	---	0,80	---	---	---	0,12	---	---	So, Dbb, OI	---
Czyżeminek	21,16	---	2,55	---	18,17	0,44	---	---	---	---	---	So, Dbb	---
Gospodarz	5,96	---	4,62	---	1,34	---	---	---	---	---	---	So, Dbb, Db	---
Grodzisko	0,82	---	0,41	---	0,33	---	---	---	---	0,08	---	So, Ddb	---
Guzew Babichy	9,8	---	3,74	---	2,72	1,21	---	---	2,13	---	---	So, Dbb, OI	0,38
Huta Wiskicka	3,03	---	---	---	---	---	3,03	---	---	---	---	So, Dbb, Db	---
Kalinko	18,01	---	9,89	0,66	3,76	0,49	---	---	3,21	---	---	So, Dbb, OI	0,81
Kalino	20,87	---	20,04	0,83	---	---	---	---	---	---	---	So	1,06
Prawda	13,77	---	4,29	1,23	3,95	0,4	0,72	---	2,88	0,3	---	So, Dbb, Db, OI	0,27
Romanów	25,27	---	25,17	---	---	---	---	---	---	0,1	---	So	0,53
Rzgów (I)	132,31	---	15,34	---	66,34	10,39	5,33	---	29,07	0,76	5,08	So, Dbb, Db, OI	---
Rzgów (II)	8,27	---	0,58	---	2,14	---	5,45	---	---	0,1	---	So, Dbb, Db	---
Starowa Góra	0,22	---	---	---	0,22	---	---	---	---	---	---	So, Dbb	---
Razem	260,41	---	86,63	2,72	99,77	12,93	14,53	---	37,41	1,34	5,08		3,05

So – Sosna pospolita, Dbb – Dąb bezszypułkowy, Db – Dąb, OI – Olsza czarna

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Uproszczonego planu urządzenia lasów” – obręb Kalinko, Kalino, Prawda Romanów, Rzgów (I) na okres od 01.01.2009 r. do 31.12.2018 r.; „Uproszczonego planu urządzenia lasu obręb Czyżeminek” na okres od 01.01.2012 r. do 31.12.2021 r.; „Inwentaryzacji stanu lasów” – obręb Grodzisko, Guzew – Babichy, Starowa Góra na okres od 01.01.2009 r. do 31.12.2018 r. „Inwentaryzacji stanu lasów” – obręb Bronisin Dworski, Gospodarz, Huta Wiskicka, Rzgów (II) na okres od 01.01.2012 r. do 31.12.2021 r.

Lasy prywatne zajmują największe powierzchnie w sołectwie Rzgów I, Romanów, Czyżeminek, Kalino, Kalinko. W pozostałych sołectwach zajmują niewielkie powierzchnie i nie tworzą większych kompleksów.

Skład siedliskowy porastających gminę drzewostanów stanowią przede wszystkim bory, w których dominującym gatunkiem jest sosna, lokalnie dąb oraz olsy, gdzie głównym gatunkiem siedliskotwórczym jest olsza czarna. Dominuje bór mieszany świeży, następnie bór świeży. Znaczne powierzchnie zajmują również olsy rosnące głównie w dolinach rzek oraz lasy mieszane świeże i bory mieszane wilgotne. Lokalnie występuje bór wilgotny.

Naturalny charakter przede wszystkim zachowały olsy. Pozostałe siedliska są w dużym stopniu wynikiem antropogenicznej działalności człowieka (zalesienia sztuczne).

W lasach prywatnych dominują drzewostany młodsze, wieku 31 – 60 lat (II – III klasa). Drzewostany starsze - 61 – 80 lat (IV klasa) zajmują również znaczną powierzchnię. Jedynie lokalnie występuje drzewostan powyżej 80 lat. Wzrasta też udział drzewostanów w I klasie wiekowej – 1-20 lat, ze względu na wzmożone w ostatnich latach prace dolesieniowe.

Gospodarka leśna w lasach państwowych i prywatnych prowadzona jest na podstawie planów urządzenia lasów.

Lasy na terenie gminy są lasami wielofunkcyjnymi. Obok funkcji gospodarczych spełniają także funkcje dydaktyczne, rekreacyjno - turystyczne, historyczne, ekologiczne, krajobrazowe i kulturowe.

Wszystkie lasy zlokalizowane w obrębie: Rzgów (II), Huta Wiskicka, Gospodarz, Czyżeminek, Bronisin Dworski uznano za ochronne, ze względu na położenie w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców (Łódź).

Ogólny stan zdrowotny lasów prywatnych na terenie gminy Rzgów jest zadowalający, zaś stan sanitarny nie budzi zastrzeżeń. Nie wyodrębniono stref uszkodzenia przemysłowego. Zaśmiecanie miejscami odpadami z gospodarstw domowych wpływa na pogarszanie się stanu zdrowotnego i sanitarnego lasów. Najbardziej zaśmiecane są lasy położone blisko gospodarstw domowych i szlaków komunikacyjnych.

Część lasów (ok. 3 ha) wymaga systematycznej przebudowy, także ze względu na dużą ilość wydzielającego się posuszu.

Poza lasami godnymi uwagi są zbiorowiska roślinności źródłiskowej, wodnej i łąkowej towarzyszącej licznym rzekom, ciekom, rowom i zbiornikom wodnym. Pełni ona ważną rolę w systemie przyrodniczym i krajobrazowym. W dolinach rzek występują zadrzewienia nadwodne ze znacznym udziałem olchy, wierzby i topoli – zadrzewienia olchowe, wierzbowo-topolowe i olchowo-wierzbowe, stanowiące pozostałość dawnych łągów i olsów, o dużych walorach przyrodniczo-krajobrazowych.

Obszary dolinne charakteryzują się różnorodnością zbiorowisk roślinnych oraz bogactwem fauny. Zróżnicowanie łąk i pastwisk wiąże się z różnorodnością warunków wilgotnościowych i czynników antropogenicznych w obrębie dolin. Część z nich wykorzystywana jest rolniczo.

Na dnie dolin w niekoszonych miejscach rosną naturalne ziołorośla.

Na terenach podmokłych, okresowo zalewanych lub zalanych przez cały rok występuje roślinność bagienna i torfiasta.

Pozostałą roślinność obszaru stanowią:

- szpalery przydrożne pełniące cenną rolę przyrodniczo-krajobrazowo-ochronną (m.in. przed uciążliwościami komunikacyjnymi), wskazane jest ich wzbogacanie i uzupełnianie, w których dominują jesiony, klony, lipy, topole, robinie; są one ważne jako swoiste korytarze ekologiczne;
- zieleń śródpolna - pasy zieleni wśród pól i miedz;
- pojedyncze, odosobnione drzewa;
- parki³⁴ – w Gospodarzu (zespół parkowo – folwarczny) i w Rzgowie (wschodnia część placu 500-lecia) – reprezentant zieleni urządzonej, będące skupieniem różnorodnych gatunkowo i wiekowo, na ogół z przewagą starszych drzewostanów; stanowią małe węzły ekologiczne

---

³⁴ W 1985 roku Uchwałą Rady Narodowej Miasta Łodzi otoczono opieką 3 parki na terenie gminy, nadając im status parków miejskich. Były to:

- ✓ Gospodarz - park o pow. 0,4 ha ze szpalerem lip i pojedynczymi egzemplarzami jawora, wierzby i jodły kalifornijskiej (obecnie już nie istnieje).
  - ✓ Gospodarz (były PGR) - park o pow. 9,4 ha z 14 pomnikami przyrody o ciekawym układzie krajobrazowym - obecnie własność prywatna.
  - ✓ Rzgów - park (500 - lecia Rzgowa) o pow. 0,8 ha, aleja lipowa, ładne okazy klonów, topoli i wiązów.
- Parki te utraciły swój status po reformie samorządowej - ze szkodą dla możliwości sprawowania nad nimi opieki.

w systemie przyrodniczym gminy, są to oazy dla świata fauny, pełnią bardzo ważną funkcję przyrodniczą i ekologiczną; starodrzew reprezentują klony, lipy, topole, wiązy, dęby;

- skwery i zieleńce zlokalizowane wzdłuż i wśród, głównie w centrum miasta (głównie trawniki poprzecinane alejkami i porośnięte pojedynczymi drzewami);
- zieleń urządzona skupiona wokół obiektów usługowych i produkcyjnych (głównie w postaci trawników z drzewami oraz krzewami o charakterze ozdobnym);
- ogrody przydomowe z uprawami ogrodniczymi, sadami i ozdobną roślinnością wysoką,
- zieleń ogrodów działkowych;
- zieleń cmentarzy.

Należy zaznaczyć, iż zieleń miasta ma charakter antropogeniczny.

Wskazane jest wzbogacanie obszaru roślinnością poprzez:

- zadrzewianie zielenią śródpolną (na miedzach) terenów rolnych,
- zadrzewianie górnych krawędzi dolin cieków i rzek,
- utrwalanie roślinnością stoków o dużym nachyleniu,
- wprowadzanie zadrzewień w obniżeniach terenowych,
- tworzenie pasów wiatrochronnych,
- tworzenie szpalerów przy drogach polnych i ciągach komunikacyjnych (wzmacnianie istniejących szpalerów, zwłaszcza przy drogach o nasilonym ruchu – tworzenie pasów ochronnych przed uciążliwościami komunikacyjnymi).

Powyższe działania mają na celu: podniesienie odporności ekologicznej terenów rolnych, stworzenie warunków dla ostoji ptactwa i zwierząt, ograniczenie erozyjnej działalności wiatru, zwiększenie retencji wodnej i leśnej.

Właściwym kierunkiem jest nasycanie terenów zielenią w celu stworzenia ciągłości systemów przyrodniczych i wiązania ich z korytarzami ekologicznymi, jakimi są ciągi dolinne. Priorytetowo jednak należy traktować ochronę środowiska leśnego, które stwarza największe bezpieczeństwo ekologiczne oraz podnosi wartości krajobrazowe.

Zieleń, ze względu na jej przyrodniczą rolę powinna być utrzymana, podlegać ochronie przed wycinaniem, niszczeniem oraz zabiegom pielęgnacyjnym.

3.2.10. Świat zwierząt

Występowanie zwierząt ściśle związane jest ze zbiorowiskami roślinnymi, w których znajdują pożywienie i schronienie. Zatem w związku ze zmianami szaty roślinnej (wylesienia, osuszanie łąk, procesy urbanizacyjne) zniszczone zostały naturalne siedliska i biotopy. Na analizowanym terenie występuje fauna leśna, wodna, nadwodna, terenów miejskich i terenów rolniczych.

Na obszarze wiejskim gminy, z uwagi na ich rolniczy charakter dominuje fauna terenów rolniczych, których bogactwo zależy od stopnia mozaikowatości terenu oraz intensywności prowadzonej na tych obszarach działalności antropogenicznej. W centrum miasta ze względu na duże przekształcenia w obrębie środowiska przyrodniczego jej rozwój jest znacznie ograniczony i skupia się generalnie w rejonie dolin rzek, zbiorników wodnych, terenów podmokłych. Należy

zatem unikać odwodnień terenu (osuszania zbiorników wodnych, torfowisk) i wyrębu na znacznych powierzchniach. Ważna ostoję dla zwierząt stanowią przede wszystkim kompleksy leśne.

W lasach można zaobserwować występowanie m.in. sarny, dzika, jelenia, zająca.

Tereny podmokłe, okresowo zalewane lub zalane przez cały rok są siedliskiem ptactwa wodnego i błotnego.

Wybudowane przez człowieka zabudowania tworzą swoisty układ biocenotyczny akceptowany tylko przez niektóre gatunki zwierząt i stanowią przeszkodę na szlakach migracyjnych zwierząt. Gatunki pospolicie występujące na terenach zurbanizowanych to owady, ptaki, drobne ssaki.

3.2.11. Walory krajobrazowe

Warunki przyrodnicze terenu i sposób jego użytkowania przesądziły o charakterze krajobrazu, w którym oprócz kompleksów leśnych dominują obszary pól uprawnych poprzecinane kępami śródpolnych zadrzewień i pasmami drzew przydrożnych.

Poprzez odpowiednie kształtowanie krajobrazu należy dążyć do zabezpieczenia przestrzennego i funkcjonalnego systemu wszystkich elementów przyrody w powiązaniu z rozwojem zabudowy. Na terenie gminy Rzgów można wyróżnić:

- **krajobraz leśny** – dominuje w południowej części gminy; lasy stanowią bardzo ważne węzły w systemie ekologicznym gminy; ważne jest powiązanie istniejących terenów leśnych i planowanych do zalesienia terenów rolnych z ciągami dolinnymi oraz systemem zadrzewień (sprzyjanie wykształceniu układu pasmowego), co przyczyni się do stworzenia ciągłego systemu przyrodniczego; nastąpi szereg pozytywnych procesów: poprawa warunków hydrologicznych gleb oraz przeciwdziałanie erozji wietrznej i powierzchniowej, jak również degradacji ziemi, zwiększenie wodnej retencyjności środowiska i podniesienie różnorodności ekologicznej środowiska.
- **krajobraz dolinny** – najlepiej zachowany typ krajobrazu, z najważniejszymi dolinami Neru i Dobrzyńki stanowiącymi fragment przyrodniczych struktur o ponadlokalnym znaczeniu; należy objąć je ochroną i wyłączyć z możliwości urbanizacji, która wpływa degradująco na środowisko, przyczynia się do zachwiania równowagi ekologicznej i prowadzi do obniżenia ich walorów.
- **krajobraz rolniczy** – występuje przede wszystkim na obszarach wiejskich gminy o charakterze mozaiki, którą kształtuje stosunkowo silne rozdrobnienie upraw i duża liczba miedz i ugorów; tereny otwarte urozmaicają nieliczne sady i niewielkie lasy prywatne; wzdłuż dróg (lokalnie w niewielkim oddaleniu) zlokalizowana jest zabudowa jednorodzinna i zagrodowa, rzadziej usługowa i produkcyjna; biorąc pod uwagę współczesne tendencje urbanizacyjne, należy przypuszczać, iż rolnicza przestrzeń produkcyjna będzie nadal ulegała zmniejszaniu na korzyść terenów budowlanych; zgodnie z obecnym prawodawstwem³⁵ na glebach IV-VI w obszarze wiejskim gminy i na każdym terenie w mieście może nastąpić rozwój pozarolniczych funkcji.

---

³⁵ Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jedn. Dz. U. 2004, Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.)

- **krajobraz zurbanizowany** – charakteryzuje głównie miasto Rzgów; dominują przede wszystkim tereny zabudowane z zabudową zwartą usytuowaną wzdłuż oraz zespoły wielopowierzchniowej zabudowy usługowej i zabudowy produkcyjnej zlokalizowanej w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 1 i 71; jest to zatem krajobraz, użytkowany i ukształtowany przez człowieka, w tym także szata roślinna.

Duże przestrzenie otwarte (z uwagi na nieznaczne deniwelacje terenu, niewielką lesistość oraz „punktowe” zainwestowanie) oraz rozległa dolina rzeki Ner o meandrującym przebiegu są niewątpliwym walorem krajobrazowym gminy.

3.2.12. Powiązania przyrodnicze z otoczeniem

Gmina Rzgów posiada atrakcyjne przyrodnicze położenie. Powiązania przyrodnicze z otoczeniem oraz ciągłość ekosystemów ekologicznych zapewniają doliny rzeczne oraz ekosystemy leśne południowej części gminy. Istniejące na obszarze gminy doliny rzek: Neru, Dobrzyńki i ich dopływów są korytarzami i sięgaczami ekologicznymi. Obejmują aktywne biologicznie ekosystemy wodne, bagienne, łąkowe, polne i leśno-zaroślowe.

Systemy przyrodnicze funkcjonujące w krajobrazie mają strukturę węzłowo-pasmową. Węzły stanowią zwarte, zazwyczaj wielkopowierzchniowe ekosystemy, o dużych walorach przyrodniczych, odgrywające rolę zasilającą w funkcjonowaniu systemu. Pasma (korytarze lub ciągi ekologiczne) to strefy, które ze względu na cechy przyrodnicze pełnią rolę łączników między węzłami. Są to najczęściej obniżenia dolinne, które umożliwiają swobodny przepływ informacji genetycznych i wymianę populacji, materii i energii. Odgrywają one znaczącą rolę w systemie.

System ekologiczny gminy tworzą:

- ✓ **węzły przyrodnicze:** kompleksy leśne, parki i cmentarze, o dużych walorach przyrodniczych;
- ✓ **korytarze ekologiczne:** doliny rzeczne Neru i Dobrzyńki predysponowane do pełnienia roli łączników między węzłami;
- ✓ **sięgacze ekologicznych:** doliny boczne Dopływu spod Wiskitna, Dopływu w Rzgowie, (tzw. Struga), Dopływu z Guzowa oraz bezimiennego ciek w Bronisinie Dworskim, łączące główne systemy dolinne z obszarami wysoczyznowymi i węzłowymi;
- ✓ **łączników przyrodniczych:** strefy łączące system lokalny, bazujące na mniejszych obniżeniach terenowych, wykorzystujące większe skupiska zieleni (rowy melioracyjne, ogrody, zieleń przydrożną i śródpolną, obszary proponowanych dolesień i inne).

Efektywność funkcjonowania korytarzy i sięgaczy przyrodniczych zależy przede wszystkim od potencjału biologicznego ekosystemów tworzących ciąg przyrodniczy oraz od ciągłości przebiegu i nawiązania do potencjału ekosystemów zasilających. Lokalne „sięgacze” powinny być chronione przed przerywaniem lub osłabianiem ciągłości, gdyż zabezpieczają równowagę ekologiczną w obrębie gminy. Istnieje konieczność ochrony i kształtowania tych powiązań przyrodniczych.

Doliny rzeki Ner stanowią istotny element lokalnej i regionalnej sieci powiązań ekologicznych. Ze względu na cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe wskazana została na szczeblu województwa do objęcia ochroną prawną na całej długości w granicach gminy, jako obszar chronionego krajobrazu – OCHK „Górnego Neru”.

Zgodnie z aktualizacją „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”³⁶, jednym z głównych celów polityki rozwoju przestrzennego województwa do 2030 r. jest kształtowanie tożsamości regionalnej z wykorzystaniem walorów przyrodniczych regionu. Jego realizacja będzie możliwa poprzez ochronę najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewnienie ciągłości systemu ekologicznego poprzez stworzenie spójnego systemu obszarów chronionych i ochronę korytarzy ekologicznych.

System tworzą istniejące i projektowane wieloprzestrzenne formy ochrony przyrody: obszary chronionego krajobrazu, parki krajobrazowe, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Powodem jego utworzenia jest zapewnienie powiązań ekologicznych pomiędzy obszarami charakteryzującymi się najwyższymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi oraz umożliwienie swobodnego przemieszczania się fauny i flory. Został on oparty przede wszystkim na sieci ekologicznej ECUNET. Doliny większych rzek oraz kompleksy leśne województwa będące korytarzami ekologicznymi, objęto w „Planie...” ochroną w postaci obszarów chronionego krajobrazu i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

3.2.13. Formy ochrony przyrody i Natura 2000

3.2.13.1. Istniejące formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Rzgów w myśl ustawy *o ochronie przyrody*³⁷ ochroną dotychczas objęto jedynie 17 pojedynczych drzew w formie pomnika przyrody (tab. nr 3). Brak jest obszarowych form ochrony przyrody.

Pomniki przyrody zlokalizowane są głównie na terenie dawnego założenia parkowego w Gospodarzu, w centrum miasta Rzgowa oraz na cmentarzu w Gadce Starej.

Tabela nr 3

Pomniki przyrody ożywionej na terenie gminy Rzgów

Lp.	Miejsce lokalizacji	Przedmiot ochrony – forma pomnika	Opis chronionego obiektu	Obwód drzewa na wys. 1,3 m (cm)*	Wysokość (m)	Data utworzenia Podstawa prawna
1.	Stara Gadka, cmentarz wojenny ewangelicki; dz. nr 360	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy (okazała równomiernie rozwinięta korona, drzewo zdrowe)	320 cm	24	16.12.1991 Rozporządzenie Nr 12/91 Woj. Łódzkiego z dnia 16 grudnia 1991 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. U. W. Ł. Nr 11 poz. 235)
2.	Gospodarz, park wiejski; dz. nr 242/4	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy (w dobrym stanie zdrowotnym, wymaga cięcia sanitarnego – suchych konarów)	550 cm	21	12.11.1993 Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. U. W. Ł. Nr 12 poz. 117)

³⁶ Zatwierdzona Uchwałą Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r.

³⁷ Dz. U. z 2009, Nr 151, poz. 1220 z późn. zmianami

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GMINY RZGÓW

3.	Gospodarz, park wiejski; dz. nr 242/4	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy (stan zdrowotny dobry)	350 cm	23	12.11.1993 Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. U. W. Ł. Nr 12 poz. 117)
4.	Gospodarz, park wiejski; dz. nr 242/4	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy (stan zdrowotny dobry)	415 cm	21	12.11.1993 Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. U. W. Ł. Nr 12 poz. 117)
5.	Gospodarz, park wiejski; dz. nr 242/4	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy (w dobrym stanie zdrowotnym, wymaga cięcia sanitarnego – suchych konarów)	380 cm	23	12.11.1993 Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. U. W. Ł. Nr 12 poz. 117)
6.	Gospodarz, park wiejski; dz. nr 242/4	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy (w dobrym stanie zdrowotnym, wymaga cięcia sanitarnego – suchych konarów)	405 cm	19	12.11.1993 Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. U. W. Ł. Nr 12 poz. 117)
7.	Gospodarz, park wiejski; dz. nr 242/4	pojedyncze drzewo	Wiąz szypułkowy (stan zdrowotny dobry)	335 cm	20	12.11.1993 Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. U. W. Ł. Nr 12 poz. 117)
8.	Gospodarz, park wiejski; dz. nr 242/8	pojedyncze drzewo	Wiąz szypułkowy (stan zdrowotny dobry)	375 cm	23	12.11.1993 Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. U. W. Ł. Nr 12 poz. 117)
9.	Gospodarz, park wiejski; dz. nr 242/8	pojedyncze drzewo	Wiąz szypułkowy (stan zdrowotny dobry, wymaga pielęgnacji przycięcia suchych konarów)	345 cm	21	12.11.1993 Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenach województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. U. W. Ł. Nr 12 poz. 117)
10.	Gospodarz, park wiejski; dz. nr 242/8	pojedyncze drzewo	Wiąz szypułkowy (stan zdrowotny dobry, wymaga pielęgnacji przycięcia)	340 cm	18	12.11.1993 Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenach województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. U.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GMINY RZGÓW

			suchych konarów)			W. Ł. Nr 12 poz. 117)
11.	Gospodarz, park wiejski; dz. nr 242/8	pojedyncze drzewo	Wiąz szypułkowy (stan zdrowotny dobry, wymaga pielęgnacji przycięcia suchych konarów)	315 cm	25	12.11.1993 Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. U. W. Ł. Nr 12 poz. 117)
12.	Gospodarz, park wiejski; dz. nr 242/8	pojedyncze drzewo	Klon srebrzysty (stan zdrowotny dobry, podcięcie suchych gałęzi)	305 cm	21	12.11.1993 Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. U. W. Ł. Nr 12 poz. 117)
13.	Gospodarz, park wiejski; dz. nr 242/8	pojedyncze drzewo	Klon srebrzysty (stan zdrowotny dobry, podcięcie suchych gałęzi)	325 cm	22	12.11.1993 Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. U. W. Ł. Nr 12 poz. 117)
14.	Gospodarz, park wiejski; dz. nr 242/8	pojedyncze drzewo	Klon srebrzysty (stan zdrowotny dobry, podcięcie suchych gałęzi)	425 cm	24	12.11.1993 Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. U. W. Ł. Nr 12 poz. 117)
15.	Gospodarz, park wiejski; dz. nr 242/8	pojedyncze drzewo	Klon srebrzysty (stan zdrowotny dobry, podcięcie suchych gałęzi)	310 cm	23	12.11.1993 Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. U. W. Ł. Nr 12 poz. 117)
16.	Rzgów; dz. nr 774	pojedyncze drzewo	Lipa drobnolistna (leczona w lipcu 2010 r.)	328 cm	25	26.03.1998 Uchwała Nr XXVI/299/98 Rady Gminy w Rzgowie z dnia 26 marca 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody dotychczas nie figurujące w rejestrze pomników przyrody województwa łódzkiego
17.	Rzgów; dz. nr 774	pojedyncze drzewo	Buk zwyczajny (stan zdrowotny dobry, w lipcu 2010 r. usunięte suche konary)	511 cm	23	26.03.1998 Uchwała Nr XXVI/299/98 Rady Gminy w Rzgowie z dnia 26 marca 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody dotychczas nie figurujące w rejestrze pomników przyrody województwa łódzkiego

* Obwód drzew zawiera dane z okresu ustanawiania pomników przyrody

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Rzgowie

Na terenie gminy Rzgów znajdują się dwa parki, które w 1985 roku uchwałą Rady Narodowej Miasta Łodzi uzyskały status parków miejskich. Jednak po reformie samorządowej

utraciły one swój status, niestety ze szkodą dla możliwości sprawowania nad nimi jakiegokolwiek opieki.

Park w Gospodarzu zajmuje powierzchnię 9,4 ha. Wraz ze zbiornikami wodnymi stanowi ciekawy układ krajobrazowy. Założony on został w I ćwierćwieczu XX w. Na jego terenie rośnie wiele ciekawych okazów drzew (głównie starszy drzewostan), które ze względu na swoje walory zostały objęte ochroną w postaci pomnika przyrody (14 drzew – 5 dębów szypułkowych, 5 wiązów szypułkowych, 4 klony srebrzyste). Obecnie stanowi on własność prywatną.

Drugi park znajduje się w centrum miasta Rzgowa – wschodnia część placu 500 – lecia. Obejmuje on powierzchnię 0,8 ha. Na uwagę zasługuje aleja lipowa oraz ładne okazy klonów, topoli i wiązów.

Parki stanowią małe węzły ekologiczne w systemie przyrodniczym gminy oraz pełnią bardzo ważną funkcję przyrodniczą i ekologiczną. Dlatego też należy przywrócić im status parku wiejskiego. Zostały one ujęte w Gminnej ewidencji zabytków (2007), ze względu na swoją wartość i docelową ochronę konserwatorską w prawie miejscowym.

Warto również podkreślić, iż także w bezpośrednim sąsiedztwie gminy nie występują obszarowe formy ochrony przyrody (wzdłuż granic gminy nie przebiegają granice obszarowych form ochrony przyrody).

3.2.13.2. Proponowane formy ochrony przyrody

W ramach tworzenia spójnego systemu obszarów chronionych³⁸ na znacznej powierzchni gminy Rzgów zostanie utworzony:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Górnego Neru” – powyższa forma ochrony przyrody obejmuje tereny chronione ze względu na cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe górnego odcinka doliny Neru (od źródeł do krańców gminy Konstantynów Łódzki) oraz terenów sąsiadujących z doliną rzeki charakteryzujących się wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi. W obrębie gminy Rzgów obejmuje dolinę rzeki Ner o zróżnicowanej szerokości od ok. 450 m w Bronisinie Dworskim do ok. 4,5 km w Gospodarzu oraz tereny rolne pomiędzy napowietrzną linią elektroenergetyczną wysokiego napięcia 110kV, a południowo-wschodnią obwodnicą aglomeracyjną Pabianice – Rzgów w celu zapewnienia odpowiedniego przewietrzania dla Starowej Góry. W Gospodarzu obejmuje zespół parkowo – folwarczny. Zabudowa występuje nielicznie.
- „Dłutowsko – Tuszyński” Obszar Chronionego Krajobrazu – obszar ten, jako kompleks lasów regionu Dłutowa i Tuszyna, pełni funkcje turystyczne, rekreacyjne i sportowe dla terenu Rzgowa, Pabianic, Tuszyna, Dłutowa, a nawet Zduńskiej Woli i Łasku. Wartość proponowanego obszaru szczególnie podnoszą istniejące w jego obrębie rezerwaty przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo – krajobrazowe oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „GRABIA” powołany w ramach sieci Natura 2000. Obszar ten został wyznaczony w południowo – zachodniej, południowej i centralno – południowej części gminy. Są to tereny otwarte w postaci terenów rolnych i leśnych z zabudowa zlokalizowaną głównie wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

---

³⁸ Zgodnie z aktualizacją „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”.

Granice proponowanych obszarów chronionego krajobrazu, przedstawione na załącznikach graficznych, są orientacyjnie, a ich uszczegółowienie nastąpi na etapie przygotowywania uchwały sejmiku województwa w sprawie ich wyznaczenia.

3.2.13.3. Natura 2000

Na terenie gminy Rzgów nie występują oraz nie proponuje się obszarów Natury 2000.

Najbliżej położony względem granic administracyjnych gminy jest obszar mający znaczenie dla Wspólnoty *BUCZYNA GAŁKOWSKA PLH 100016* – ok. 10,0 km od północno – wschodnich (sołectwo Bronisin Dworski) granic gminy. Powyższy obszar Natury 2000 został zatwierdzony na podstawie Decyzji wykonawczej Komisji z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie przyjęcia piątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2011) 8278) (2012/14/UE) opublikowanej w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w dniu 13 stycznia 2012 r. (Dz. U. UE L 11/55 z dnia 13 stycznia 2012 r.).

Stanowi on fragment uroczyska Gałków – rozległego kompleksu leśnego o powierzchni 103,6 ha. Szata roślinna uroczyska jest przestrzennie znacznie zróżnicowana: w części północnej dominują siedliska lasowe (głównie grądy i lasy jodłowo-bukowe), w części południowej powszechnie występują siedliska borowe – bory mieszane i bory świeże. Obszar Natura 2000 obejmuje rezerwat przyrody Gałków, utworzony w 1958 roku na powierzchni 58,6 ha, wraz z otaczającymi go oddziałami leśnymi.

Przedmiotem ochrony są lasy bukowe z udziałem jodły, zajmujące ok. 90% powierzchni obszaru. Położenie na północnej granicy naturalnego zasięgu jodły i buka, nadaje temu obiektowi szczególne znaczenie. Reprezentuje on naturalny typ lasu bukowo-jodłowego charakterystyczny dla wysoczyzn morenowych na obszarze wododziałowym. Na terenie obszaru występują liczne okazy wiekowych drzew (buki w wieku do 200 lat) o pomnikowym charakterze.

Zagrożenia dla obszaru stanowić może bardzo silna penetracja lasu związana z jego położeniem. Na zachód od uroczyska znajduje się miejscowość Justynów przeżywająca w ostatnim okresie dynamiczny rozwój osadnictwa letniskowego i mieszkalnego. Także na wschód od obszaru położona jest duża wiś Gałków. Około 400 m na południe od granic obszaru biegnie linia kolejowa relacji Łódź – Koluszki. Zagrożenie dla kwaśnej buczyny na terenach poza rezerwatem przyrody mogłaby stanowić niewłaściwa gospodarka leśna, polegająca na ograniczaniu roli buka i jodły i preferowaniu innych gatunków, zwłaszcza dębu i sosny.

3.2.14. Jakość i źródła zagrożeń środowiska przyrodniczego

3.2.14.1. Powietrze atmosferyczne

Powietrze atmosferyczne, ze względu na powszechność występowania i brak naturalnych barier dla przenikania substancji gazowych i pyłów, jest odbiorcą dużego ładunku zanieczyszczenia. Łatwa dyfuzja i ruch mas powietrza umożliwiają rozprzestrzenianie się szkodliwych substancji na znaczne odległości, co uniemożliwia ograniczenie zanieczyszczenia do miejsca jego powstania.

Do antropogenicznych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza można zaliczyć:

- energetyczne spalanie paliw; główne źródło emisji dwutlenku siarki, pyłów; duży udział w emisji tlenków azotu;
- procesy technologiczne stosowane w zakładach przemysłowych;
- transport; duży udział w emisjach tlenku węgla, tlenków azotu;
- paleniska indywidualne;
- produkcja rolna; źródło emisji dużych emisji amoniaku.

Na jakość powietrza na terenie gminy Rzgów mają wpływ:

- Warunki meteorologiczne – decydują o wielkości emisji energetycznej i sposobie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Przy niesprzyjającej cyrkulacji może nastąpić ewentualny wzrost stężenia wielkości gazów i pyłów w powietrzu, również w wyniku napływu zanieczyszczeń z zewnątrz, głównie z miasta Łódź. Ponadto teren gminy charakteryzuje się małym urozmaiceniem hipsometrycznym i niewielkim wskaźnikiem lesistości, co powoduje dobre przewietrzanie i brak zalegania zanieczyszczeń.
- Emisja z rolnictwa – rolnictwo jest poważnym źródłem zanieczyszczeń powietrza (nasilenie erozji eolicznej, intensyfikacja pylenia z pól, kompostowanie, emisja produktów rozkładu materii organicznej, zanieczyszczenia powstające podczas użytkowania pojazdów i maszyn rolniczych oraz ogrzewania budynków, rozpylane pestycydy i cząstki nawozów sztucznych). Emisja pyłu z rolnictwa powstaje głównie w wyniku prac polowych tj. orania i zbierania plonów.
- Emisja punktowa – pochodzi ona ze zorganizowanych źródeł w wyniku energetycznego spalania paliw i przemysłowych procesów technologicznych. Szczególnie uciążliwe źródła punktowe – emitory energetyczne i technologiczne występują głównie na obszarze miasta Rzgowa i Starowej Góry. Ponadto na terenie miasta i gminy występują zakłady przemysłowe, które emitują do atmosfery zanieczyszczeń w ilościach nieprzekraczających dopuszczalnych poziomów ustalonych w posiadanych pozwoleniach.
- Emisja powierzchniowa – pochodzi z niskich emitorów odprowadzających gazowe produkty spalania z domowych palenisk i lokalnych kotłowni ogrzewanych w większości węglem kamiennym. To tzw. niska emisja mająca największy wpływ w sezonie grzewczym i pojawiająca się na terenach większej koncentracji zabudowy opalanej węglem (miasto Rzgów, Starowa Góra, Stara Gadka, Gospodarz). Podstawowe zanieczyszczenia to: tlenek węgla (CO), dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), pył zawieszony (PM10); modernizacja źródeł energetycznych oraz przechodzenie na ekologiczne nośniki energii wpływa na spadek stężeń zanieczyszczeń powietrza.
- Emisja liniowa (komunikacyjne) - jej źródłem jest głównie transport samochodowy, a znaczenie w emisji jak i w emisji z roku na rok coraz większe, gdyż wzrasta liczba poruszających się samochodów na drogach. Jest ona szczególnie istotna ze względu na niskie źródło emisji. Substancje emitowane z silników pojazdów oddziałują na stan czystości powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, a ich wpływ maleje wraz z odległością. Stanowi największe zagrożenie dla obszarów położonych w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu - droga krajowa nr 1 i 71 oraz droga wojewódzka nr 714. Podstawowe zanieczyszczenia to: tlenek węgla (CO), dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), pył zawieszony (PM10); węglowodory aromatyczne, ołów (Pb); Poza związkami będącymi produktami spalania paliw w ruchu kołowym emituje się również duże ilości pyłów pochodzących ze ścierania opon i nawierzchni drogi.

Wg monitoringu zanieczyszczeń gazowych powietrza przeprowadzanego na terenie województwa łódzkiego w 2010 r. na terenie gminy Rzgów nie doszło do przekroczenia dopuszczalnych wartości stężeń dla SO₂, NO₂, CO, węglowodorów aromatycznych, O₃. Punkty pomiarów jakości powietrza z pasywnym poborem próby SO₂ i NO₂ zlokalizowane są w Rzgowie (ul: Tuszyńska 100, Długa 25a), Starowej Górze (ul: Rzgowska 357 (gr. Łodzi), Centralna 78, Stropowa (trasa), Batorego 6) oraz w Kalinku. Średnia roczna emisja SO₂ w 2010 r. kształtowało się na poziomie od 5,5 µg/m³ do 11,1 µg/m³ i nie przekroczyła wartości dopuszczalnej Da=20 µg/m³ ze względu na ochronę roślin, zaś NO₂ na poziomie od 15,7 µg/m³ do 36,5 µg/m³ (wartość dopuszczalna Da=40 µg/m³ ze względu na ochronę ludzi). Stężenie pyłu PM₁₀ oraz mierzonych w nim metali ciężkich (ołów, arsen, kadm, nikiel) w powietrzu atmosferycznym było również poniżej wartości dopuszczalnych.

Wg oceny powietrza w województwie łódzkim gmina Rzgów leży w strefie łódzkiej obejmującej województwo łódzkie prócz aglomeracji łódzkiej. W strefie ze względu na ochronę zdrowia stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu PM₁₀ i dla benzo(a)pirenu – zaliczono do klasy C. W 2010 r. przekroczenie benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ występowało na obszar 50 km², w obrębie którego mieszkało 1,1 tys. mieszkańców gminy. Ze względu na ochronę roślin w strefie łódzkiej występowało ponadnormatywne stężenie ozonu.

3.2.14.2. Wody

Do głównych czynników negatywnie wpływających na środowisko wodne zalicza się:

- zanieczyszczenia punktowe (ścieki przemysłowe i komunalne),
- zanieczyszczenia obszarowe (np. ze źródeł rolniczych),
- zanieczyszczenia liniowe (np. z transportu drogowego),
- zmiana stosunków wodnych wynikająca z zabudowania, piętrzenia czy regulacji koryt cieków (nie jest objęta monitoringiem WIOŚ),
- tzw. „dzikie” wykorzystywanie studni kopanych na szamba.

Wody powierzchniowe

Żadna rzeka na terenie gminy Rzgów w 2010 r. nie była objęta monitoringiem czystości wód powierzchniowych (monitoring operacyjny). Punkt pomiarowo – kontrolny na rzece Ner zlokalizowany jest w miejscowości Podłęże (powiat łęczycki). Wody rzeki Ner – JCW Ner od Dopływu spod Łęzek do kanału Zbylczyckiego posiadały stan chemiczny poniżej dobrego. Można zatem przypuszczać, iż podobna sytuacja jest w rzece na terenie gminy Rzgów. Od 2007 r. w rzece Ner na odcinku do Dobrzyńki (gmina Rzgów) stwierdzono zagrożenie eutrofizacją.

Rzeka Ner nie była badana pod względem jej przydatności do bytowania ryb w warunkach naturalnych.

Rzeka Ner (wraz z Dopływem w Rzgowie (tzw. Struga) jest odbiornikiem oczyszczonych i często nieoczyszczonych ścieków zarówno komunalnych jak i przemysłowych. Głównym źródłem zanieczyszczenia wód rzeki Ner jest gminna oczyszczalnia ścieków w Rzgowie (odbiornik - rzeka Ner) oraz stacja uzdatniania wody w Kalinku (odbiornik – Dopływ w Rzgowie (tzw. Struga)). Wprowadzają one ścieki do rzek na podstawie pozwoleń wodnoprawnych, które regulują m.in. warunki ilości i jakości zrzucanych ścieków. Są one objęte kontrolą.

Ponadto o stanie czystości rzek decydują głównie spływy z pól (nawożenie) oraz nieuregulowana gospodarka ściekowa wsi, zwłaszcza, że wiele z nich leży bezpośrednio nad ciekami wodnymi. Zagrożenie stanowi wzrost zaopatrzenia mieszkańców wsi i rolnictwa w wodę bez równoczesnego rozwiązywania palącego problemu gospodarki ściekowej, co podnosi ilość ścieków. Dlatego bardzo istotne jest ustalenie właściwej gospodarki wodno-ściekowej. Ważne jest jak najszybsze skanalizowanie obszarów, szczególnie wiejskich silnie zurbanizowanych, nieobjętych siecią kanalizacyjną oraz natychmiastowe podłączenie wszystkich działek zabudowanych do sieci kanalizacyjnej i likwidacja zbiorników bezodpływowych.

W północno-zachodniej części miasta, na prawym brzegu rzeki Ner zlokalizowana jest gminna mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków o docelowej przepustowości 1500 m³/dobę. Powstające osady są w całości składowane na komunalnym składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowanym na terenie miasta Rzgów (Ogrodowa 11). Odbiornikiem ścieków jest rzeka Ner. Mechaniczno – biologiczną oczyszczalnię ścieków o zdolności produkcyjnej ustalonej na poziomie 50 000 m³/d mieści się na terenie stacji uzdatniania wody (SUW) dla wodociągu Sulejów – Łódź w Kalinku. Ścieki przemysłowe odprowadzane są do Dopływu w Rzgowie (tzw. Struga), będącej dopływem Neru.

Poważnym zagrożeniem są wody opadowe lub roztopowe pochodzące z powierzchni zanieczyszczonych o trwałej nawierzchni (miasta, tereny przemysłowe, handlowe, usługowe, bazy transportowe, drogi i parkingi).

Ponadto zagrożenie dla wód powierzchniowych będzie stanowić projektowana na terenie gminy autostrada A-1 i droga ekspresowa S8.

Wody podziemne

Główne źródła presji zanieczyszczeń wód podziemnych to składowiska odpadów – źródło punktowe oraz trasy komunikacyjne – źródło liniowe. Na terenie gminy Rzgów jest prowadzony monitoring wód podziemnych w sąsiedztwie składowiska odpadów w 4 piezometrach. Woda miała II (1 piezometr), III (1) i IV (2) klasę czystości.

Wody podziemne ze względu na swą wysoką jakość jak i potencjalne zasoby są podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę do picia. Dlatego też istotna jest kontrola zmian jakości tych wód oraz określenie ich trendów i dynamiki, m.in. poprzez prowadzenie monitoringu regionalnego. Na terenie gminy Rzgów w 2010 r. w ramach monitoringu krajowego jakości wód podziemnych, znajduje się jeden punkt pomiarowy reprezentowany przez studnię wód głębszych poziomu kredy+czwartorzędu w Grodzisku. Wody posiadały III klasę czystości (wody zadowalającej jakości).

Wody na obszarach dolinnych (strefy drenażu) są niższej jakości niż wody w obrębie wysoczyzn (strefy zasilania). Szczególnie narażone na zanieczyszczenia są wody gruntowe o swobodnym zwierciadle.

Funkcję polegającą na zachowaniu wód podziemnych dobrej jakości oraz niezbędnych zasobów wód podziemnych pełnią wydzielone na obszarze kraju Główne Zbiorniki Wód Podziemnych.

Wysoka dysproporcja między stopniem rozwoju sieci kanalizacyjnej (39,9% powierzchni gminy) i wodociągowej (89% powierzchni gminy)³⁹ powoduje, iż istnieje poważne zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych ściekami odprowadzanymi bezpośrednio do gruntu.

---

³⁹ www.stat.gov.pl (Bank Danych Lokalnych)

Innymi źródłami zanieczyszczeń wód podziemnych mogą być:

- ✓ tzw. „dzikie” wysypiska śmieci;
- ✓ tzw. „dzikie” wykorzystywanie studni kopanych na szamba,
- ✓ nieodpowiednio zabezpieczone stacje paliw,
- ✓ ферmy hodowlane zwierząt;
- ✓ ścieki wprowadzane do gleby, np. poprzez nieszczelne szamba, czy oczyszczanie tychże szamb bezpośrednio na pola;
- ✓ niewłaściwe stosowanie nawozów naturalnych z obiektów intensywnej hodowli lub chowu zwierząt.

Zagrożenie dla jakości wód podziemnych mogą stanowić również nieczynne lub niewłaściwie zabezpieczone studnie wiercone. Są one źródłem bakteriologicznego skażenia warstwy wodonośnej.

3.2.14.3. Powierzchnia ziemi i grunty

Eksploatacja surowców mineralnych jest poważną ingerencją w środowisko. Zmieniając formy morfologiczne, powoduje dalsze zagrożenie, takie jak zmiana stosunków wodnych, zanieczyszczenie wód podziemnych i powierzchniowych, degradację szaty roślinnej itp. Występujące niewielkie, nielegalne kopalnie stanowią dodatkowo groźbę wykorzystania wyrobisk na lokalizację tzw. „dzikich wysypisk” śmieci.

Podstawowymi czynnikami decydującymi o stopniu degradacji gleb są: zakwaszenie gleb i zubożenie ich w składniki pokarmowe.

Na terenie gminy Rzgów przeważają gleby o odczynie kwaśnym (41%) i lekko kwaśnym (28%) i wymagają wapnowania. Najwięcej gleb bardzo kwaśnych występuje w sołectwach: Prawda (53%), Kalinko (41%), Romanów (35%). Zakwaszenie wpływa na jakość i produktywność gleb, w skrajnych wypadkach prowadząc do bardzo szybkiego zubożenia gleby i skażenia związkami żelaza, glinu i manganu. Gleby nadmiernie zakwaszone są podatne na wymywanie, co prowadzi w konsekwencji do wzrostu zanieczyszczenia wód. Przyczyną zakwaszania gleb oprócz naturalnych procesów zachodzących w glebach są nadmierne ilości SO_2 i tlenków azotu emitowanych przez przemysł i motoryzację.

Zanieczyszczenie gleb może być także wywołane zabiegami związanymi z podnoszeniem żyzności gleb (niewłaściwe ilości stosowanych nawozów oraz środków ochrony roślin). Skutkiem takich zabiegów są podwyższone stężenia związków azotu i fosforu w glebach. Bardzo niskie zużycie nawozów mineralnych może zaś stać się przyczyną ubożenia gleb w składniki mineralne. Ilość składników pokarmowych dostarczanych w nawozach jest wielokrotnie mniejsza, niż zużycie ich przez rośliny zbierane jako plon.

Zagrożeniem dla gleb są również przeprowadzane melioracje, które nadmiernie wysuszają gleby poprzez naruszanie gospodarki wodnej. Niewłaściwa mechanizacja rolnictwa (stosowanie ciężkiego sprzętu) powoduje ugniatanie gleby, niszczenie struktury, zmiany porowatości, zaskorupienie powierzchni gleby, zahamowanie wymiany gazowej.

Tereny wzdłuż arterii komunikacyjnych narażone są w sposób ciągły na zanieczyszczenia powstałe w wyniku spalania paliw: tlenki azotu, węglowodory i pierwiastki śladowe, w tym ołów. Eksploatacja dróg i pojazdów jest również przyczyną przenikania do gleby związków organicznych i metalicznych: kadmu, niklu, miedzi i cynku. Kolizje drogowe z udziałem pojazdów

transportujących substancje niebezpieczne powodują lokalne zagrożenia dla środowiska glebowego przez skażenia substancjami ropopochodnymi, kwasami i innymi.

Dla gminy Rzgów brak jest danych dotyczących zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi. Należy jednak przypuszczać, iż ich największe stężenie występuje wzdłuż arterii komunikacyjnych.

Zagrożenia zanieczyszczenia gleb płyną również ze strony każdego przedsięwzięcia, kiedy nie są stosowane podstawowe zasady bhp.

3.2.14.4. Odpady

Efektem działalności gospodarczej i bytowej człowieka są odpady przemysłowe i komunalne. Główną metodą zagospodarowania odpadów jest ich składowanie na wysypiskach.

Na terenie gminy, a dokładnie na terenie miasta Rzgów – ul. Ogrodowa 11 przy drodze powiatowej nr 2909E na działkach o nr ewid. 1698, 1691/2 i 1692. zlokalizowane jest składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Składowisko użytkowane jest od 13.09.2000r. Powierzchnia składowiska wynosi 2,15 ha. Składa się ono z 2 kwater – jednej nieuszczelnionej, częściowo zrehabilitowanej, na której zakończono eksploatację oraz drugiej uszczelnionej i obecnie eksploatowanej. Całkowita pojemność składowiska wynosi 40370 m³, z czego 31562,87 m³ (78,2%) została już wypełniona.

Składowisko wyposażone jest w: kontener socjalny, brodzik dezynfekcji, wagę do ważenia odpadów, zbiornik przeciwpożarowy. Na jego terenie znajdują się również: instalacja odgazowująca, miejsca poboru prób oraz substancji do dalszych badań monitoringowych dla gazu składowiskowego i parametrów wskaźnikowych do dalszych badań monitoringowych dla wód odciekowych, urządzenia pomiarowe – repety geodezyjne do kontroli osiadania powierzchni składowiska.

Składowisko jest uszczelnione geomembraną HDPE 2,0 mm. Ocieki gromadzone są w 8 specjalnych zbiornikach i następnie wywożone do miejskiej oczyszczalni ścieków. Otoczone jest pasem zieleni o szerokości 5 m.

Na terenie składowiska w chwili obecnej składowane są wyłącznie odpady z terenu gminy Rzgów. Rodzaje przyjmowanych odpadów na składowisko to: skratki, zawartość piaskowników, ustabilizowane komunalne osady ściekowe, niesegregowane (mieszane) odpady komunalne, z targowisk, z czyszczenia ulic i placów, ze studzienek kanalizacyjnych, odpady wielkogabarytowe.

Składowisko prowadzi odzysk i unieszkodliwianie odpadów (decyzja Starosty Łódzkiego Wschodniego z 21.05.2009 r. obowiązująca do 21.05.2019r.).

Ponadto na terenie gminy zlokalizowane jest składowisko mas formierskich „Babichy” Fabryki Kotłów i Radiatorów „Fakora” w Łodzi, gdzie składowane są masy formierskie, rdzenie i żużle odlewnicze (od 1978 r.). Odpady te należą do III grupy szkodliwości wobec środowiska. Obecnie jest ono zrehabilitowane.

Na terenie stacji uzdatniania wody dla wodociągu Sulejów – Łódź w Kalinku istnieją pola osadowe zajmując powierzchnię ok. 12 ha (III grupa uciążliwości).

Mieszkańcy gminy to główni wytwórcy odpadów komunalnych. Ich ilość jest uzależniona od liczby mieszkańców oraz poziomu życia na danym terenie. Wzrost stopy życiowej mieszkańców powoduje zwiększenie ilości wytwarzanych odpadów oraz wpływa na zmianę ich składu. Aż 98,8% zebranych odpadów zostało zdeponowane na składowisku.

Ponadto poza selektywnym zbieraniem, część odpadów jest zagospodarowywana w własnym zakresie. Dotyczy to odpadów ulegających biodegradacji (zwłaszcza odpadów zielonych i kuchennych), metali, odpadów wielkogabarytowych zawierających drewno. Odpady ulegające biodegradacji są zagospodarowywane głównie metodą kompostowania, a w gospodarstwach rolnych również przez skarmianie zwierzętami gospodarskimi. Odpady wielkogabarytowe drewniane wykorzystywane są na opał, a odpady metalowe trafiają do punktów złomu.

Sukcesywnie likwidowane są „dzikie wysypiska śmieci”.

Głównym problemem w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Rzgów jest przede wszystkim poddawanie w zbyt małym zakresie zebranych niesegregowanych odpadów komunalnych procesom odzysku, a w większości unieszkodliwianie ich poprzez składowanie oraz nie wdrożenie selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych, wielkogabarytowych, ulegających biodegradacji i budowlanych ze strumienia odpadów komunalnych.

3.2.14.5. Hałas

Źródła emisji hałasu na terenie gminy to przede wszystkim transport drogowy oraz w mniejszym stopniu przemysł.

Hałas drogowy

Stanowi on najbardziej uciążliwy rodzaj hałasu komunikacyjnego. Wraz z niewystarczającym i spóźnionym w stosunku do tempa rozwoju komunikacji drogowej, rozwojem układów drogowo – ulicznych (zły stan nawierzchni, zbyt wąskie drogi, wzmożony ruch), uległy pogorszeniu warunki akustyczne oraz zwiększyła się uciążliwość dla mieszkańców terenów położonych w pobliżu tras komunikacyjnych. Zagrożenie hałasem drogowym, zwłaszcza ulicznym, stanowi około 80% wszystkich zagrożeń akustycznych w środowisku.

Hałas towarzyszący ruchowi kołowemu uzależniony jest od szeregu czynników: pracy silnika, hałas towarzyszący toczeniu się koła po nawierzchni drogi. Wpływ na emisję hałasu mają dodatkowo niweleta jezdni, płynność ruchu potoku pojazdów, zagospodarowanie poboczy, prędkość pojazdu oraz warunki meteorologiczne.

Na terenie gminy największe natężenie ruchu i najbardziej zagrożone rejony oddziaływania hałasu drogowego obserwuje się na drodze krajowej nr 1 i 71 oraz drodze wojewódzkiej nr 714. Drogi powiatowe i gminne stanowią znacznie mniejszą uciążliwość akustyczną.

Natężenie ruchu drogowego (ŚDR – średni dobowy ruch) w 2010 r. na drogach krajowych i na drodze wojewódzkiej na terenie gminy Rzgów wg pomiaru przez GDDKiA przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 4

Średni dobowy ruch na drodze krajowej nr 1 i 71 oraz na drodze wojewódzkiej nr 714
na terenie gminy Rzgów w 2010 r.

Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych	Droga krajowa nr 71 na odcinku Pabianice - Rzgów	Droga krajowa nr 1 na odcinku		Droga wojewódzka nr 714
		Łódź - Rzgów	Rzgów - Tuszyn	Rzgów - Kurowice
Motocykle	51 (0,4%)	116 (0,4%)	86 (0,3%)	35 (0,5%)

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GMINY RZGÓW

Sam. osobowe, mikrobusy	10574 (77,9%)	23207 (73,0%)	20200 (68,8%)	5986 (84,8%)
Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	1560 (11,5%)	2601 (8,2 %)	2389 (8,1%)	593 (8,4%)
Sam. ciężarowe bez przyczepy	563 (4,1%)	1248 (3,9%)	1679 (5,7%)	198 (2,8%)
Sam. ciężarowe z przyczepą	778 (5,7%)	4290 (13,5%)	4775 (16,3%)	205 (2,9%)
Autobusy	42 (0,3%)	312 (1%)	231 (0,8%)	21 (0,3%)
Ciągniki rolnicze	9 (0,1%)	10	4	21 (0,3%)
Ogółem	13577	31784	29364	7059

Źródło: www.gddkia.gov

Uciążliwości, będące w zależności od wielu czynników, są odczuwane w pasie do kilkudziesięciu metrów (nawet i dalej), przy czym najbardziej narażone są zabudowania położone w pierwszej linii od drogi. Zabudowa ta stanowi jednocześnie ekrany akustyczne dla zabudowań położonych głębiej.

Wzdłuż drogi krajowej nr 1 generalnie nie występują obiekty chronione. Ze względu na atrakcyjność lokalizacji większość budynków wzdłuż niej to, albo dawne budynki mieszkalne, które zmieniają funkcję na usługową, handlową rzemieślniczą albo nowopowstające obiekty o podobnej funkcji. Mimo mniejszego natężenia ruchu, większą uciążliwość akustyczną, ze względu na sąsiedztwo zabudowy mieszkaniowej, stanowi drogi krajowej nr 71 wraz z rozgałęzieniem w Rzgowie na drogi do Grodziska i Romanowa.

W strefie przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu (rzędu 30%) znajdują się zabudowania wsi Gospodarz i samego Rzgowa.

Hałas przemysłowy

Jego natężenie od kilku lat ulega dużym zmianom, co wynika zarówno z postępu techniki i modernizacji starych urządzeń, jak i stosowania w zakładach mniej uciążliwych technologii (BAT sprzyjającej środowisku), a także z powodu likwidacji wielu zakładów uciążliwych dla środowiska. Największe uciążliwości występują w dzielnicach przemysłowo-usługowych miasta (przy ulicy Rudzkiej, część południowa po lewej stronie drogi krajowej nr 1, centra handlowe PTAK i „Polros”). Istniejące rozproszone niewielkie zakłady oraz jednostki usługowe i przemysłowe nie stanowią znacznej uciążliwości akustycznej, jedynie uciążliwości lokalne.

3.2.14.6. Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące

Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące występuje powszechnie w środowisku. Źródła promieniowania to: systemy przesyłowe energii elektrycznej wysokiego napięcia, stacje transformatorowe, stacje radiowe, telewizyjne, radiolokacji, radionawigacji, telefonia komórkowa, oraz wszelkiego typu urządzenia przemysłowe, czy gospodarstwa domowego.

Promieniowanie niejonizujące to promieniowanie, którego energia oddziałująca na każde ciało materialne (w tym także na ciało człowieka) nie powoduje w nim procesu jonizacji. Jest ono ściśle związane ze zmianami pola elektrycznego i magnetycznego. Ujemny wpływ na stan

środowiska i ludzi mają wpływ urządzenia emitujące fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci radiofal i mikrofal.

Uważa się je obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska, a jego oddziaływanie na środowisko będzie stale wzrastać, w wyniku postępu cywilizacyjnego. Od kilku lat wzrasta emisja pól elektromagnetycznych w środowisku, co jest przede wszystkim spowodowane rozwojem telefonii komórkowej oraz rozbudową linii i stacji elektroenergetycznych o napięciu znamionowym równym lub wyższym niż 110 kV.

Na terenie gminy Rzgów oprócz źródeł niskiej częstotliwości występują także sztuczne źródła emisji pól elektromagnetycznych w postaci:

- linii elektroenergetycznej najwyższego napięcia 220 kV,
- linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV,
- GPZ 110/15 kV,
- radiolinii,
- stacji bazowych telefonii komórkowej.

3.2.14.7. Potencjalne obiekty uciążliwe

W gminie występuje kilka obiektów, które w mniejszym lub większym stopniu mogą oddziaływać na środowisko w przypadku nie dotrzymania warunków ochrony środowiska. Do większych z nich należy:

- Wydział Produkcji Wody SUW w Kalinku:
  - ✓ prowadzone jest uzdatnianie wody z dużym udziałem substancji chemicznych; awaria może wystąpić w przypadku ich nieprawidłowego magazynowania lub błędów technologicznych, może wówczas dojść do skażenia gleby, wód powierzchniowych i podziemnych (wyciek).
  - ✓ na terenie SUW zlokalizowana jest mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków o zdolności produkcyjnej ustalonej na poziomie 50 000 m³/d; wielkości ładunków zanieczyszczeń, odprowadzanych w oczyszczonych ściekach do Strugi (dopływ rzeki Ner) nie przekraczają wartości dopuszczalnych, określonych w pozwoleniu wodnoprawnym; emituje ona hałas, zanieczyszczenia gazowe, mikrobiologiczne i erogenne dla otoczenia.
- Pola osadowe odpadów ze SUW – składowisko odpadów przemysłowych – osady pokoagulacyjne z procesów uzdatniania wody; uciążliwość głównie w zakresie zanieczyszczenia gleb, wód powierzchniowych i podziemnych.
- Gminna oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna o przepustowości 1500 m³/d zlokalizowana w północnej części miasta Rzgów. Wielkości ładunków zanieczyszczeń, odprowadzanych w oczyszczonych ściekach do rzeki Ner nie przekraczają wartości dopuszczalnych, określonych w pozwoleniu wodnoprawnym. Oczyszczalnia ścieków emituje hałas, zanieczyszczenia gazowe, mikrobiologiczne i erogenne dla otoczenia.
- Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Rzgowie – oddziałuje ono przede wszystkim na wody podziemne (prowadzony jest monitoring w oparciu o 4 piezometry); oddziałuje również na jakość powietrza atmosferycznego (emisja biogazu, spali, odorów), przyrody i jej zasobów (rozwój gryzoni, owadów, żerowisko dla ptaków).

Inne obiekty oddziałujące na środowisko, które okresowo mogą wpływać na niektóre z elementów środowiska to:

- stacje benzynowe w Rzgowie zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 1 - potencjalnym zagrożeniem dla wód powierzchniowych i podziemnych, także gruntów, może być utrata szczelności podziemnych zbiorników paliwa, jak również odcieki powierzchniowe bez urządzeń podczyszczających;
- wielkopowierzchniowe centra handlowe („PTAK” i „Polros”) oraz liczne hurtownie tekstyliów, odzieży i obuwia – generatory znacznego natężenia ruchu komunikacyjnego – uciążliwość akustyczna i emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych do powietrza;
- eksploatacja surowców naturalnych (piasku i żwiru) w Kalinku i Romanowie oraz transport drogowy kopalin – emisja zanieczyszczeń pyłowych do powietrza; zagrożenie dla naturalnej rzeźby terenu oraz pokrywy glebowej;
- liczne zakłady produkcyjne – punktowe źródła emisji hałasu oraz zanieczyszczeń powietrza, wód w zależności od profilu technologicznego;
- gospodarstwa ogrodnicze (szklarnie) – źródła zanieczyszczeń gleb i wód podziemnych w związku ze stosowaniem nawozów i środków ochrony roślin;
- obiekty hodowlane i ubojnia - emisja nieprzyjemnych zapachów, ścieki, odpady;
- mechanika pojazdowa (w tym blacharstwo, lakiernictwo) - uciążliwość akustyczna i emisja lotnych rozpuszczalników organicznych do powietrza.

3.2.14.8. Nadzwyczajne zagrożenia dla środowiska

Na terenie gminy Rzgów nie występują zakłady dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnych awarii. Według stanu na 31 października 2007 r. funkcjonuje jeden zakład, w którym występują substancje niebezpieczne w ilościach mogących spowodować wystąpienie zagrożenia dla ludzi i środowiska poza swoim terenem, tj. Wydział Produkcji Wody SUW „Sulejów” w Kalinku.

Potencjalnymi nadzwyczajnymi zagrożeniami dla środowiska przyrodniczego i człowieka na terenie gminy Rzgów mogą być zagrożenia związane z transportem materiałów niebezpiecznych drogą krajową nr 1 i 71 oraz drogą wojewódzką nr 714.

Na ww. Szlakach przewożone są praktycznie wszystkie materiały używane obecnie przez przemysł chemiczny. Potencjalne zagrożenia (wyciek substancji niebezpiecznych, wybuch, pożar, itp.) mogą zaistnieć w wyniku nieprzewidzianych wydarzeń na w/w szlakach komunikacyjnych (awaria, wypadek, itp.). Mogą one wywołać negatywne skutki w wielu elementach środowiska przyrodniczego (powietrzu, wodach, gruntach z glebami, szacie roślinnej, świecie zwierząt) oraz bezpośrednio zagrozić zdrowiu i życiu ludzi.

Ponadto na terenie gminy znajdują się stacje benzynowe będące potencjalnym źródłem zagrożenia wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Mogą wystąpić również potencjalne sytuacje awaryjne w związku z eksploatacją gazociągu wysokiego ciśnienia.

3.3. Dziedzictwo kulturowe, zabytki i dobra kultury współczesnej

Na terenie gminy Rzgów, a dokładnie w mieście Rzgów – plac 500-lecia zlokalizowany jest tylko jeden obiekt o znacznych wartościach historycznych i kulturowych objęty ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków nieruchomych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, tj. murowany Kościół parafialny p.w. św. Stanisława z roku 1630 (nr rejestru A/189). Kościół parafialny wraz z bezpośrednim sąsiedztwem podlega ścisłej ochronie konserwatorskiej (strefa „A”).

Do najważniejszych zespołów i obiektów o znaczeniu historycznym i kulturowym należy zaliczyć również zespół staromiejski Rzgowa o dobrze zachowanym historycznym układzie przestrzennym (obszar zwartej zabudowy, ograniczony: doliną rzeki Ner, doliną rzeki Strugi oraz ulicami Literacką i Polną). Został on objęty ochroną w obecnie obowiązującym planie miejscowym⁴⁰, poprzez wyznaczenie strefy „B” – strefa ochrony rozplanowania.

Uchwałą Nr XI/95/2003 z dnia 22 lipca 2003 r. zostały również wyznaczone następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- strefa ochrony zespołu architektoniczno – krajobrazowego – dla zespołu parkowo – folwarcznego w Gospodarzu;
- strefa ochrony cmentarzy – dla cmentarza wojennego w Starej Gadce, nieczynnych cmentarzy wiejskie z XIX w. w Kalinie i Czyżeminku oraz cmentarza w Rzgowie;
- strefa ochrony ekspozycji (strefa „E”) - strefa ekspozycji historycznej sylwety Rzgowa od strony północnej (obszar pomiędzy terenami wsi Starowa Góra i zwartą zabudową Rzgowa), oraz dla terenów wokół cmentarzy w Starej Gadce, Czyżeminku i Kalinie;
- strefa ochrony archeologicznej („OW”) – wyznaczona wokół stanowisk archeologicznych.

Ponadto na terenie miasta i obszarze wiejskim gminy jest 79 obiektów, które ze względu na swoje lokalne wartości kulturowe zostały umieszczone w Gminnej ewidencji zabytków (2007)⁴¹. Są to obiekty zasługujące na docelową ochronę konserwatorską w prawie miejscowym:

- ✓ plebania i dom parafialny z 4 ćw. XIX w (murowany) w Rzgowie (pl. 500-lecia);
- ✓ 2 murowane budynki mieszkalne z 1 ćw. XIX w. w Rzgowie (1 - ul. Tylna, 1 – ul. Tuszyńska);
- ✓ 1 murowany budynek usługowo – mieszkalny z 2 poł. XIX w. w Rzgowie (pl. 500-lecia);
- ✓ 9 murowane budynki mieszkalne z 4 ćw. XIX w. w Rzgowie (2 - ul. Tylna, 1 – Tuszyńska, 3 – Rawska, 3 - Długa);
- ✓ 4 drewniane budynki mieszkalne z 4 ćw. XIX w. w Rzgowie (2 - ul. Rawska, 2 – ul. Długa);
- ✓ 6 murowanych budynków usługowo – mieszkalnych z 1 ćw. XX w. w Rzgowie (4 - pl. 500-lecia, 2 – ul. Tuszyńska);
- ✓ 1 drewniany budynek usługowo – mieszkalny z 1 ćw. XX w. w Rzgowie (pl. 500-lecia);
- ✓ 1 budynek mieszkalny z 1 ćw. XX w. w Rzgowie (pl. 500-lecia);
- ✓ 2 budynki usługowe z 1 ćw. XX w. w Rzgowie (1 - pl. 500-lecia, 1 – ul. Tuszyńska);
- ✓ 1 murowany budynek użytkowo - mieszkalny z 1 ćw. XX w. w Rzgowie (ul. Długa);

---

⁴⁰ Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów przyjęty uchwałą Nr XI/95/2003 Rady Gminy Rzgów z dnia 22 lipca 2003 r.

⁴¹ Stanowi ona podstawę do sporządzania programów opieki nad zabytkami

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GMINY RZGÓW

- ✓ 1 murowany budynek użytkowy z 1 ćw. XX w. w Rzgowie (ul. Pabianicka);
- ✓ 1 murowany budynek mieszkalno – usługowy z 1918 r. w Rzgowie (ul. Pabianicka);
- ✓ 3 murowane budynki mieszkalne z 1918 r. w Rzgowie (ul. Pabianicka);
- ✓ 4 drewniane budynki mieszkalne z 1 ćw. XX w. w Rzgowie (3 - ul. Grodziska, 1 – pl. 500-lecia);
- ✓ 20 murowanych budynków mieszkalnych z 1 ćw. XX w. w Rzgowie (8 - ul. Pabianicka, 4 – ul. Grodziska, 2 – ul. Długa, 1 – pl. 500-lecia, 1 – ul. Źródłana, 4 - Tuszyńska);
- ✓ 2 murowane budynki mieszkalne z 4 ćw. XX w. w Rzgowie (1 - ul. Długa, 1 – ul. Mickiewicza);
- ✓ 1 drewniany budynek mieszkalny z 4 ćw. XX w. w Rzgowie (ul. Mickiewicza);
- ✓ 1 murowany budynek mieszkalny z 1884 r. w Grodzisku;
- ✓ 2 murowane budynki mieszkalne z pocz. XX w. w Guzewie;
- ✓ 1 murowany budynek mieszkalny z 1982 r. w Guzewie;
- ✓ 1 murowany budynek mieszkalny z 1 ćw. XX w. w Hucie Wiskickiej;
- ✓ 1 drewniany budynek mieszkalny z pocz. XX w. w Hucie Wiskickiej;
- ✓ park w Rzgowie (wschodnia część placu 500-lecia);
- ✓ dawny zespół folwarczny, obora w zespole folwarcznym, oficyna mieszkalna, park z 1. ćw. XX w. oraz willa z ok. 1918 r. w Gospodarzu;
- ✓ cmentarz ewangelicko – augsburski z II poł. XIX w. w Kalinie;
- ✓ cmentarz ewangelicki z II poł. XIX w. w Czyżeminku;
- ✓ cmentarz wojenny żołnierzy rosyjskich i niemieckich z I Wojny Światowej w Gadce Starej;
- ✓ cmentarz choleryczny i parafialny rzymskokatolicki w Rzgowie;
- ✓ układ urbanistyczny Rzgowa.

Na terenie miasta Rzgów i obszaru wiejskiego gminy zlokalizowanych jest ok. 50 stanowisk archeologicznych, posiadające istotne znaczenie dla rekonstrukcji procesów kulturowych. Są to rejon osadnictwa pradziejowego, wczesnośredniowiecznego, średniowiecznego i nowożytnego.

Gmina Rzgów nie posiada na swoim terenie obiektów lub zespołów stanowiących dobro kultury współczesnej.

W celu promocji walorów gminy Rzgów, na jej obszarze zostały wytyczone następujące szlaki turystyczne, będące elementem ekspozycji czynnej:

- „Szlak okrężny wokół Łodzi” – szlak pieszy;
- „Szlak Grodzisko – Rzgów” – łącznikowy szlak pieszy;
- Magistrała Łódzka – Wschód – szlak rowerowy.

Ponadto aktualizacja „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego” w zakresie kształtowania tożsamości regionalnej z wykorzystaniem walorów turystycznych regionu projektuje i wytycza na terenie gminy następujące turystyczne szlaki samochodowe:

- Szlak Dworów i Pałaców,
- Szlak Literacki,
- Szlak Perły Architektury Ziemi Łódzkiej,
- Szlak Wielu Kultur.

3.4. Potencjalne dalsze zmiany środowiska w przypadku braku realizacji projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest opracowaniem określającym politykę przestrzenną gminy. Nie jest aktem prawa miejscowego (art. 9 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r., poz. 647 z późn. zm.)) – pełni rolę dokumentu regulującego działania gminy, w ramach powierzonych jej zadań, z uwzględnieniem wymogów realizacji celów publicznych o znaczeniu ponadlokalnym.

Stanowi on akt planistyczny o znaczeniu strategicznym dla rozwoju przestrzennego gminy, w tym poprzez określenie kierunków zagospodarowania jakie należy przyjmować przy sporządzaniu planów miejscowych.

Sporządzona zmiana Studium... jest trzecią edycją tego dokumentu (druga zmiana).

Pierwotna wersja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów zostało przyjęte przez Radę Gminy w 2000 roku. Było ono wykonane w warunkach prawnych ustalonych ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. *o zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. 1994 nr 89 poz. 415 z późn. zm.).

Zmiana statusu Rzgowa z ośrodka wiejskiego na miejski oraz dynamiczny rozwój gminy, związany z jej atrakcyjnym położeniem przy szlakach komunikacyjnych i blisko wojewódzkiego miasta Łódź spowodował wprowadzenie w dokumencie z 2000 r. licznych zmian merytorycznych i formalnych. Miała ona postać niemal kompleksowo sporządzanego dokumentu. Zmiana Studium... obejmowała obszar miasta i gminy Rzgów i została wykonana w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 647 z późn. zm.). Rada Miejska przyjęła ją uchwałą Nr XVII/102/2007 w dniu 27 grudnia 2007 roku. Należy również podkreślić, iż przy sporządzaniu pierwszej zmiany Studium... wzięto pod uwagę przesądzenia wynikające z obowiązującego prawa miejscowego, który przeznaczył znaczne nowe tereny pod zabudowę – uchwała Nr XI/95/2003 Rady Gminy Rzgów z dnia 22 lipca 2003 r.)⁴² w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów. Pierwsza zmiana Studium... jest to dokument dotychczas aktualny i obowiązujący obejmujący całą gminę.

Kolejna – druga potrzeba dostosowania ustaleń Studium... do potrzeb i polityki gminy pojawiła się w 2011 r. Przeprowadzona bowiem analiza polityki przestrzennej wykazała, że obowiązujące Studium... jest jednak częściowo nieaktualne i w pełni nie zabezpiecza wszystkich potrzeb miasta, wynikających ze wzmożonego rozwoju przestrzennego i ekonomicznego. Ponadto Rada Ministrów, Rozporządzeniem z dnia 27 lipca 2010r. (Dz. U. Nr 138, poz.929) *w sprawie ustalenia granic i nazw gmin oraz siedzib ich władz, ustalenia granic niektórych miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta - § 3 pkt 3 lit. b* (Dz. U. Nr 138, poz.929, sprost. Nr 09, poz.28) dokonała zmiany granic miasta Rzgów, która w konsekwencji doprowadziła do poszerzenia obszaru sołectwa Rzgów II i uszczuplenia obszaru sołectwa Gospodarz i sołectwa Grodzisko-Konstantyna.

---

⁴² Dz. U. Woj. Łódzkiego z dnia 15 września 2003 r. Nr 255, poz. 2270

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GMINY RZGÓW

Uchwałą Nr VII/62/2011 i Nr VIII/77/2011 odpowiednio z dnia z dnia 18 maja 2011 r. i z dnia 15 czerwca 2011 r. Rada Miejska Rzgów przystąpiła do sporządzania zmiany Studium... wskazując obszary, w których gmina chce dokonać korekty swojej polityki przestrzennej. Obecna, druga zmiana Studium... dotyczy jedynie fragmentu miasta Rzgowa, części wsi Gospodarz, Guzów, Babichy, Czyżeminek oraz Bronisin Dworski. Jest ona nowelizacją dokumentu, a nie jego derogacją. Modyfikuje jedynie część ustaleń, resztę pozostawiając bez zmian.

Ze względu na fakt wprowadzania pierwszej i drugiej zmiany w Studium... w okresie obowiązywania ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 647 z późn. zm.) w podsumowaniu Studium... przeprowadzono syntezę jego zawartości. Celem syntezy ustaleń było przedstawienie zmian dokonanych w wyjściowym dokumencie oraz zbadanie aktualności ustaleń pierwotnej wersji Studium....

W ramach obecnej zmiany Studium... została przeprowadzona na skutek zmiany przepisów odrębnych strategiczna ocena oddziaływania na środowisko do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, której częścią jest sporządzana niniejsza Prognoza. Obowiązek ten został wprowadzony w polskim ustawodawstwie z dniem 15 listopada 2008 r.

Podstawowym celem przeprowadzenia obecnej, drugiej zmiany Studium... jest korekta dotychczasowej polityki przestrzennej na fragmentach gminy i miasta Rzgów i zmiana przeznaczenia funkcji:

1. fragm. wsi Bronisin Dworski (działka o nr ewid. 48/4) - z dotychczasowej funkcji rolniczej na teren pod zabudowę zagrodową i mieszkaniową jednorodzinną - część północna działki, część południowa pozostaje nadal w rolniczym użytkowaniu – obszar 21MR;
2. fragm. wsi Czyżeminek:
  - a) teren położony w odległości ok. 60 m na wschód od skrzyżowania dróg gminnych nr 106440E, 106409E i 106438E (działki o nr ewid. 91/5 – 91/14) z dotychczasowej funkcji pod planowane dolesienia oraz zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej pod wyłącznie zabudowę mieszkaniową jednorodzinną – obszar 19MR;
  - b) teren położony przy skrzyżowaniu dróg gminnych nr 106439E i 106409E (działki o nr ewid. 204/1 – 204/6 i części 97, 99 i 100/2) z dotychczasowej funkcji zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej oraz rekreacyjnej pod wyłącznie zabudowę mieszkaniową jednorodzinną – obszar 19MR;
3. fragm. miasta Rzgowa na południe od drogi krajowej nr 71 i leżący po zachodniej stronie drogi krajowej nr 1, części wsi Gospodarz, Guzów oraz Babichy – wprowadzenie dualnego sposobu zainwestowania strefy aktywności gospodarczej w zależności od położenia względem „obwodnicy Rzgowa”; dopuszczenie powierzchniowej strefy dominant wysokościowych w formie obiektu lub zespołów obiektów – obszar 9AG.

Ponadto obecna zmiana dodatkowo wprowadza zmiany wynikające z aktualizacji „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”.

W przypadku braku realizacji projektu Studium... środowisko nie pozostanie na obecnym stanie funkcjonowania. Będzie poddawane działaniu procesów zarówno naturalnych jak i antropogenicznych. Należy bowiem podkreślić, iż gmina posiada obowiązującą zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz niemal cała objęta jest

miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, które stanowią podstawowe dokumenty prowadzenia gospodarki przestrzennej gminy.

Fragmenty miasta i gminy Rzgów objęte projektem zmiany Studium... już na etapie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów z 2007 r. jak i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w znacznym stopniu zostały przeznaczone do urbanizacji. Obecna, druga zmiana Studium... nowe obszary do zurbanizowania wyznacza dodatkowo na części obszaru w Czyżeminku oraz Bronisinie Dworskim – kosztem terenów planowanych do dolesienia oraz terenów rolnych.

Projekt zmiany Studium... generalnie nie wprowadza nowych, w stosunku do obecnego przeznaczenia w dotychczasowych dokumentach planistycznych, funkcji ani zmian, które byłyby szczególnie uciążliwe dla środowiska, lub w sposób znaczący zmieniałyby jego dotychczasowe funkcjonowanie i przeznaczenie. Takie obawy może budzić wyznaczona strefa aktywności gospodarczej oraz tereny zabudowy produkcyjnej, baz, składów i magazynów w obszarze 9AG. Niemniej jednak projekt zmiany Studium... ustala obowiązek sukcesywnego ograniczania uciążliwości dla środowiska oraz powyższe przeznaczenie zostało już ustalone w pierwszej zmianie Studium... z 2007 r. (obecna zmiana Studium... dokonuje głównie korekty zapisów dotychczasowej polityki przestrzennej i wprowadza możliwość realizacji strefy dominant wysokościowych).

Projekt zmiany Studium... został stworzony zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Rozwój przestrzenny gminy powinien następować w sposób harmonijny, z dbałością o środowisko. Za korzystne uznaje działania zmierzające do stworzenia warunków i zasad prowadzenia działalności gospodarczej oraz rozwoju osadnictwa wzbogacających różnorodność biologiczną i krajobrazową. Wskazuje potrzebę stworzenia koncepcji Gminnego systemu Przyrodniczego oraz planu rozwoju terenów zielonych.

Projekt zmiany Studium... dokonuje podziału gminy na strefy funkcjonalno – przestrzenne w celu uporządkowania rozmieszczenia funkcji gminy oraz wprowadzenia pewnych ograniczeń. Prócz stref przeznaczonych do urbanizacji wyznacza strefę przyrodniczą – strefę zieleni i wód powierzchniowych w celu zachowania wartości przyrodniczych obszaru miasta i gminy. Wyłącza je z możliwości zabudowy.

Ponadto prócz zachowania wartości przyrodniczych gminy projekt zmiany Studium... ustala również polepszenie jakości środowiska.

Projekt zmiany Studium... zawiera zapisy mające na celu ochronę zasobów wodnych, powietrza, gleb, przyrodę oraz krajobraz. Chroni doliny rzeczne i kompleksy leśne przez zabudowę.

Zaniechanie realizacji planowanych działań zwłaszcza w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (rozbudowa kanalizacji sanitarnej) może prowadzić do niekorzystnych zmian w stosunkach wodnych obszaru i w terenach przyległych doprowadzając do:

- ✓ degradacji wód powierzchniowych;
- ✓ zwiększenia eutrofizacji wód i zaniku życia biologicznego w środowisku wodnym,;
- ✓ wzrostu zagrożenia sanitarnego obszarów zasobowych ujęć wód podziemnych;
- ✓ degradacji użytkowych warstw wodonośnych;
- ✓ ograniczenia możliwości pozyskania wód na cele komunalne i przemysłowe;
- ✓ zanieczyszczenia i pogorszenia jakości wód głównych zbiorników wód podziemnych stanowiących perspektywny rezerwuar wód pitnych;

- ✓ możliwości bakteriologicznego skażenia wód podziemnych w rejonach występowania źródeł zagrożeń (zrzuty nieoczyszczonych ścieków deszczowych, nielegalne wysypiska śmieci, nieszczelne szamba);
- ✓ utrudnienia w dostosowaniu się do przepisów i spełnienia wymogów unijnych.

Brak realizacji ustaleń projektu zmiany Studium... w zakresie gospodarki odpadami (selektywna zbiórka odpadów, odzysk, recykling, monitoring gospodarowania odpadami) może wywołać poważne negatywne konsekwencje dla środowiska przyrodniczego. Odpady stanowią ogniska zagrożeń zarówno dla powierzchni ziemi, jak i wód powierzchniowych i podziemnych. Najbardziej podatne na zanieczyszczenie są obszary pozbawione warstwy izolacyjnej. Jest to niezwykle istotne w rejonach występowania głównych zbiorników wód podziemnych.

Brak realizacji inwestycji gazociągowej oraz propagowania powszechnego stosowania proekologicznych źródeł ciepła i przyjaznych środowisku technologii sprzyjających ograniczaniu emisji zanieczyszczeń do powietrza pozostawi powietrze pod dalszą presją zanieczyszczeń emitowanych w wyniku ogrzewania indywidualnego domostw i spalania w nich paliw stałych. Może doprowadzić to do:

- ✓ degradacji stanu sanitarnego atmosfery i warunków klimatycznych (pogarszanie warunków termicznych, solarnych, aerosanitarnych),
- ✓ degradacji środowiska glebowego (zwiększenie zawartości metali ciężkich, nadmierna kwasowość),
- ✓ degradacji środowiska wodnego (eutrofizacja wód), degradacji szaty leśnej (zjawisko kwaśnych deszczów, proces defoliacji),
- ✓ pogarszania warunków zdrowia i życia mieszkańców.

Niezrealizowanie inwestycji komunikacyjnych polegających na modernizacji istniejących i budowie nowych ciągów komunikacyjnych (m.in. południowo – wschodniej obwodnicy aglomeracyjnej Pabianice – Rzgów – wschodnie dzielnice Łodzi („obwodnica Rzgowa”) – eliminacja z obszaru centrum miasta ruchu tranzytowego) uspokojenie ruchu w centrum miasta Rzgów i osiedli mieszkaniowych (np. Starowa Góra) oraz stosowaniu rozwiązań eliminujących hałas spowoduje pogorszenie się klimatu akustycznego i aerosanitarnego poprzez nasilający się ruch.

Brak realizacji ustaleń projektu zmiany Studium... w zakresie niejonizującego promieniowania elektroenergetycznego (m.in. respektowanie wymaganych odległości od urządzeń) może przyczynić się do pogorszenia standardów zamieszkania na terenach położonych w strefach szkodliwego oddziaływania pola elektromagnetycznego generowanego przez urządzenia elektromagnetyczne, radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Studium... w zakresie gospodarki leśnej to między innymi:

- ✓ zubożenie walorów zdrowotnych i krajobrazowych środowiska przyrodniczego,
- ✓ pogorszenie warunków klimatycznych w gminie,
- ✓ ograniczenie zdolności retencyjnej środowiska,
- ✓ przerwanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych,
- ✓ „rozpraszenie” struktury leśnej.

Brak wdrożenia ustaleń dotyczących ochrony różnorodności biologicznej (bioróżnorodności) może spowodować zubożenie zasobów biotycznych środowiska. Jednym z

głównych celów postawionych w projekcie zmiany Studium... jest ochrona terenów cennych przyrodniczo przed urbanizacją.

Szczególne znaczenie dla określenia kierunków i warunków zagospodarowania obszaru gminy mają te ustalenia projektu zmiany Studium..., które eliminują niekorzystne formy zagospodarowania, tj.

- ✓ realizacji zabudowy w dolinach rzecznych,
- ✓ lokalizacji obiektów kubaturowych, nie związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej na terenach leśnych i przeznaczonych do dolesień,
- ✓ lokalizacji zabudowy niezwiązanej z produkcją rolną na terenach przestrzeni rolniczej.

Projekt zmiany Studium... uwzględnia zmiany, które zaszły w polskim ustawodawstwie w wyniku wejścia Polski do Unii Europejskiej. Przyjęto również zasady gospodarowania na terenach prawnie chronionych wynikających z *ustawy o ochronie przyrody*, na terenach leśnych, zgodnie z *ustawą o lasach*, zasady gospodarowania wodami wynikające z *prawa wodnego* oraz normy dotyczące hałasu, promieniowania, zanieczyszczeń powietrza, gleb wynikających z *prawa ochrony środowiska*.

Ze względu na uaktualnienie norm prawnych w projekcie zmiany Studium... jego zapisy miały pozytywny wpływ na środowisko i przyczynią się do poprawy jego dotychczasowego stanu.

4. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Do obszarów objętych znaczącym oddziaływaniem należy zaliczyć tereny, w których zostały przekroczone lub zostaną przekroczone w wyniku realizacji ustaleń projektu zmiany Studium..., dopuszczalne normy środowiskowe pogarszające stan środowiska oraz warunki zdrowia i życia ich mieszkańców. Główne obszary objęte występowaniem znacznych oddziaływań to:

- tereny położone w strefie planowanych inwestycji produkcyjnych, baz, składów, magazynów (w tym strefa aktywności gospodarczej);
- tereny położone w strefie planowanych inwestycji usługowych;
- tereny położone w strefie planowanych inwestycji mieszkaniowych;
- tereny położone w strefie planowanych inwestycji komunikacyjnych;
- tereny położone w strefie planowanych inwestycji eksploatacji powierzchniowych.

Stan środowiska w obszarach objętych znaczącym oddziaływaniem nie jest w stanie pierwotnej równowagi ekologicznej. Wytrącenie od niej spowodowane jest występowaniem na obszarze gminy istniejącego zainwestowania wpływając na zmianę jego funkcjonowania.

W obrębie terenów objętych znaczącym oddziaływaniem dojdzie do trwałych przemian środowiska w postaci przekształceń powierzchni, wymiany gruntów, zmian stosunków wodnych w tym ograniczenia procesów infiltracji. Skutkiem budowy lub przebudowy dróg będzie wzrost natężenia ruchu pojazdów. Największe oddziaływanie zakłada się od autostrady A1 i drogi ekspresowej S8 oraz południowo – wschodniej obwodnicy aglomeracyjnej Pabianice – Rzgów – wschodnie dzielnice Łodzi (droga klasy GP i G). Przy założeniu poprawy nawierzchni jezdni, uciążliwości akustyczne i wibracyjne zostaną złagodzone. Inwestycje z zakresu infrastruktury

technicznej, pomimo powodowania trwałych przekształceń środowiska, korzystnie oddziaływają na poprawę stanu jakościowego środowiska przyrodniczego, szczególnie realizacja kanalizacji sanitarnej.

Projekt zmiany Studium..., odpowiadając na potrzeby społeczne, wyznacza nowe tereny przeznaczone pod zabudowę zagrodową, mieszkaniową jednorodziną i wielorodzinną, rekreacji indywidualnej (letniskową), mieszkaniowo – usługową o charakterze miasteczkowym, usługową, produkcyjną i aktywności gospodarczej. Są one położone w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów, gdzie zachodzą już procesy urbanizacyjne. Proponowana zabudowa lokalizowana jest zarówno w sposób liniowy przy głównych ciągach komunikacyjnych w poszczególnych sołectwach oraz w postaci większych przestrzennie obszarów – miasto Rzgów, sołectwo Starowa Góra i Stara Gadka.

Generalnie większość terenów wyznaczona w projekcie zmiany Studium... została już wyznaczona w obowiązującym prawie miejscowym, których podaż jest nieadekwatna do faktycznych i prognozowanych potrzeb w zakresie realizacji nowej zabudowy. Projekt zmiany Studium... adaptuje przesądzenia wynikające z obowiązującego prawa miejscowego.

Miasto Rzgów na etapie prawa miejscowego oraz projektu zmiany Studium... zostało w znacznym stopniu przeznaczone do urbanizacji. Tereny inwestycyjne wyznaczone w obowiązującym prawie miejscowym i na etapie projektu zmiany Studium... to głównie tereny:

- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (znaczne obszary na terenie miasta);
- zabudowy mieszkaniowo – usługowej o tradycyjnym charakterze małomiasteczkowym (centrum miasta);
- zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (enklawa w północno – wschodniej części miasta, w bezpośrednim sąsiedztwie zespołu parkowo – folwarcznego w Gospodarzu);
- zabudowy usługowej z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej (zachodnia część miasta pomiędzy drogą krajową nr 71 i „obwodnicą Rzgowa”);
- zabudowy usługowej głównie w postaci usług handlu, gastronomi, rzemieślniczych i kultury (tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 1);
- tereny aktywności gospodarczej (południowo – zachodnia część miasta poniżej „obwodnicy Rzgowa” i po zachodniej stronie drogi krajowej nr 1);
- zabudowy usługowej i produkcyjnej (generalnie bezpośrednie obustronne sąsiedztwo drogi krajowej nr 1 – obszary o bardzo zróżnicowanej wielkości (największy pomiędzy drogą krajową nr 71 i „obwodnicą Rzgowa”)).

Znaczny przyrost terenów zainwestowanych w mieście będzie się odbywać kosztem terenów rolnych, głównie gruntów ornych i użytków zielonych. Tereny wyłączone z urbanizacji to kompleksy leśne, dolina rzeki Ner i jej dopływu tzw. Strugi oraz tereny rolne w północno – wschodniej i południowo – wschodniej części miasta pozostawione w dotychczasowym rolniczym użytkowaniu w celu umożliwienia przewietrzania sołectwa Starowa Góra oraz zachowania ekspozycji miasta (obszar 11R i 12R).

Projekt zmiany Studium... znaczne zmiany wprowadza również na wiejskim obszarze gminy. Zjawisko stopniowego zanikania funkcji rolniczej będzie mieć miejsce przede wszystkim na terenach sołectwa Starowa Góra, Stara Gadka i Guzów, w obrębie których przeznacza znaczne obszary rolne w tereny zainwestowane. W pozostałych sołectwach urbanizacji będzie podlegać bezpośrednie sąsiedztwo głównych ciągów komunikacyjnych sołectw. Znaczną część terenów

projekt zmiany Studium... pozostawia w dotychczasowym rolniczym użytkowaniu. Nowe tereny do zainwestowania wyznaczone w projekcie zmiany Studium... to tereny:

- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – całe sołectwo Starowa Góra (!), wieś Konstantyna (sołectwa Grodzisko), północno – wschodnia część sołectwa Stara Gadka oraz pasmowo wzdłuż ciągów komunikacyjnych w sołectwie Gospodarz i Guzew oraz tereny w Czyżeminku objęte drugą zmianą Studium...;
- w obrębie sołectwa Stara Gadka pomiędzy drogą powiatową nr 2916E a granicą administracyjną gminy wyznacza znaczną rezerwę terenu pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną;
- zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej – pasmowo generalnie o szerokości 80 m wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych w obrębie wszystkich sołectw (prócz Starowej Góry);
- zabudowy letniskowej i mieszkaniowej jednorodzinnej – niewielkie powierzchniowo obszary w obrębie sołectwa Romanów;
- zabudowy letniskowej – wyznaczone obszarowo w obrębie sołectwa Romanów, Guzew, Prawda i Czyżeminek;
- zabudowy usługowej głównie w postaci usług handlu, gastronomi, rzemieślniczych i kultury – niewielkie powierzchniowo obszary w sołectwie Stara Gadka i Starowa Góra w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 1 oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 714 w sołectwie Grodzisko i Huta Wiskicka; największy powierzchniowo obszar wyznacza w Starej Gadce wzdłuż drogi powiatowej nr 1195E;
- tereny aktywności gospodarczej – wyznaczone obszarowo w sołectwie Guzew tworząc z obszarami wyznaczonymi w obrębie miasta jedną całość;
- zabudowy usługowej i produkcyjnej – wyznaczona w sołectwie Stara Gadka i Grodzisko;
- zabudowy produkcji rolniczej i przemysłowej – wyznaczona punktowo w celu adaptacji istniejącej zabudowy.

Projekt zmiany Studium... w obrębie sołectwa Kalino, Kalinko i Romanów wskazuje tereny perspektywicznych złóż kopalin – tereny przewidziane do eksploatacji powierzchniowej z możliwością ustanowienia nowych terenów górniczych.

Ponadto na terenach rolniczych gminy projekt zmiany Studium... wyznacza obszary, w których dopuszcza możliwość realizacji urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej służących pozyskiwaniu energii ze źródeł odnawialnych - energia wiatru. We wschodniej części gminy – sołectwo Kalino i Kalinko dopuszcza możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych.

Obszary wiejskie o niskiej przydatności rolniczej projekt zmiany Studium... wskazuje do przeznaczenia pod funkcje leśne.

Dla obsługi nowo wyznaczonych terenów inwestycyjnych i zapewnienia lepszej komunikacji projekt zmiany Studium... oraz ustala rozbudowę i modernizację istniejącego systemu komunikacyjnego oraz dostosowanie go do właściwych parametrów.

Należy podkreślić, iż realizacja zainwestowania wyznaczonego w projekcie Studium... będzie odbywała się kosztem środowiska przyrodniczego. Część nowych terenów inwestycyjnych wyznaczona na terenie gminy to tereny o bardzo wysokiej bonitacji – gleby III i IV klasy bonitacyjnej, korzystne dla dalszego rozwoju rolnictwa. Wszystkie nowe tereny inwestycyjne będą powstawać kosztem rolniczej przestrzeni produkcyjnej, miejscami chronionej prawnie przed

zmianą użytkowania na cele nierolnicze. Ponadto są to obszary najwyższej i wysokiej ochrony – ONO i OWO – Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 401 „Niecka Łódzka”.

Projekt zmiany Studium... zabezpiecza najcenniejsze walory i zasoby przyrodnicze gminy przed presją urbanistyczną. Wyznacza strefę zieleni i wód powierzchniowych, której wyznaczenie podyktowały uwarunkowania przyrodnicze. Obejmuje ona przede wszystkim tereny przyległe do rzek, lasy, zbiorniki wodne, park w Gospodarzu oraz użytki rolne, które należy zachować jako krajobraz naturalny bez wprowadzania zabudowy. Jest to warunek zrównoważonego rozwoju gminy. Ponadto dopełnia i wzmacnia istniejący system ekologiczny gminy, poprzez politykę zwiększającą wskaźnik lesistości.

Projekt zmiany Studium... akcentuje harmonijny rozwój zainwestowania z równoczesną dbałością o środowisko. Dąży do uporządkowania rozmieszczenia funkcji gminy oraz wprowadzenia pewnych ograniczeń. Postuluje tworzenie przestrzeni zielonych w obrębie wszystkich stref mieszkaniowych – projektowanie na etapie prawa miejscowego terenów zielonych w granicach wszystkich osiedli mieszkaniowych. Zgodnie z ustaleniami projektu zmiany Studium... w granicach miasta należy dążyć do stworzenia systemu zieleni opartego na szerokich klinach zieleni wnikających do centrum miasta.

W przypadku zabudowy usługowej, produkcyjno – usługowej, produkcyjnej, składowej i magazynowej należy przeciwdziałać niekorzystnym skutkom ich lokalizacji i funkcjonowania. Od sąsiednich terenów mieszkaniowych należy stworzyć strefy buforowe głównie w postaci zieleni izolacyjnej.

Zgodnie z zapisami projektu zmiany Studium... wraz z rozwojem terenów zainwestowanych powinien systematycznie następować rozwój wyposażenia w infrastrukturę techniczną – warunek *sine qua non*.

Położenie obszaru gminy na terenach zasobowych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (Nr 401) nakłada konieczność ochrony zasobów wodnych ww. zbiornika przed ilościową i jakościową degradacją z uwzględnieniem szczególnej ochrony terenów narażonych na przenikanie zanieczyszczeń - obszar najwyższej i wysokiej ochrony (ONO i OWO) oraz wyznaczenia jako priorytetu realizacji kanalizacji sanitarnej na terenach przeznaczonych do urbanizacji.

Planowane dolesienia powinny być lokalizowane na glebach o niskiej przydatności rolniczej, które nie powinny podlegać urbanizacji z powodów kompozycyjnych, strukturalnych oraz ekologicznych. Ich zadaniem jest uczytelnienie powiązań przyrodniczych, uwydatnianie lokalnych i regionalnych ciągów ekologicznych. Projekt zmiany Studium... dopuszcza zalesienia na terenach o niskiej przydatności rolniczej, stanowiących uzupełnienie istniejących kompleksów leśnych oraz ekosystem wodno – łąkowo – leśny. Największe pod względem powierzchni obszary dolesień wyznacza na terenie sołectwa Gospodarz, Romanów oraz w północno – wschodniej części miasta i na południu, w bezpośrednim sąsiedztwie Lasu Rzgowskiego.

Projekt zmiany Studium... zachowuje równowagę przyrodniczą poprzez zabezpieczenie terenów leśnych, dolin rzecznych przed urbanizacją. Ponadto zachowuje tereny rolne jako tereny otwarte. Zabezpieczenie naturalnych zasobów przyrodniczych, ustalenie udziału powierzchni biologicznie czynnej dla poszczególnych terenów, wprowadzenie obowiązku tworzenia stref buforowych od terenów o największej uciążliwości dla ludzi i środowiska, systematycznie postępujący rozwój infrastruktury technicznej w stosunku do rozwoju urbanistycznego – stanowi element przeciwdziałania skutkom rozwoju cywilizacyjnego.

Projekt zmiany Studium... przyjmuje zasadę zrównoważonego rozwoju jako generalny kierunek działań, co warunkuje, iż rozwój przestrzenny gminy powinien następować w sposób harmonijny przy jednoczesnej dbałości o środowisko, bowiem

5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY z dnia 16 kwietnia 2004 r. O OCHRONIE PRZYRODY

5.1. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej na podstawie przepisów odrębnych⁴³

Projekt zmiany Studium... na obszarze gminy wyróżnia obszary i obiekty o ustalonych formach ochrony przyrody na mocy obowiązujących przepisów. Ich ochrona musi odbywać się poprzez respektowanie w pełni zasad ochrony zawartych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁴⁴ oraz aktach prawnych ustanawiających poszczególne formy ochrony.

Środowisko przyrodnicze gminy jest zróżnicowane, ale nie występują tu szczególne wartości przyrodnicze objęte ochroną w myśl ustawy o ochronie przyrody. Brak jest obszarowych form ochrony przyrody. Powołano jedynie 17 pomników przyrody (tab. nr 3) zlokalizowanych głównie na terenie dawnego założenia parkowego w Gospodarzu, w centrum miasta Rzgowa oraz na cmentarzu w Gadce Starej. Ochroną objęto pojedyncze drzewa. Na terenie gminy Rzgów:

- 1 pomnik przyrody został utworzony Rozporządzeniem Nr 12/91 Wojewody Łódzkiego z dnia 16 grudnia 1991 r. w sprawie uznania tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. U. Woj. Łódzkiego Nr 11, poz. 235) na podstawie ;
- 14 pomników przyrody zostały powołane Rozporządzeniem Nr 10/93 Wojewody Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. U. Woj. Łódzkiego Nr 12 poz. 117);
- 2 pomniki przyrody zostały utworzone Uchwałą Nr XXVI/299/98 Rady Gminy w Rzgowie z dnia 26 marca 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody dotychczas nie figurujące w rejestrze pomników przyrody województwa łódzkiego;

Powyższe przepisy wykonawcze zostały wydane na podstawie ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 114, poz. 492 z późn. zm.). Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2000 r., Nr 3, poz. 21) przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (rozporządzenie Nr 12/91 i Nr 10/93 oraz uchwała Nr XXVI/299/98) zachowują moc do

---

⁴³ Formy ochrony przyrody powołane zgodnie z ustawą o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 z późn. zmianami)

⁴⁴ Tekst jednolity Dz. U. z 2009, Nr 151, poz. 1220 z późn. zmianami

czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. A zatem powyższe akty wykonawcze utraciły ostatecznie swoją moc obowiązującą w dniu 2 sierpnia 2001 r., tj. 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy *o zmianie ustawy o ochronie przyrody*. Tym samym w rozporządzeniu Nr 12/91 i Nr 10/93 oraz uchwale Nr XXVI/299/98 brak jest konkretnych zakazów wymienionych w art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2009 r., Nr 151, poz. 1220 z późniejszymi zmianami), które mogą być wprowadzone w stosunku do pomnika.

Projekt zmiany Studium... wskazuje, na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, konieczność ochrony drzew pomnikowych – zakazanie dewastacji i degradacji środowiska przyrodniczego, które mogłoby przyczynić się do osłabienia drzew w strefie rzutu ich korony. Ponadto należy poddawać je pracom pielęgnacyjno – konserwatorskim. Likwidacja istniejących na terenie gminy pomników przyrody lub ustanowienie nowych pomników przyrody wymaga uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska.

5.2. Rozszerzenie ochrony zasobów środowiska przyrodniczego

Projekt zmiany Studium... postuluje, aby objąć ochroną prawną obszary i obiekty ważne przyrodniczo. Proponuje rozszerzenie ochrony zasobów środowiska przyrodniczego gminy, zgodnie z aktualizacją Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego⁴⁵. W ramach tworzenia spójnego systemu obszarów chronionych⁴⁶ projekt zmiany Studium... wskazuje na obszarze gminy tereny proponowane do objęcia ochroną prawną ze względu na cenne walory krajobrazowe. W system obszarów chronionych gminy projekt zmiany Studium... włącza dodatkowo dwa obszary chronionego krajobrazu:

- „Tuszyńsko – Dłutowski” Obszar Chronionego Krajobrazu – wyznaczony w południowo – zachodniej części gminy obejmując znaczną część sołectwa Czyżeminek i całe sołectwo Prawda, w południowej - Las Rzgowski, a w części centralno – południowej - obszar 12R. To teren o charakterze rolnym, z dużymi otwartymi terenami i zabudową zlokalizowaną wzdłuż ulic.
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Górnego Neru” – wyznaczony w celu ochrony doliny rzeki Ner o zróżnicowanej szerokości od ok. 450 m w Bronisinie Dworskim do ok. 4,5 km w Gospodarzu. Obejmuje również część obszaru 11R (pomiędzy napowietrzną linią elektroenergetyczną wysokiego napięcia 110kV a południowo-wschodnią obwodnicą aglomeracyjną Pabianice – Rzgów w celu zapewnienia odpowiedniego przewietrzania dla Starowej Góry. To teren użytków zielonych i w części o charakterze rolnym. W Gospodarzu obejmuje zespół parkowo – folwarczny. Zabudowa występuje jedynie w obszarze 17MR.

Warto podkreślić, iż granice proponowanych obszarów chronionego krajobrazu, przedstawione na załącznikach graficznych, są orientacyjnie a ich uszczegółowienie nastąpi na etapie przygotowywania uchwały sejmiku województwa w sprawie ich wyznaczenia.

---

⁴⁵ Zatwierdzona Uchwałą Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r.

⁴⁶ System tworzą istniejące i projektowane wieloprzestrzenne formy ochrony przyrody: obszary chronionego krajobrazu, parki krajobrazowe, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Celem jego utworzenia jest zapewnienie powiązań ekologicznych pomiędzy obszarami charakteryzującymi się najwyższymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi oraz umożliwienie swobodnego przemieszczania się fauny i flory. Został on oparty na sieci ekologicznej ECONET

Zgodnie z ustaleniami projektu zmiany Studium... dla obszarów zlokalizowanych na terenie gminy, proponowanych do utworzenia obszaru chronionego krajobrazu należy przyjąć taki sposób zagospodarowania, który do czasu objęcia ich formą prawną zapewni ich rzeczywistą ochronę. Przy określaniu zasad gospodarowania na tych terenach należy wyprzedzająco (w chwili obecnej nie ma prawnego usankcjonowania ich istnienia) uwzględnić ograniczenia jakie nakłada ustawa *o ochronie przyrody*⁴⁷ dla tej formy ochrony przyrody.

Na obszarze chronionego krajobrazu zgodnie z ustawą *o ochronie przyrody* mogą zostać wprowadzone następujące zakazy:

- *zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk złożonej ikry;*
- *realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*⁴⁸;
- *likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych;*
- *wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;*
- *wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;*
- *dokonywania zmian stosunków wodnych;*
- *likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno – błotnych;*
- *lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych.*

Powyższe zakazy i ograniczenia nie dotyczą:

- ochrony przyrody,
- ochrony i zabezpieczenia przeciwpowodziowego,
- zabezpieczenia przeciwoświsiskowego,
- zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego,
- zrównoważonego wykorzystania użytków rolnych i leśnych,
- prowadzenia racjonalnej gospodarki rolnej, wodnej, leśnej lub rybackiej,
- utrzymania, budowy, odbudowy, naprawy lub remontu urządzeń wodnych.

5.3. System przyrodniczy gminy

Projekt zmiany Studium... został stworzony zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Rozwój przestrzenny gminy powinien następować w sposób harmonijny, z dbałością o środowisko. Za korzystne uznaje działania zmierzające do stworzenia warunków i zasad prowadzenia działalności gospodarczej oraz rozwoju osadnictwa wzbogacających różnorodność biologiczną i krajobrazową. Wskazuje potrzebę stworzenia koncepcji Gminnego systemu Przyrodniczego oraz planu rozwoju terenów zielonych.

Dla racjonalnej ochrony i kształtowania środowiska gminy projekt zmiany Studium... wyodrębnia obszary bez możliwości urbanizacji – doliny rzeczne Neru i Dobrzyńki oraz ich

---

⁴⁷ Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 wraz z późn. zmianami)

⁴⁸ Dz. U. z 2008, Nr 199, poz. 1227 z późn. zmianami

dopływów; Las Rzgowski, lasy (zarówno prywatne jak i państwowe) oraz tereny przeznaczone do dolesienia. Ponadto na wybranych obszarach gminy wskazuje określony sposób zainwestowania nie naruszający walorów przyrodniczych terenu (m.in. zieleń zgodna z ekosystemem doliny, elementy zagospodarowania terenu podnoszące estetykę krajobrazu, zachowanie dużego udziału terenów otwartych w przestrzeni oraz powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki, dążenie do osiągnięcia wyższego stopnia zadrzewienia):

- odcinek doliny rzeki Ner objęty strefą ochrony zespołu architektoniczno – krajobrazowego w Gospodarzu;
- odcinek doliny rzeki Ner objęty strefą ochrony ekspozycji Rzgowa (w obszarze 11R);
- tereny w sołectwie Czyżeminek i Guzew położone na wododziale Neru i Dobrzyńki oraz w sołectwie Prawda w bezpośrednim sąsiedztwie Lasu Tuszyńskiego (poza południowo – zachodnimi granicami gminy);
- tereny sołectwa Czyżeminek i Guzew położone w obrębie „Tuszyńsko – Dłutowskiego” Obszar Chronionego Krajobrazu.

Planowanie przestrzenne uwzględniające zachowanie korytarzy ekologicznych jest zadaniem, umożliwiającym utrzymanie równowagi ekologicznej. Projekt zmiany Studium... chroni korytarze ekologiczne. Dla prawidłowego funkcjonowania systemu przyrodniczego gminy konieczne jest zapewnienie ciągłości w przestrzeni układów przyrodniczych. Bardzo ważne jest utrzymanie zachowanie drożności naturalnych korytarzy ekologicznych pełniących funkcje ekologiczne (przyrodniczą, klimatyczną i hydrologiczną). Korytarzami ekologicznymi na terenie gminy są przede wszystkim dolina Neru oraz korytarz łączący dolinę Neru z lasami tuszyńskimi (obszar 11R i 12R). Mniejsze cieką pełnią rolę sięgaczy ekologicznych, zaś lasy - węzłów ekologicznych. Projekt zmiany Studium... wprowadza obowiązek zachowania naturalnego biegu rzeki Ner. Nie wolno dopuścić do degradacji jej przyrodniczych funkcji.

Projekt zmiany Studium... akcentuje również ochronę zadrzewień i zakrzaceń posiadających istotne znaczenie dla funkcjonowania lokalnych populacji. Należy je poddawać systematycznej rekonstrukcji i rozbudowie, szczególnie wzdłuż dróg, rzek i miedz.

Projekt zmiany Studium... chroni doliny rzeczne, które odgrywają ważną rolę w zapewnieniu prawidłowego funkcjonowania systemu ekologicznego gminy poprzez utrzymanie drożności naturalnych korytarzy ekologicznych. W obrębie dolin wprowadza zakaz realizacji nowej zabudowy oraz prowadzenia intensywnej gospodarki rolnej z użyciem środków ochrony roślin (preferencja dla rolnictwa ekologicznego). Nakazuje zwiększenie małej retencji wodnej.

Projekt zmiany Studium... wprowadza również ochronę ekosystemów leśnych poprzez wprowadzenie zakazu lokalizacji obiektów kubaturowych w ich granicach. Nakazuje utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych oraz sprzyja tworzeniu zwartych kompleksów leśnych poprzez wprowadzenie zalesień na gruntach niskiej klasy bonitacyjnej mające na celu uzupełnienie i domknięcie istniejących kompleksów leśnych. Ochrona i użytkowanie lasów musi się odbywać zgodnie z obowiązującymi przepisami szczególnymi.

Ponadto projekt zmiany Studium... w celu wzmocnienia istniejącego systemu przyrodniczego gminy akcentują potrzebę działań polegających na zalesianiu terenów rolnych o małej przydatności rolniczej (gleby klasy V, VI i VIz), prowadzonych w sposób kompleksowy – uzupełnianie istniejących dużych obszarów leśnych.

Zgodnie z ustaleniami projektu zmiany Studium... w granicach miasta należy dążyć do stworzenia systemu zieleni opartego na szerokich klinach zieleni wnikaćcych do centrum miasta.

Na terenie gminy Rzgów występują bardzo zróżnicowane systemy przyrodnicze o szczególnych wartościach ekologicznych i środowiskowych. Ciągłość układów przestrzennych jest podstawą funkcjonowania systemu przyrodniczego, dlatego działania gminy powinny zmierzać do stwarzania warunków i zasad prowadzenia działalności gospodarczej i rozwoju gminy przy jednoczesnym wzbogacaniu różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

6. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Główne zobowiązania międzynarodowe Polski w dziedzinie ochrony środowiska wynikają z jej członkostwa w Unii Europejskiej. Dokumenty programowe UE wprowadzające koncepcję trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zasady ochrony środowiska do polityk krajowych:

- Agenda 21;
- Strategia Lizbońska;
- Szósty Program Działań Unii Europejskiej zatytułowany „Środowisko 2010 – Nasza Przyszłość, Nasz Wybór”;
- Odnowiona Strategia Zrównoważonego Rozwoju UE;
- „Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”.

Zobowiązania Polski w zakresie ochrony środowiska wynikają także z ratyfikowanych konwencji międzynarodowych:

- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno-błotnych (1971);
- Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego (1972);
- Konwencja Berneńska o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk (1979);
- Konwencja Bońska o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (1979);
- Konwencja Wiedeńska w sprawie ochrony warstwy ozonowej (1985);
- Konwencja z Espoo o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (1991);
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Nowego Yorku (1992);
- Konwencja o różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro (1992);
- Protokół z Kioto do ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (1997);
- Europejska Konwencja Krajobrazowa we Florencji (2000);
- Konwencja z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu

decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (2002).

Polska jako członek Unii Europejskiej, jest zobowiązana do implementacji całego prawodawstwa unijnego do krajowego systemu prawnego.

Szereg wyartykułowanych w projekcie zmiany Studium... celów wynika z dyrektyw Unii Europejskiej, które są sukcesywnie wdrażane do polskiego prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska.

- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko wprowadzająca procedury sporządzania i uchwalania m.in. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin;
- Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE regulująca politykę wodną Unii Europejskiej;
- Dyrektywa 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu oraz 2008/105/EWG w sprawie środowiskowych norm jakości w dziedzinie polityki wodnej (tzw. córki Ramowej Dyrektywy Wodnej);
- Dyrektywa 2001/81/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych rodzajów zanieczyszczenia powietrza (tzw. dyrektywa pułapowa);
- Dyrektywa Rady 96/62/WE z dnia 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (dyrektywa CAFE);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (tzw. dyrektywa ptasia);
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. dyrektywa siedliskowa);
- Dyrektywa 2006/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odpadów;
- Dyrektywa Rady 91/689/EWG w sprawie odpadów niebezpiecznych;
- Dyrektywa Rady 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów;
- Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu.

Najważniejszym dokumentem prawnym w Polsce jest *Konstytucja Rzeczypospolitej Polski*, która w artykule piątym uznaje zrównoważony rozwój jako zasadę, którą kierować powinno się Państwo.

Podstawowym dokumentem programowym na szczeblu krajowym w zakresie ochrony środowiska jest uchwalona w 2001 roku "II Polityka Ekologiczna Państwa" ustalająca cele ekologiczne Polski do 2010 i 2025 roku. Głównym celem "II Polityki Ekologicznej Państwa" jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju, przy założeniu, że skuteczna regulacja i reglamentacja korzystania ze środowiska nie dopuści do powstania zagrożeń dla jakości i trwałości zasobów przyrodniczych. Zakłada ona, że niepodważalnym kryterium obowiązującym na każdym - także lokalnym i regionalnym szczeblu - jej realizacji jest człowiek, jego zdrowie oraz komfort środowiska, w którym żyje i pracuje. Cele polityki ekologicznej określono w sferach racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych i jakości środowiska.

Dokumentem strategicznym wskazującym na główne wyzwania i najważniejsze priorytety polityki ekologicznej RP w najbliższych 4 latach i z perspektywą 4-letnią jest Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016. Główne cele to m.in.

- uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych;
- aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska;
- udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska poprzez podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa;
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody;
- poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Podstawową zasadą realizacji polityki ekologicznej państwa jest zasada zrównoważonego rozwoju zakładająca jakość życia na poziomie, na jaki pozwala obecny rozwój cywilizacyjny, bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie.

W projekcie zmiany Studium... w celu określenia kierunków rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy również przyjęto zasadę zrównoważonego rozwoju, jako generalny kierunek działania. Zrównoważony rozwój, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁴⁹ to: **„rozwój społeczno – gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych”**.

Polityka przestrzenna gminy realizowana jest w działaniach planistycznych oraz poprzez decyzje administracyjne związane z gospodarowaniem przestrzenią.

W zakresie gospodarki przestrzennej zasadniczym dokumentem na szczeblu krajowym jest „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”, która wśród podstawowych celów wymienia kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski. Pożądanymi cechami polskiej przestrzeni będzie: konkurencyjność i innowacyjność, spójność wewnętrzna, bogactwo i różnorodność biologiczna, bezpieczeństwo oraz ład przestrzenny. Polityka przestrzennego zagospodarowania kraju powinna sprostać zaspokojeniu:

- bieżących potrzeb rozwojowych społeczeństwa w drodze najmniejszych konfliktów ekologicznych i społecznych,
- możliwości dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o zachowane w dobrym stanie zasoby naturalne, kulturowe i lokalne walory środowiska,
- racjonalnego powiązania rozwoju społeczno-gospodarczego z ochroną zasobów wodnych i ich dostępnością,
- bezpieczeństwa poprzez podjęcie działań na rzecz ograniczenia ryzyka powodziowego oraz zagrożenia skutkami suszy,
- ciągłości i możliwości rozwoju na wielu obszarach Polski przez skuteczną ochronę złóż kopalin (w tym wód leczniczych, termalnych i solanek) przed nieracjonalną i nielegalną eksploatacją.

W projekcie zmiany Studium... określono:

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy i w przeznaczeniu terenu;

---

⁴⁹ Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 z późniejszymi zmianami

- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym terenów wyłączonych spod zabudowy;
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- obszary, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym oraz ponadlokalnym;
- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie mpzp na podstawie przepisów odrębnych;
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić mpzp, w tym obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji;
- kierunki działań w zakresie obronności państwa i obrony cywilnej;
- inne obszary problemowe;

opierając się na priorytetowych celach ochrony środowiska (wymienionych poniżej) wynikających z dokumentów ustanowionych na szczeblu wspólnotowym (dokumenty i dyrektywy Unii Europejskiej), rządowym (II Polityka Ekologiczna Państwa, Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020), samorządowym (Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego – aktualizacja, Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego, Plan Rozwoju Lokalnego Gminy, Program Ochrony Środowiska Gminy).

Priorytetowe cele ochrony środowiska:

1. Ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych: zintegrowana ochrona zasobów wodnych przed zanieczyszczeniem oraz nadmiernym lub nieuzasadnionym zużyciem. Przywracanie czystości wód jest najwyższym priorytetem w sektorze ochrony środowiska. Stan czystości wód w Polsce jest daleki od zadowalającego, głównie ze względu na obecność związków azotu i fosforu oraz zanieczyszczenia bakteriologiczne. Opracowany został "Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych", który obejmuje szczegółowy wykaz aglomeracji powyżej 2 000 RLM⁵⁰, w których należałoby wybudować oczyszczalnię ścieków i sieć kanalizacyjną. Program ten został opracowany w celu sprawnej realizacji zobowiązań, jakie podjęła RP w Traktacie Akcesyjnym z UE w 2004 r. Zgodnie z tym zobowiązaniem wszystkie aglomeracje o równoważnej liczbie mieszkańców powyżej 2 000 powinny być wyposażone w oczyszczalnię ścieków oraz w odpowiednio rozbudowaną sieć kanalizacyjną do końca 2015 r. Odrębnym programem jest program wyposażenia aglomeracji poniżej 2 000 RLM w oczyszczalnię ścieków komunalnych i systemy kanalizacji zbiorczej.

2. Ochrona przed powodzią: zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego poprzez m.in. tworzenie warunków dla właściwego zagospodarowania terenów zagrożonych powodzią,

---

⁵⁰ RLM - równoważna liczba mieszkańców.

zwiększenie retencyjności zlewni oraz poprawę stanu technicznego urządzeń zabezpieczenia przeciwpowodziowego.

3. Ochrona przed zagrożeniami osuwiskowymi: minimalizacja skutków występowania niekorzystnych zjawisk geodynamicznych poprzez m.in. właściwe zagospodarowanie terenów osuwiskowych, prowadzenie prac zabezpieczających na obszarach stwierdzonych osuwisk, zapobieganie powstawaniu osuwisk poprzez właściwe zabezpieczenie terenów ze skłonnością do ich powstawania.

4. Ochrona zasobów leśnych: zapewnienie trwałości ekosystemów leśnych. Powinno się prowadzić prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych poprzez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego. Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. Należy dążyć także do zwiększania lesistości, do równowagi między turystycznym wykorzystaniem obszarów cennych przyrodniczo a koniecznością ich ochrony.

5. Ochrona gleb: ochrona gleb przed degradacją, rekultywacją terenów zdegradowanych i przemysłowych. Kierunkiem działań powinna być m.in. ochrona zwartych kompleksów terenów rolnych o wysokich wartościach bonitacyjnych przeznaczonych do produkcji rolnej, realizacja prac na rzecz rekultywacji terenów zdegradowanych, zagospodarowanie gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom i klasie bonitacyjnej.

6. Ochrona przyrody i bioróżnorodności: ochrona przyrody i różnorodności biologicznej poprzez zachowanie, wzbogacanie i odtwarzanie zasobów przyrody. Podstawowym celem jest zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji, wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną (m.in. utrzymanie walorów i funkcji obszarów i obiektów objętych ochroną prawną, ochrona dolin rzecznych a także potoków i mniejszych cieków wodnych jako korytarzy migracyjnych zwierząt, utrzymanie przedmiotów ochrony w obszarach poszczególnych form ochrony - gatunków, siedlisk, wartości krajobrazowych i kulturowych). Konieczne jest egzekwowanie wymogów ochrony przyrody w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz rygorystyczne przestrzeganie zasad ochrony środowiska. Niezbędne jest wypracowanie metod skutecznej ochrony cennych przyrodniczo zadrzewień przydrożnych oraz terenów zieleni miejskiej. Ważna jest także kontynuacja tworzenia krajowej sieci obszarów chronionych uwzględniająca utworzenie nowych parków narodowych, rezerwatów, parków krajobrazowych oraz powstanie form i obiektów ochrony przyrody.

7. Gospodarka odpadami: uporządkowanie gospodarki odpadami. Niezbędne jest poprawienie racjonalizacji gospodarki odpadami, przede wszystkim stworzenia skutecznego mechanizmu dla segregacji i odzysku odpadów oraz dla zbierania i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.

8. Ochrona powietrza atmosferycznego: spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego poprzez sukcesywną redukcję emisji do powietrza (emisji komunikacyjnej, rolniczej oraz niskiej emisji).

9. Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym: likwidacja zagrożeń środowiska z tytułu hałasu, wibracji i promieniowania elektromagnetycznego. Nadmierny hałas stanowi jedno z najbardziej uciążliwych zanieczyszczeń środowiska w miastach i wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Monitoring hałasu, zwłaszcza przy drogach publicznych jest zaniechaniem. O podobnym zaniechaniu można mówić w przypadku problemu ochrony przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych. Działania z zakresu ochrony przed hałasem powinny

być skierowane na dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe. Cel działań związanych z emitowaniem pól elektromagnetycznych jest podobny i polega na podjęciu działań związanych z zabezpieczeniem społeczeństwa przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

10. Dziedzictwo kulturowe: dziedzictwo kulturowe jest trwałym elementem krajobrazu.

Sposób, w jaki cele ochrony środowiska i inne problemy środowiskowe zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych

W celu zapewnienia najwyższej ochrony wód projekt zmiany Studium... zakłada uzyskanie całkowitej likwidacji zrzutu ścieków nieoczyszczonych oraz zapobieganie i przeciwdziałanie szkodliwym wpływom na obszary zasilania wód.

Główne kierunki polityki ustalone w projekcie zmiany Studium... w celu osiągnięcia dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych umożliwiając ich wykorzystanie do celów użytkowych:

- zapewnienie właściwej ochrony w strefach ochronnych wód podziemnych, poprzez ograniczenie prowadzenia robót i czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody;
- przeznaczenie wód o najlepszych parametrach jakościowych dla celów zaopatrzenia ludności w wodę;
- modernizację urządzeń wodnych w celu osiągnięcia wymaganych standardów jakościowych wody pitnej (m. in. modernizację stacji wodociągowych, budowę i modernizację sieci wodociągowej, realizację studni awaryjnych);
- oszczędne i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi;
- stosowanie nowych technologii, wpływających na czystość i ilość odprowadzanych ścieków (m.in. budowę i modernizację urządzeń oczyszczających ścieki, wykorzystywanie osadów z oczyszczalni);
- kontynuację przedsięwzięć związanych z kanalizacją obszarów peryferyjnych miasta (m.in. budowę nowych odcinków kanalizacji, modernizację przestarzałych odcinków kanalizacji oraz instalacji wewnętrznych w obiektach publicznych);
- likwidację nielegalnych podłączeń ścieków sanitarnych do kanalizacji deszczowej;
- kontynuację przebudowy kanalizacji ogólnospławnej;
- likwidację dzikich wysypisk śmieci;
- obowiązek kanalizowania obszarów urbanizowanych i odprowadzania ścieków bytowych do lokalnych oczyszczalni;
- obowiązek oczyszczania wód deszczowych odprowadzonych z nawierzchni uszczelnionych (odstojniki, separatory);
- utrzymanie właściwego poziomu wód gruntowych i powierzchniowych w naturalnych zbiornikach wodnych, m.in. poprzez zastosowanie budowli piętrzących (np. zastawek);

- unikanie zaburzeń wodnych, m.in. poprzez prowadzenie specjalnej ochrony na terenach podmokłych, obszarach źródliskowych, ciekach i zbiornikach wodnych, aby zapewnić naturalną zdolność retencyjną terenu;
- zalesienie obszarów źródliskowych;
- wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.

Ochrona zasobów wodnych zgodnie z ustaleniami projektu zmiany Studium... będzie prowadzona również poprzez działania zmierzające do zwiększenia retencji wodnej:

- budowę planowanych⁵¹ zbiorników retencyjnych:
  - ✓ „Rzgów I” – na lewym dopływie Neru zwanym Strugą,
  - ✓ „Rzgów II” – na rzece Ner,
  - ✓ „Gospodarz II” – na rzece Ner;
- zachowanie naturalnego biegu rzeki Ner i przyrodniczych funkcji doliny;
- ochronę obiektu retencji korytowej na zasadach określonych w przepisach odrębnych tj. jazu żelbetonowego zlokalizowanego na rzece Ner (113+980 km rzeki) będącym w dobrym stanie technicznym;
- ustalenie ochrony dolin rzecznych z zakazem zabudowy i prowadzenia intensywnej gospodarki rolnej oraz z obowiązkiem wprowadzenia zaroślowych i leśnych zbiorowisk łągowych (sprzyjających utrzymaniu czystości wód powierzchniowych);
- zwiększenie powierzchni obszarów zalesionych i zadrzewionych;
- wyznaczenie strefy działu wodnego I rzędu jako korytarza ekologicznego – korytarz łączący dolinę Neru z lasami tuszyńskimi obejmujący obszar 11R i 12R.

Ponadto projekt zmiany Studium... ustala konieczność ograniczania degradacji wód podziemnych. Wprowadza kategoryczny zakaz zamieniania na szamba dotychczasowych studzien, bowiem taki proceder prowadzi do zanieczyszczania wód gruntowych, a nawet wręcz głębinowych. Ustala obowiązek budowy sieci wodociągowej na terenach rozwojowych, priorytetowo w rejonach koncentracji osadnictwa.

Cały teren gminy – zgodnie z badaniami Instytutu Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej A.G.H. z 1990 r. (Mapy obszarów Głównych Zbiorników Wód Podziemnych) znajduje się na obszarze Zbiornika „Niecka Łódzka” (nr 401). Jest to zbiornik w utworach kredy dolnej wydzielony w ośrodku porowym na głębokości ok. 750m. Północno – wschodnie krańce sołectwa Bronisin Dworski i Huta Wiskicka położone są w obrębie obszaru najwyższej ochrony (ONO) tego zbiornika. Zaś północna, północno – wschodnia i wschodnia część gminy (leży w zasięgu obszaru wysokiej ochrony (OWO)).

Ze względu na położenie gminy na zasobach wodnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (Nr 401 „Niecka Łódzka”), projekt zmiany Studium... nakłada konieczność ochrony terenów narażonych na przenikanie zanieczyszczeń do wód w ramach strefy najwyższej i wysokiej ochrony (ONO i OWO) tego zbiornika poprzez m.in. priorytet dla realizacji kanalizacji sanitarnej (i kontrolę gospodarki ściekowej prowadzonej w gospodarstwach domowych nie podłączonych do zbiorczej kanalizacji sanitarnej) oraz zakaz prowadzenia działań mogących w poważny sposób zmienić stosunki wodne.

---

⁵¹ Wg „Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla województwa łódzkiego” (Synteza)

Powyższe działania w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych przyczynią się do poprawy jakości wód, ale również do podniesienia jakości życia mieszkańców i wzrostu atrakcyjności terenów miejskich oraz wiejskich gminy.

Projekt zmiany Studium... zawiera również wytyczne dotyczące melioracji i urządzeń wodnych. Ustala obowiązek zachowania rowów melioracyjnych w stanie istniejącym, bowiem spełniają one ważną rolę odbiorników wód powierzchniowych.

Wszystkie działania na terenach występowania rowów melioracyjnych i urządzeń wodnych muszą być podejmowane w uzgodnieniu i pod nadzorem właściwego zarządcy rowów, melioracji i urządzeń wodnych, na etapie pozwolenia na budowę. Na terenach zdrenowanych przeznaczanych na cele budowlane, rozwiązanie kolizji z istniejącymi urządzeniami melioracji wodnych szczegółowych należy dokonywać zgodnie z przepisami odrębnymi w tym zakresie – *prawo wodne* (Dz. U. z 2012, poz. 145 z późniejszymi zmianami). Konieczną przebudowę urządzeń melioracyjnych kolidujących z projektowaną zabudową zaś przeprowadzić w taki sposób, który zapewni prawidłowe funkcjonowanie sąsiednich obszarów, na których funkcjonują urządzenia melioracyjne.

Po zmianie sposobu użytkowania zmeliorowanych gruntów, należy wystąpić do właściwego zarządcy rowów, melioracji i urządzeń wodnych w celu wykreślenia z ewidencji wód, urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów powierzchni zajętej pod zabudowę.

Gospodarka ściekowa

Kanalizacja sanitarna

Projekt zmiany Studium... za główne kierunki w dziedzinie gospodarki ściekowej ustala:

- dokończenie budowy podstawowego układu sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Starowej Góry i Starej Gadki, w celu uporządkowania stanu gospodarki ściekowej w istniejących strukturach oraz przygotowania nowych terenów dla budownictwa;
- zapewnienie pełnej kanalizacji obszarów intensywnie urbanizowanych w zlewni istniejącej oczyszczalni ścieków w Rzgowie;
- na terenach o rozproszonej zabudowie budowę lokalnych układów sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków oraz indywidualnych przydomowych i przyobiektowych oczyszczalni ścieków w rejonach o dobrych warunkach gruntowo – wodnych; dopuszcza możliwość przejściowego odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków w systemach kanalizacji indywidualnej.

Kanalizacja deszczowa

Projekt zmiany Studium... za główny kierunek działań w dziedzinie odprowadzania wód opadowych i roztopowych ustala:

- ochronę przed zabudową dolin rzecznych;
- poprawę stanu technicznego i funkcjonalnego rzeki Ner, poprzez częściową regulację (renaturalizację) jej koryta oraz budowę zbiorników retencyjnych, wyznaczonych programem małej retencji;
- dostosowanie parametrów rzeki Ner w granicach gminy i miasta Rzgów, w celu umożliwienia odwodnienia południowo – wschodnich terenów miasta Łodzi;

- dostosowanie parametrów rzeki Strugi w granicach gminy i miasta Rzgów, do przejmowania wód deszczowych i technologicznych odprowadzanych ze Stacji Uzdatniania Wody w Kalinku;
- zapewnienie dostępu do rzeki Ner i jej dopływu zwanego Strugą w postaci pasów eksploatacyjnych o szerokości min. 1,5m (wskazana szerokość 2,5 m od górnej krawędzi koryta rzeki bez możliwości zainwestowania trwałego) mających na celu udostępnienie koryta rzeki dla służb porządkowych i konserwatorskich;
- uporządkowanie systemu odprowadzania wód opadowych i roztopowych, poprzez udrożnienie i częściową przebudowę (odbudowę) niesprawnego systemu melioracyjnego (głównie na obszarach wsi: Starowa Góra i Stara Gadka), renowację istniejących i budowę nowych rowów odwadniających;
- utrzymywanie czystości w zlewni;
- instalowanie odpowiednich urządzeń podczyszczających wody opadowe na wszystkich terenach, z których spływ stanowi zagrożenie dla środowiska naturalnego (tereny przemysłowe, bazy transportu, obiekty dystrybucji paliw, autostrady, parkingi).

Ochrona przed powodzią

W projekcie zmiany Studium... nie zaznaczono obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w rozumieniu przepisów odrębnych.

Dla rzeki Ner dotychczas nie zostały przeprowadzone prace studialne oraz sporządzony dokument (Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej) mający służyć ochronie powodziowej. W ramach *Wstępnej Oceny Ryzyka Powodziowego* (grudzień 2011 r.) rzeka Ner została zakwalifikowana do sporządzenia mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego w I etapie planistycznym. Zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa wodnego ochronę przed powodzią należy prowadzić z uwzględnieniem w/w map oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Na terenie sołectwa Stara Gadka w dolinie rzeki Ner na odcinku od kompleksów leśnych do granic administracyjnych gminy projekt zmiany Studium... na planszy – Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rzgów – kierunki rozwoju i polityka przestrzenna (skala 1: 10 000) wyznaczył obszary zalewowe, które wyłączył z możliwości urbanizacji.

Strefy przydenne całej doliny rzeki Ner i jej dopływów stanowią lokalnie i okresowo poważne zagrożenia związane z zalaniem i podtopieniem. Wody zagrażają głównie budynkom zlokalizowanym, w stanie istniejącym, kolizyjnie w dolinach.

Projekt zmiany Studium... pozostawia doliny rzeki Ner i Dobrzyńki oraz ich dopływów w dotychczasowym naturalnym wykorzystaniu. Chroni je przed wszelkimi formami zainwestowania. Wprowadza ograniczenie rozwoju zabudowy w obrębie dolin, za wyjątkiem prowadzenia działań na rzecz obronności kraju, prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym. Zakazuje również regulacji koryta rzeki Ner. Należy zachować jej naturalny bieg.

Ponadto projekt zmiany Studium... nakazuje w dolinach rzecznych wprowadzać zaroślowe i leśne zbiorowiska łąkowe, co zwiększy retencję wodną dolin i tym samym zmniejszy zagrożenie podczas przepływu zwiększonych mas wody.

Nie przewiduje się, by ustalenia projektu zmiany Studium... miały wpływ na zwiększenie zagrożenia ze strony wód powierzchniowych. Zastosowanie wymienionych w dokumencie zaleceń powinno wpłynąć na zwiększenie skuteczności zapobiegania zalewania i podtapiania oraz ograniczenia rozmiaru ich negatywnych skutków.

Ochrona przed osuwaniem się mas ziemnych

Na terenie gminy tereny narażone na osuwanie się mas ziemnych nie występują. Takie zagrożenie mogą jedynie stwarzać tereny o znacznym spadku (powyżej 5%) – pagórki, stoki dolin rzecznych, strome skarpy.

Ochrona zasobów leśnych

Lesistość gminy jest bardzo niska i bardzo daleko odbiega od lesistości kraju (30,3%)⁵². Łączna powierzchnia lasów w 2011 r. (stan na 01.03.2012 r.) wynosiła 279 ha, co daje stopień lesistości wynoszący zaledwie ok. 4,2% powierzchni gminy. Lasy na terenie gminy są przede wszystkim własnością osób fizycznych (124 ha) i wspólnot gruntowych (108 ha) – największy kompleks leśny - Las Rzgowski. Ok. 5 ha lasów stanowi mienie gminne. We władaniu Skarbu Państwa pozostaje 38 ha lasów.

Lasy prywatne zajmują największe powierzchnie w sołectwie Rzgów I, Romanów, Czyżeminek, Kalino, Kalinko. W pozostałych sołectwach zajmują niewielkie powierzchnie i nie tworzą większych kompleksów.

Skład siedliskowy porastających gminę drzewostanów stanowią przede wszystkim bory (dominuje bór mieszany świeży i bór świeży), w których dominującym gatunkiem jest sosna, lokalnie dąb oraz olsy, gdzie głównym gatunkiem siedliskotwórczym jest olsza czarna. Naturalny charakter dotychczas zachowały przede wszystkim olsy. Pozostałe siedliska są w dużym stopniu wynikiem antropogenicznej działalności człowieka (zalesienia sztuczne). W lasach prywatnych dominują drzewostany młodsze, wieku 31 – 60 lat (II – III klasa).

Gospodarka leśna w lasach państwowych i prywatnych prowadzona jest na podstawie planów urządzenia lasów.

Lasy na terenie gminy są lasami wielofunkcyjnymi. Obok funkcji gospodarczych spełniają także funkcje dydaktyczne, rekreacyjno - turystyczne, historyczne, ekologiczne, krajobrazowe i kulturowe. Wszystkie lasy zlokalizowane w obrębie: Rzgów (II), Huta Wiskicka, Gospodarz, Czyżeminek, Bronisin Dworski uznano za ochronne, ze względu na położenie w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców (Łódź).

Zgodnie z ustaleniami projektu zmiany Studium... generalne zasady w zakresie gospodarki leśnej to:

- obowiązek ochrony i pielęgnacji drzewostanu;
- prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z obowiązującymi przepisami szczegółowymi;
- zakaz lokalizacji obiektów kubaturowych na ternach lasów i dolesień, nie związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej;
- wyłączenie Lasu Rzgowskiego oraz lasów prywatnych i państwowych z możliwości urbanizacji – uznanie ich jako obszary chronione przed wszelkimi formami zainwestowania;

---

⁵² Stan na 31 grudnia 2009 r.

- zachowanie zróżnicowania wiekowego i gatunkowego drzewostanów;
- wprowadzenie leśnych zbiorowisk łągowych w dolinach rzecznych, co wpłynie na bioróżnorodność gminy.

Projekt zmiany Studium... przyczyni się do zachowania w obszarze gminy cennych ekosystemów leśnych. Ochrona ta będzie wzmocniona przez powiększanie powierzchni gruntów leśnych, którą analizowany dokument realizuje wskazaniem terenów pod zalesienia - obszary na glebach o niskiej przydatności rolniczej (klasa V i VI). Największe pod względem powierzchni obszary dolesień wyznacza na terenie sołectwa Gospodarz, Romanów oraz w północno – wschodniej część miasta i na południu, w bezpośrednim sąsiedztwie Lasu Rzgowskiego.

Ponadto projekt zmiany Studium... wskazuje konieczność dalszego dążenia do rozwoju istniejących kompleksów leśnych oraz tworzenia, możliwie dużych, zwartych obszarów leśnych. Należy dążyć do tworzenia ekosystemu wodno – łąkowo – leśnego.

Projekt zmiany Studium... nie przewiduje w granicach gminy zmiany przeznaczenia większych kompleksów gruntów leśnych, na cele nie leśne. Wszystkie obszary, które wymagały uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne określone zostały w wyjściowej wersji Studium... (z 2000 r.). Większość terenów leśnych przeznaczonych pod zabudowę lub komunikację uzyskała taką zgodę na etapie prawa miejscowego.

Ochrona gruntów rolnych

Powierzchnia użytków rolnych w gminie Rzgów stanowi aż 80,7%. W strukturze użytków rolnych dominują grunty orne – 77,9%. Użytki zielone w postaci łąki i pastwisk wykształciły się generalnie w dolinach rzek i cieków oraz obniżeniach dolinnych zajmując łącznie ok. 16% powierzchni gminy. Sady zaś stanowią nieznaczny odsetek. Ekspansja człowieka na terenach gminy jest coraz bardziej zauważalna. Tereny zurbanizowane stanowią ok. 13% powierzchni gminy i nadal z roku na rok nadal rośnie.

Na terenie gminy i miasta Rzgów jakość gleb jest dość zróżnicowana. Najżyźniejsze gleby – gleby IIIa klasy bonitacyjnej zajmują niewielką powierzchnię gminy. W centralnej, północno – zachodniej i centralno – wschodniej części gminy dominują gleby głównie dobre i średnie IIIb i IVa klasy bonitacyjnej (wyjątkowo IVb). Słabsze wartości rolnicze posiadają południowo – zachodnie i północno – wschodnie tereny gminy (gleby V klasy bonitacyjnej), naj słabszą zaś południowo – zachodnie i południowo – wschodnie części gminy. W powierzchni glebowej gminy znaczny udział mają również trwałe użytki zielone – głównie średnie, słabe i bardzo słabe. Znaczna część gruntów ze względu na złe warunki wodne oraz słabo przepuszczalną skałę macierzystą (m.in. glina) na terenie gminy została zmeliorowana.

Ustalenia projektu zmiany Studium... przeznaczają część terenów dotychczas użytkowanych rolniczo lub odłogowanych na tereny zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, rekreacji indywidualnej, usługowej, produkcyjnej, elementy systemu komunikacyjnego. Zakłada, iż udział upraw rolniczych w ogólnej powierzchni gminy ulegnie zmniejszeniu ze względu na stopniowe zanikanie tejże funkcji na terenie gminy.

Mimo iż rolnictwo nie jest dominującą funkcją w gminie, to rolnicza przestrzeń produkcyjna zajmuje znaczną jej powierzchnię. Dlatego też projekt zmiany Studium... pozostawia możliwość dalszego ich rolniczego użytkowania - wyznacza obszary które powinny pozostać w dalszym użytkowaniu rolniczym z podstawową formą organizacyjną gospodarowania w postaci rozwojowego gospodarstwa rodzinnego lub dużych gospodarstw prowadzących specjalistyczną

produkcję rolniczą. Są to obszary o charakterze wiejskim z dominującą zabudową zagrodową i mieszkaniową jednorodzinną (obszary MR) oraz dwa tereny o charakterze wyłącznie rolniczym (obszary R). Na gruntach rolnych nie dopuszcza lokalizacji zabudowy nie związanej z produkcją rolniczą.

Część rolniczych terenów otwartych projekt zmiany Studium... utrzymuje jako tereny niezainwestowane z dużym udziałem łąk i zadrzewień śródpolnych. Ma to na celu zapewnienie trwałości procesów przyrodniczych oraz odpowiednie warunki klimatyczne i system przewietrzania miasta i gminy.

Obszary gleb o niskiej przydatności rolniczej (gleby klas V i VI) projekt zmiany Studium... wskazuje jako obszary marginalizacji funkcji rolnej, rozwoju funkcji przyrodniczych – realizacji zalesień.

Tereny użytków zielonych projekt zmiany Studium... pozostawia w dalszym użytkowaniu jako łąki i pastwiska z zaleceniem ich ochrony i wprowadzaniem zadrzewień. Jako główny kierunek rozwoju dla tych terenów ustala zachowanie funkcji przyrodniczej oraz ciągłości ekologicznej.

Tereny trwałych użytków zielonych (łąki i pastwiska) zlokalizowane w dolinie rzek oraz cieków projekt zmiany Studium... wyklucza z możliwości urbanizacji i zachowuje w rolniczym użytkowaniu. Zakazuje realizacji nowej zabudowy, prowadzenia intensywnej gospodarki rolnej z użyciem środków ochrony roślin oraz w ograniczonym zakresie zalesiania.

Projekt zmiany Studium... zakłada ograniczenie produkcji rolnej w obszarze gminy oraz przekształcenie istniejących gospodarstw.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, tereny rolne o I-III klasie bonitacyjnej podlegają ochronie prawnej⁵³. Ich wyłączenia z produkcji rolnej może się odbyć jedynie na etapie sporządzania prawa miejscowego. Znaczna powierzchnia najżyźniejszej pokrywy glebowej gminy uzyskała wyłączenie z produkcji rolnej na etapie sporządzania obowiązującego od 2003 r. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów (uchwała Nr XI/95/2003 Rady Gminy Rzgów z 22 lipca 2003). Projekt zmiany Studium... nie przeznaczają nowe powierzchnie gleb wysokich klas bonitacyjnych – III klasa na cele pozarolnicze, które wymagają dodatkowo uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Zagrożenie środowiska glebowego na terenie gminy występuje głównie ze strony gospodarki rolnej oraz eksploatacji złóż kopalin. Dla ochrony powierzchni ziemi projekt zmiany Studium... ustala:

- likwidację nielegalnych wysypisk śmieci;
- niedopuszczanie do zanieczyszczenia gleb szkodliwymi nawozami;
- racjonalne gospodarowanie zasobami złóż;
- ochronę udokumentowanych złóż przed trwałym zainwestowaniem;
- ochronę terenów poeksploatacyjnych i wyrobisk przed składowaniem odpadów i zanieczyszczeniem;
- rekultywację terenów poeksploatacyjnych i wyrobisk;
- ograniczenie budowy stawów oraz wykonywania innych prac związanych ze zmianą ukształtowania terenu na terenach rolniczych i łąkach.

---

⁵³ Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. z 2004, Nr 121, poz. 1266)

Ochrona złóż

Na terenie gminy Rzgów występują udokumentowane złoża, z których część obecnie jest nieeksploatowana (*ROMANÓW IV, ROMANÓW VIII, KALINKO V, GOSPODARZ*). Projekt zmiany Studium... przewiduje eksploatację złóż kopalni w obrębie istniejących udokumentowanych złóż oraz złóż, dla których toczy się procedura ich rozpoznania.

Eksploatacja złóż powinna być prowadzona zgodnie z wymogami określonymi w koncesjach na wydobywanie kopaliny ze złóż, w tym:

- koncesja eksploatacyjna dla złoża *ROMANÓW* ważna do dnia 31.12.2017 r.;
- koncesja eksploatacyjna dla złoża *ROMANÓW I* ważna do dnia 30.06.2018 r.
- koncesja na wydobycie uzyskana dla złoża *ROMANÓW V* w 2012 r.
- koncesja eksploatacyjna dla złoża *KALINKO III* ważna do dnia 31.12.2023 r.
- koncesja na wydobycie dla złoża *KALINO* z dnia 31.07.2012r. traci ważność z upływem 5 lat od dnia uprawomocnienia.

Koncesje eksploatacyjne okraśliły zasięgi terenu i obszaru górniczego. Gospodarowanie na terenach górniczych winno się odbywać w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa górniczego i geologicznego i wydanymi koncesjami.

Zgodnie z ustaleniami projektu zmiany Studium... tereny poeksploatacyjne powinny być zrekultywowane – pożądanym kierunkiem rekultywacji – rolny lub leśny. Inwestorzy eksploatujący złoża są zobowiązani do wykonania dróg dojazdowych zapewniających obsługę komunikacyjną oraz do współpracy przy utrzymaniu dróg publicznych, z których korzystają.

Projekt zmiany Studium... nie wyznacza dla żadnych obiektów i obszarów, filarów ochronnych dla złóż kopalni.

Ponadto projekt zmiany Studium... wskazuje na obszarze gminy nowe tereny przewidziane do eksploatacji powierzchniowej z możliwością ustanowienia nowych terenów górniczych. We wschodniej części sołectwa Kalino i Kalinko (obszar 22MR) oraz w południowej części sołectwa Romanów (obszar 23MR) wyznacza obszar perspektywicznych terenów złóż kopalni, w obrębie którego istnieje możliwość udokumentowania złoża lub kilku złóż piasku dla lokalnych potrzeb budowlanych. Docelowa eksploatacja złóż powinna być prowadzona zgodnie z wymogami określonymi w koncesjach na wydobywanie kopaliny ze złóż.

Obecnie (stan na 31.07.2012 r.) toczy się postępowanie w sprawie rozpoznania złóż: Romanów III, Romanów VI, Romanów VII i Romanów IX. Położone są one w obrębie wyznaczonego w projekcie zmiany Studium... obszaru perspektywicznego. Projekt zmiany Studium... dopuszcza ich eksploatację i ustanawianie nowych terenów górniczych.

Ochrona przyrody i bioróżnorodności

Do najważniejszych obszarów pełniących funkcje przyrodnicze na obszarze gminy należą obszary o unikatowych zasobach, walorach i cechach środowiska przyrodniczego oraz wybitnych walorach krajobrazowych, objęte ochroną prawną - pomniki przyrody, parki umieszczone w gminnej ewidencji zabytków oraz projektowane dwa obszary chronionego krajobrazu.

Istotnym zadaniem w zakresie ochrony przyrody i bioróżnorodności jest zachowanie istniejących form ochrony przyrody i krajobrazu oraz utworzenie projektowanych, jak również stworzenie systemu obszarów chronionych.

Projekt zmiany Studium... przyjmuje zasadę zrównoważonego rozwoju za podstawę do dalszych działań. Rozwój przestrzenny gminy powinien następować w sposób harmonijny, z dbałością o środowisko. Za korzystne uznaje działania zmierzające do stworzenia warunków i zasad prowadzenia działalności gospodarczej oraz rozwoju osadnictwa wzbogacających różnorodność biologiczną i krajobrazową.

Wartości przyrodnicze objęte ochroną prawną, lasy, tereny przeznaczone do dolesienia, doliny rzeczne projekt zmiany Studium... uznaje za priorytetowe elementy polegające ochronie, w celu zachowania i ochrony systemu przyrodniczego gminy. Wyłącza je z możliwości urbanizacji. Ponadto na wybranych obszarach gminy wskazuje określony sposób zainwestowania nie naruszający walorów przyrodniczych terenu (m.in. zieleń zgodna z ekosystemem doliny, elementy zagospodarowania terenu podnoszące estetykę krajobrazu, zachowanie dużego udziału terenów otwartych w przestrzeni oraz powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki, dążenie do osiągnięcia wyższego stopnia zadrzewienia). Powyższe działania przyczynia się do racjonalnej ochrony i kształtowania środowiska gminy.

Projekt zmiany Studium... wskazuje potrzebę opracowania koncepcji Gminnego Systemu Przyrodniczego oraz planu rozwoju terenów zielonych.

Projekt zmiany Studium... akcentuje, iż planowanie przestrzenne uwzględniające zachowanie korytarzy ekologicznych jest zadaniem, umożliwiającym utrzymanie równowagi ekologicznej. Z tego względu chroni korytarze ekologiczne. Dla prawidłowego funkcjonowania systemu przyrodniczego gminy konieczne jest utrzymanie ich drożności, co zapewni ciągłość w przestrzeni układów przyrodniczych. Korytarzami ekologicznymi na terenie gminy są przede wszystkim dolina Neru oraz korytarz łączący dolinę Neru z lasami tuszyńskimi (obszar 11R i 12R). Mniejsze ciekі pełnią rolę sięgaczy ekologicznych, zaś lasy - węzłów ekologicznych. Wyłącza je z możliwości urbanizacji.

W celu ochrony bioróżnorodności projekt zmiany Studium... wprowadza obowiązek zachowania naturalnego biegu rzeki Ner. Nie wolno dopuścić do degradacji jej przyrodniczych funkcji. Ponadto wg ustaleń projektu zmiany Studium... zalecane i bardzo pożądane jest działanie polegające na zalesianiu terenów rolnych o małej przydatności rolniczej – gleby poniżej IV klasy. Wprowadzenie zalesień powinno być prowadzone w sposób kompleksowy – rozwój istniejących kompleksów leśnych oraz tworzenia, możliwie dużych, zwartych obszarów leśnych. Należy dążyć do tworzenia ekosystemu wodno – łąkowo – leśnego.

Projekt zmiany Studium... akcentuje również ochronę zadrzewień i zakrzaczeń posiadających istotne znaczenie dla funkcjonowania lokalnych populacji. Należy je poddawać systematycznej rekonstrukcji i rozbudowie, szczególnie wzdłuż dróg, rzek i miedz.

Podstawowymi kierunkami działań, określonymi w projekcie zmiany Studium...w celu ochrony przyrody i bioróżnorodności gminy są:

- zabezpieczenie przed nową zabudową terenów o wysokich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, w tym istniejących elementów objętych formami ochrony oraz projektowanych do objęcia ochroną;
- zachowanie otwartych przestrzeni o wysokich walorach krajobrazowych poprzez wyłączenie z możliwości zabudowy terenów leśnych, dolesień, rolniczej przestrzeni produkcyjnej, trwałych użytków zielonych;
- prowadzenie ochrony i użytkowania lasów zgodnie z obowiązującymi przepisami szczegółowymi;

- zachowanie zróżnicowania wiekowego i gatunkowego drzewostanów lasów;
- ochrona terenów łąk, pastwisk i zieleni niskiej w dolinach rzek, pełniące funkcje przyrodnicze, z zakazem realizacji nowej zabudowy i zalesiania;
- wprowadzenie zalesień – polityka sprzyjająca tworzeniu zwartych obszarów leśnych;
- wprowadzenie zaroślowych i leśnych zbiorowisk łągowych w dolinach rzecznych;
- wprowadzenie w dolinie rzeki Ner zieleni zgodnej z ekosystemem – odcinek objęty strefą ochrony zespołu architektoniczno – krajobrazowego w Gospodarzu oraz strefą ochrony ekspozycji Rzgowa;
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych;
- kształtowanie korzystnych warunków aerosanitarnych gminy;
- ochrona gruntów rolnych i leśnych;
- wzmocnienie systemu przyrodniczego gminy – wprowadzenie zieleni izolacyjnej jako stref buforowych pomiędzy funkcją uciążliwą a funkcją chronioną (mieszkaniową) oraz wzdłuż ciągów komunikacyjnych, wprowadzanie zieleni urządzonej (skwery, szpalery), ustalenie wysokich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 60-70% (obszar 12R, 16M oraz zabudowa zagrodowa, rezydencjonalna, letniskowa);
- umożliwienie przekształcenia nieczynnych cmentarzy w zieleni parkową;
- objęcie rekultywacją parku w Gospodarzu;
- postulowanie utworzenia korytarza ekologicznego mającego na celu połączenie doliny Ner z lasami Tuszyńskimi (obszar 11R i 12R) oraz wprowadzenie w jego obrębie zakazu lokalizacji inwestycji mogących wyrządzić trwałe negatywne wpływy na przyrodę;
- zakaz prowadzenia w obrębie doliny rzeki Ner intensywnej gospodarki rolnej z użyciem nawozów sztucznych i środków ochrony roślin;
- zakaz usuwania w okresie łągowym roślinności szuwarowej ze zbiorników wodnych zlokalizowanych w obrębie doliny rzeki Ner.

Gospodarka odpadami

Dotychczasowa gospodarka odpadami na terenie gminy Rzgów była prowadzona w oparciu o istniejące na terenie miasta Rzgów – ul. Ogrodowa 11 składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne oraz zgodnie z zasadami określonymi w aktualnych przepisach odrębnych.

Projekt zmiany Studium... ustala, iż dalsza gospodarka odpadami powinna zakładać zapobieganie i ograniczanie ilości powstających odpadów, ich selektywną zbiórkę, odzysk i recykling oraz racjonalne składowanie poprzez następujące działania:

- Objęcie zbiórką odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców gminy,
- Kontynuacja i rozwój selektywnej zbiórki odpadów;
- Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska;
- Zwiększanie ilości odpadów poddawanych recyklingowi;
- Kontrolowanie ilości i rodzajów powstających odpadów;
- Odzysk i recykling odpadów opakowaniowych;
- Wydzielenie odpadów niebezpiecznych, wlekokabarytowych i biodegradowalnych ze strumienia odpadów komunalnych;

- Wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów (likwidacja dzikich wysypisk śmieci);
- Podnoszenie ekologicznej świadomości mieszkańców;
- Przeprowadzanie systematycznych szkoleń w zakresie gospodarki odpadami,
- Ograniczanie zanieczyszczeń u źródła, czyli w momencie powstawania w procesie produkcyjnym (zasada „Czystszej Produkcji”).

Ochrona powietrza atmosferycznego

Na jakość powietrza na terenie gminy i miasta Rzgów mają wpływ warunki meteorologiczne, emisja: z rolnictwa, punktowa, powierzchniowa oraz liniowa (komunikacyjna).

W celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń podejmowane są działania polegające na:

- budowie i eksploatacji urządzeń ochrony powietrza;
- modernizacji kotłowni;
- termomodernizacji budynków.

Zgodnie z projektem zmiany Studium... głównym obszarem działań ochronnych powinny być przedsięwzięcia podejmowane w przemyśle, gospodarce komunalnej i komunikacji, mających największy wpływ na stan powietrza – eliminacja i ograniczanie niskiej emisji powierzchniowej pochodzącej ze zwartej zabudowy (zmiana paliw na niskoemisyjne) oraz ograniczanie oddziaływania emisji komunikacyjnej mających największy wpływ na stan powietrza gminy.

W zakresie ograniczenia emisji komunikacyjnej ważnym zagadnieniem było wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum miasta (terenów o największej koncentracji zabudowy). Służyć temu będzie budowa planowanej południowo – wschodniej obwodnicy aglomeracyjnej Pabianice – Rzgów – wschodnie dzielnice Łodzi, która przyczyni się również do ograniczenia dużej uciążliwości akustycznej i zapewnienia bezpieczeństwa ludzi.

Działaniami, które również przyczynią się do zmniejszenia uciążliwości komunikacyjnej, wskazywanymi w projekcie zmiany Studium... są:

- ograniczenie i uspokojenie ruchu w centrum miasta Rzgów oraz na terenie osiedli mieszkaniowych (np. Starowa Góra);
- usprawnienie połączeń komunikacyjnych w mieście gwarantujących płynność jazdy;
- modernizację istniejącej sieci dróg w dostosowaniu do obowiązujących przepisów w zakresie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne (przyczyni się do płynności ruchu samochodowego);
- odpowiednie zagospodarowanie terenu w bezpośrednim sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych - wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych, ekranów akustycznych;
- utrzymywanie linii zabudowy zgodnie z aktualnymi przepisami w zakresie dróg publicznych uwzględniając strefy uciążliwości ruchu drogowego;
- rozwój alternatywnych środków komunikacji (tworzenie systemu ścieżek rowerowych);
- zwiększenie udziału w ruchu komunikacyjnym komunikacji zbiorowej opartej na ekologicznym taborze.

W zakresie ograniczania niskiej emisji największą uwagę w projekcie zmiany Studium... skierowano na eliminowanie paliw stałych na rzecz paliw ekologicznych z preferencją dla

wykorzystania gazu jako nośnika energii. Wynika to z faktu, że do pokrycia potrzeb w zakresie zapotrzebowania na energię cieplną, realizowanych w indywidualnych źródłach energii tj. kotłowniach oraz paleniskach piecowych wykorzystuje się często paliwa takie jak węgiel oraz koks. Projekt zmiany Studium... w zakresie lokalnych źródeł ciepła zakłada modernizację istniejących węglowych źródeł ciepła na źródła bezpieczne ekologiczne tj. wykorzystujące paliwa zapewniające wysoki stopień czystości emisji spalin (paliwa ekologiczne).

W projekcie zmiany Studium..., w celu poprawy jakości powietrza i osiągnięcia odpowiednich standardów przyjęto kierunki działań zmierzające do zmniejszenia lub ograniczenia w/w emisji zanieczyszczeń:

- realizację urządzeń ochronnych lub wprowadzanie zmian technologicznych w zakładach przemysłowych i jednostkach realizujących cele publiczne;
- ograniczenie zanieczyszczeń „emisji niskich” pochodzących z gospodarstw domowych poprzez wprowadzenie gazu ziemnego, oleju opałowego i urządzeń grzewczych o wysokiej sprawności cieplnej, stosowanie w budownictwie materiałów o wysokiej izolacyjności cieplnej oraz wprowadzenie katalizatorów spalin;
- tworzenie preferencji dla lokalizacji nowych podmiotów gospodarczych, wykorzystujących przyjazne środowisku technologie wytwarzania;
- preferencje dla szerszego wykorzystywania odnawialnych źródeł energii;
- wprowadzenie pasów zieleni wzdłuż tras komunikacyjnych.

Ochrona przed hałasem

Warunki akustyczne na terenie miasta i gminy kształtowane są głównie przez komunikację drogową (droga krajowa nr 1 i 71 i droga wojewódzka nr 714) stanowiące największą uciążliwość akustyczną – na hałas narażone są najbardziej zabudowania położone w pierwszej linii od drogi (zabudowania wsi Gospodarz i Rzgowa), ale uciążliwości mogą być odczuwalne nawet na znacznej odległości), a w mniejszym stopniu obiekty przemysłowe i komunalne oraz linie elektroenergetyczne.

Znacznym emitorem hałasu stanie się autostrada A-1 i droga ekspresowa S8 przebiegające odpowiednio przez wschodnią i południową, które będzie cechować bardzo duże natężenie ruchu (kilkadziesiąt tys. pojazdów na dobę). Dopuszczone we wschodniej części gminy – sołectwo Kalino i Kalinko elektrownie wiatrowe również będą emitorem hałasu.

Według wytycznych projektu zmiany Studium... klimat akustyczny będzie systematycznie poprawiany poprzez:

- stosowanie rozwiązań techniczno-organizacyjnych ograniczających hałas u źródła (zakłady przemysłowe, firmy zajmujące się przewozami pasażerskimi i towarowymi);
- stosowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych, które obniżą uciążliwy hałas, w szczególności pochodzący od głównych tras komunikacyjnych;
- zagospodarowanie obszarów narażonych na uciążliwości akustyczne w sposób minimalizujący zasięg i wpływ negatywnego oddziaływania, poprzez stosowanie ochrony przeciwhałasowej m.in. zwiększanie ochronnych pasów zieleni izolacyjnej;
- realizację działań zmniejszających uciążliwość hałasu - stosowanie ekranów akustycznych;
- zabezpieczenie obszarów o funkcji chronionej (zabudowa mieszkaniowa) narażonych na uciążliwości akustyczne w sposób minimalizujący zasięg i wpływ negatywnego

oddziaływania funkcji uciążliwych, poprzez stosowanie ochrony przeciwhałasowej m.in. pasów zieleni wysokiej izolacyjnej;

- eliminacje z centrum miasta ruchu tranzytowego (budowa obwodnicy);
- usprawnienie połączeń komunikacyjnych w mieście gwarantującej płynność jazdy;
- modernizację istniejącej sieci dróg w dostosowaniu do obowiązujących przepisów w zakresie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne (przyczyni się do płynności ruchu samochodowego);
- rozwój alternatywnych środków komunikacji (tworzenie systemu ścieżek rowerowych).

Powyższe działania w zakresie ochrony przed hałasem mają m.in. na celu zapewniać zachowanie dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku na terenach o poszczególnym rodzaju przeznaczenia, zgodnie z ustaleniami przepisów odrębnych.

W celu usuwania uciążliwości akustycznych projekt zmiany Studium... wskazuje ponadto następujące działania:

- uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wniosków wynikających ze sporządzanych pomiarów zagrożenia hałasem;
- uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lokalizacji obiektów przemysłowych, których funkcjonowanie powoduje przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasów i zapewnienie odpowiednich odległości dla nowej zabudowy;
- uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uciążliwości wynikających z ruchu komunikacyjnego na drogach o znaczeniu krajowym i wojewódzkim poprzez zapewnienie odpowiednich odległości dla nowej zabudowy oraz realizacji ekranów dźwiękochłonnych dla zabudowy istniejącej i projektowanej.

Zgodnie z projektem zmiany Studium... wszelkie działania w zakresie ochrony przed hałasem powinny być prowadzone kompleksowo, w celu zapewnienia odpowiedniej ochrony zdrowia mieszkańców gminy.

Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Na kształtowanie pola elektromagnetycznego na obszarze gminy Rzgów mają wpływ liniowe - linie 220kV i 110kV, radiolinia oraz punktowe - GPZ 110/15 kV, stacje bazowe telefonii komórkowej źródła emitujące promieniowanie niejonizujące.

Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym niejonizującym, zgodnie z ustaleniami projektu zmiany Studium... będzie prowadzona poprzez zapobieganie szkodliwemu oddziaływaniu pól elektromagnetycznych na skutek wyegzekwowania:

- zastępowania na terenach zainwestowanych linii napowietrznych liniami kablowymi, bądź liniami z przewodami izolowanymi (m.in. w celu usunięcia kolizji z projektowanym zagospodarowaniem terenu);
- przestrzegania w procesach inwestycyjnych odpowiednich odległości projektowanej zabudowy od sieci elektromagnetycznych - linii elektroenergetycznych 220kV i 110kV - zachowanie w przebiegu linii elektroenergetycznych pasów technologicznych, w których występują ograniczone możliwości zabudowy i zagospodarowania terenu - zakaz lokalizowania budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi.

Dla pasa technologicznego linii 220 kV projekt zmiany Studium... ustala dodatkowe, szczegółowe zasady użytkowania:

- zakaz realizacji budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej (szkoła, szpital, internat, żłobek, przedszkole i podobne) oraz innych obiektów publicznych (takich jak ogród publiczny, plac targowy, ogródki działkowe, cmentarz, parkingi, teren koszar itd.);
- zakaz lokalizowania miejsc stałego przebywania ludzi w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, turystyczną, rekreacyjną;
- dopuszcza odstępstwo od w/w zakazów za zgodą właściciela linii oraz na warunkach przez niego określonych;
- zakaz lokalizowania budowli zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem oraz farm wiatrowych bezpośrednio w pasie technologicznym linii, a w jego sąsiedztwie po uzyskaniu uzgodnienia właściciela linii;
- zakaz tworzenia hałd, nasypów oraz sadzenia roślinności wysokiej pod linią i w odległości 5,5 m od rzutu poziomego skrajnego przewodu fazowego linii 220 kV (w świetle koron);
- zakaz kwalifikowania terenu w pasie technologicznym linii jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową lub działalność gospodarczą (przesyłową) właściciela linii; zmianę zaś kwalifikacji terenu w obrębie pasa technologicznego linii oraz w jego najbliższym sąsiedztwie należy zaopiniować z właścicielem linii;
- możliwość zalesiania terenów rolnych w pasie technologicznym linii jedynie w uzgodnieniu z właścicielem linii co do maksymalnej wysokości sadzonych drzew i krzewów;

Projekt zmiany Studium... dopuszcza możliwość budowy elektroenergetycznych linii wielotorowych, wielonapięciowych po trasie istniejącej linii elektroenergetycznej 220 kV.

Ponadto projekt zmiany Studium... postuluje uporządkowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego istniejących konfliktów przestrzennych pomiędzy zabudową mieszkaniową a liniami wysokiego napięcia. Celem strategicznym zaś w zakresie ochrony przed promieniowaniem niejonizującym na terenie miasta, zgodnie z II Polityką Ekologiczną Państwa, jest monitoring pól elektromagnetycznych, zmierzający do określenia skali problemu i poprawy bezpieczeństwa w tym zakresie.

Dziedzictwo kulturowe i krajobraz kulturowy

Na terenie miasta i gminy Rzgów znajduje się wiele obiektów i zespołów zabytkowych o dużych wartościach kulturowych, ale tylko nieliczne objęte są ochroną poprzez wpis do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i umieszczenie w Gminnej ewidencji zabytków. Elementami dziedzictwa kulturowego są zarówno zabytkowe obiekty architektoniczne, zabytkowe założenie parkowo – folwarczne oraz udokumentowane stanowiska archeologiczne. Brak jest obiektów i zespołów stanowiących dobro kultury współczesnej oraz pomników zagłady.

W projekcie zmiany Studium... do środowiska kulturowego zalicza się zarówno stanowiska archeologiczne, przestrzenne układy uznane za zabytkowe, kompleksy zabudowań historycznych i poszczególne obiekty podlegające ochronie konserwatorskiej jak i tradycje miasta (szczególnie jego centrum), jego walory krajobrazowe.

Projekt zmiany Studium... wytycza główne kierunki polityki przestrzennej gminy mających na celu przede wszystkim zachowanie i ochronę historycznego dziedzictwa Rzgowa, rozwój zasobów oraz kształtowanie środowiska kulturowego. Zabiegi konserwatorskie mają przede wszystkim na celu:

- zachowanie walorów historycznych;
- podkreślenie ciągłości historycznej w kontekście rozwoju przestrzennego miasta i gminy;
- wyeksponowanie regionalnej odrębności;
- eliminacje elementów zagrażających ochronie i eksponowaniu zabytków;
- adaptacje i modernizacje obiektów do współczesnych potrzeb;
- zachowanie równowagi pomiędzy ochroną dóbr kultury a rozwojem przestrzennym.

W oparciu o ustalenia obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy w analizowanym dokumencie wyznaczono obszarowe formy ochrony dziedzictwa kulturowego – obiektów i zespołów zabytkowych wraz z ich otoczeniem poprzez ustanowienie stref ochrony konserwatorskiej, których przebieg powinien być uszczegółowiony na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

A. Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej (w granicach zespołu historycznej architektury i oryginalnego rozplanowania)

Wyznaczono ją na terenie, na którym zachowały się zespoły historycznej architektury i oryginalne rozplanowanie zachowane w stanie nienaruszonym lub nieznacznie zniekształconym, wpisane do rejestru zabytków. Obejmuje najcenniejsze historyczne założenia przestrzenne – kościół parafialny p.w. św. Stanisława w Rzgowie (w obrysie ogrodzenia).

Projekt zmiany Studium... w tej strefie ustala bezwzględny priorytet ustaleń konserwatorskich. Wszystkie działania i inwestycje wymagają szczegółowych uzgodnień z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (WKZ), a schodzące poniżej poziomu terenu powinny być prowadzone pod jego nadzorem. Obowiązuje zasada zachowania tradycyjnych, historycznych form zagospodarowania, charakterystycznych dla funkcji pierwotnej oraz eliminacja lub przebudowa obiektów kolizyjnych i dysharmonijnych. Głównym celem działań polityki przestrzennej i konserwatorskiej jest zachowanie historycznego charakteru obiektu oraz umożliwienie harmonijne współistnienie funkcji historycznej i współczesnej.

B. Strefa ochrony konserwatorskiej układu rozplanowania „B”

Wyznaczono ją dla historycznego układu rozplanowania o istniejących wartościach kulturowych – zespół staromiejski Rzgowa. Obejmuje ona obszar, w którym elementy układu przestrzennego (rozplanowanie, zabudowa, krajobraz) zachowały się w stanie nienaruszonym bądź nieznacznie przekształconym.

Zgodnie z projektem zmiany Studium... głównym kierunkiem działań w obrębie tych stref jest ochrona założeń przestrzennych. Dlatego też wszystkie działania inwestycyjne w zakresie: budowy nowych obiektów; przebudowy, rozbudowy i remontów obiektów wpisanych do rejestru WKZ i znajdujących się w Gminnej ewidencji zabytków oraz zmian w obrębie nieruchomości, na której się znajdują; zmian historycznie ukształtowanych wewnątrz urbanistycznych oraz wszelkich prac ziemnych powinny być prowadzone po konsultacjach i w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

W obrębie tej strefy należy dążyć do zachowania historycznych linii zabudowy oraz istniejących przejść i przejazdów w układach zabudowy pierzejowej; akcentowania historycznych podziałów własnościowych; dostosowania charakteru nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w celu umożliwienia ich współistnienia (szczególnie elementów kompozycji) oraz do eliminacji obiektów dysharmonijnych. Projekt zmiany Studium... określa

również zasady realizacji kalenic dachów i kształtowania ogrodzeń - nie zezwala na realizację ogrodzeń z betonowych elementów prefabrykowanych.

C. Strefy ochrony zespołu architektoniczno – krajobrazowego w Gospodarzu

Obejmuje ona zespół parkowo – folwarczny w Gospodarzu – tereny zieleni ze stawami oraz obiekty architektoniczne. Projekt zmiany Studium... wprowadza obowiązek ochrony: układu przestrzennego istniejącej zabudowy wraz z układem wód otwartych, osi i otwarć widokowych, zieleni niskiej i wysokiej parku wraz z alejami prowadzącymi do zespołu, a także otwartego krajobrazu w bezpośrednim sąsiedztwie zespołu. Dla wszystkich nowych inwestycji na tym terenie, a szczególnie działań dotyczących obiektów architektonicznych ustala obowiązek uzyskania akceptacji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Dla zespołu architektoniczno – krajobrazowego w Gospodarzu, projekt zmiany Studium... proponuje przywrócenie statusu parku wiejskiego, gwarantującego opiekę konserwatorską, gdzie dopuszcza się formy zainwestowania nie naruszające walorów przyrodniczych (zieleni urządzona, parkowa, zgodna z ekosystemem doliny, elementy zagospodarowania terenu podnosząca estetykę krajobrazu).

D. Strefy ochrony cmentarzy i ich ekspozycji

Zostały wyznaczone dla cmentarzy w Starej Gadce, Kalinie, Czyżeminku i Rzgowie. W celu ich ochrony projekt zmiany Studium... ustala obowiązek zachowania istniejącego, w tym również historycznego układu przestrzennego, reliktyw cmentarzy oraz zieleni wysokiej. Dla cmentarzy w Starej Gadce, Kalinie i Czyżeminku dopuszcza możliwość odtworzenia układów przestrzennych i dawnych ogrodzeń cmentarnych. Cmentarze nieużytkowane można zaś przekształcić w zieleni urządzoną.

Wokół cmentarza w Czyżeminku i Kalinie projekt zmiany Studium wyznacza strefę ochrony ich ekspozycji, w obrębie której wprowadza zakaz lokalizacji zabudowy kubaturowej oraz napowietrznych inwestycji infrastrukturalnych.

Zgodnie z ustaleniami projektu zmiany Studium... wszystkie obiekty wyszczególnione w rejestrze zabytków podlegają ochronie zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków. Wszelkie prace remontowe, roboty budowlane, zmiany funkcji i przeznaczenia obiektu muszą odbywać się za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Zgodnie z ustaleniami projektu Studium... wszystkie obiekty znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków powinny zostać objęte ochroną konserwatorską w opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Wszelkie prace remontowe lub przebudowę budynków należy prowadzić w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, który określi zakres prowadzenia prac. Przebudowa lub rozbiórka obiektu jest możliwa po wcześniejszym przedłożeniu WKZ orzeczenia o stanie technicznym budynku i analizy opłacalności remontu, a w przypadku podjęcia decyzji o rozbiórce - inwentaryzacji architektoniczno – budowlanej wraz z dokumentacją fotograficzną.

Projekt zmiany Studium... ustala wymogi konserwatorskie dla zabytkowych zespołów parkowych, wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Wszelkie prace w ich obrębie oraz prowadzenie działalności inwestycyjnej wymagają uzgodnienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Należy dążyć do uporządkowania założeń – wskazana jest ich rewaloryzacja. Chroni je przed przekwalifikowaniem ich na funkcje użytków rolnych, leśnych i budowlanych oraz przed podziałami własnościowymi. Wskazuje dla nich funkcje rekreacyjne i reprezentacyjne, jako

funkcje dalszego ich rozwoju (zachowanie terenów zielonych) Dodatkowo dla stawów dopuszcza funkcję hodowlaną.

Dla zabytkowych zespołów cmentarnych projekt zmiany Studium... ustala zachowanie ich dotychczasowej funkcji – cmentarze nadal funkcjonujące, lub przekształcenie na zieleń urządzonej – cmentarze nieużytkowane. Należy wyodrębnić je w przestrzeni (ogrodzić w sposób trwały) oraz uporządkować i zabezpieczyć przed dewastacją.

Ponadto projekt zmiany Studium... określa wymogi konserwatorskie dla zabytkowych szpalerów zieleni i alei – pielęgnacja, usuwanie okazów chorych i uzupełnianie układu właściwymi gatunkami drzew. Ich założenia należy utrzymać w granicach historycznych.

Projekt zmiany Studium... przedstawia lokalizację granice stanowisk archeologicznych. Ich ochrona prawna powinna się odbywać się na podstawie przepisów odrębnych z zakresu ochrony zabytków. Wszelkie działania w granicach stanowisk archeologicznych lub strefy ochrony archeologicznej należy prowadzić zgodnie z wymogami przepisów odrębnych (*ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*). Przed wydaniem pozwolenia na budowę należy obowiązkowo przeprowadzić ratownicze badania archeologiczne (*zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*), na prowadzenie których należy uzyskać pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Stanowiska archeologiczne powinny znajdować się w strefach ochrony archeologicznej, stanowiących ich otulinę.

Strefa ochrony archeologicznej obejmuje tereny wokół istniejących udokumentowanych stanowisk archeologicznych, ustanowione w celu zapewnienia ochrony istniejących pozostałości osadnictwa pradziejowego, wczesnośredniowiecznego, średniowiecznego i nowożytnego. Każde nowe stanowisko archeologiczne wymaga określenia strefy ochrony archeologicznej.

Wszelkie działania inwestycyjne naruszające stratygrafię gruntu oraz mające na celu zmianę dotychczasowego użytkowania terenu, wymagają uzyskania zgody WKZ oraz podjęcia ratowniczych badań archeologicznych.

W przypadku ujawnienia nowego stanowiska archeologicznego należy je oznaczyć, zabezpieczyć oraz zawiadomić Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Wyznaczenie nowego stanowiska archeologicznego wymaga wyznaczenia wokół niego strefy ochrony konserwatorskiej archeologicznej. Lokalizacja stanowisk archeologicznych oraz wyznaczonych od nich stref konserwatorskiej ochrony archeologicznej, a także zasady ich zagospodarowania powinny być uwzględnione w opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Projekt zmiany Studium... ustala obowiązek ochrony krajobrazu kulturowego gminy na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego poprzez określenie zakresu dopuszczalnych przekształceń przy obiektach zabytkowych oraz ich w otoczeniu, zgodnie z wytycznymi i kierunkami zawartymi w analizowanym dokumencie oraz z wytycznymi i postulatami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i przepisami odrębnymi. Ustalenia dotyczące obiektów zabytkowych powinny być sformułowane indywidualnie dla każdego obiektu lub obszaru.

W idei propagowania walorów krajobrazu kulturowego oraz genius loci miejsca ważną rolę odgrywają szlaki turystyczne. Wyznaczanie szlaków turystycznych związane jest z zamysłem tworzenia i zagęszczania powiązań turystycznych, wykorzystujących walory przyrodnicze

i zasoby dziedzictwa kulturowego, zmierzającego do podnoszenia atrakcyjności turystycznej całego województwa.

Na terenie gminy Rzgów dotychczas zostały wytyczone dwa szlaki turystyczne piesze - Szlak Okrężny Wokół Łodzi, Szlak Grodzisko – Rzgów oraz jeden rowerowy - Magistrała Rowerowa Wschód. Dalszą promocję miejsc i obszarów zabytkowych oraz bezpośredniego obcowania z naturą projekt zmiany Studium... realizuje poprzez wytyczenie kolejnych szlaków samochodowych uwzględnionych w aktualizacji „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego”:

- Szlak Dworów i Pałaców,
- Szlak Literacki,
- Szlak Perły Architektury Ziemi Łódzkiej,
- Szlak Wielu Kultur.

7. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIE BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO

Planowane zmiany zagospodarowania wpłyną na stan środowiska przyrodniczego. Wystąpi szereg niekorzystnych czynników, które będą w różnym stopniu oddziaływać na środowisko przyrodnicze.

Największy wpływ na zmiany zachodzące w środowisku mają inwestycje: rozbudowa zabudowy mieszkaniowej, rekreacji indywidualnej, usługowej, produkcyjnej, rozbudowa infrastruktury technicznej, budowa i modernizacja szlaków komunikacyjnych.

Negatywne zmiany i przekształcenia środowiska związane są z etapem powstawania nowego zainwestowania powodującym wzrost presji w okresie jego funkcjonowania.

Tabela nr 5

Prognozowanie oddziaływanie i natężenie zagrożeń środowiska

Czynnik	Możliwość wystąpienia	Prognozowane oddziaływanie i jego natężenie
przekształcenie krajobrazu	wystąpi	<ul style="list-style-type: none"> – projekt zmiany Studium... adaptuje większość terenów wyznaczonych pod zainwestowanie w obowiązującym prawie miejscowym; – największe obciążenie niosą tereny zabudowy produkcyjnej i aktywności gospodarczej (zabudowa przemysłowa, bazy, składy, magazyny) - bezpośrednie obustronne sąsiedztwo drogi krajowej nr 1 (największy obszar - wyznaczony poniżej drogi krajowej nr 71 i po zachodniej stronie drogi krajowej nr 1

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GMINY RZGÓW

		<p>obejmując rozległe tereny miasta oraz sołectwa Guzew) (!), na pozostałym obszarze gminy wyznaczone punktowo;</p> <ul style="list-style-type: none"> – bezpośrednie sąsiedztwo drogi krajowej nr 1 oraz drogi wojewódzkiej nr 714 w sołectwie Grodzisko i Huta Wiskicka – nowe tereny zabudowy usługowej; w zachodniej części miasta (pomiędzy drogą krajową nr 71 i „obwodnicą Rzgowa”) – dopuszczona zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna; – znaczne obszary na terenie miasta, całe sołectwo Starowa Góra (!), wieś Konstantyna (sołectwa Grodzisko), północno – wschodnia część sołectwa Stara Gadka oraz pasma wzdłuż ciągów komunikacyjnych w sołectwie Gospodarz i Guzew – nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; – wszystkie sołectwa (prócz Starowej Góry) – 80 m pasma pod zabudowę zagrodową i mieszkaniową jednorodziną wyznaczone wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych; – sołectwa Romanów, Guzew, Prawda i Czyżeminek – nowe obszary zabudowy rekreacji indywidualnej (letniskowej); – nowe tereny przewidziane do eksploatacji powierzchniowej – tereny perspektywicznych złóż kopalin w obrębie sołectwa Kalino, Kalinko i Romanów; <p style="text-align: center;">oddziaływanie znaczące</p>
zmiana powierzchni czynnej	wystąpi	na terenach nowo zainwestowanych zmiana albedo powierzchni
likwidacja powierzchni biologicznie czynnej	wystąpi	wymiana gruntów pod zabudowę – oddziaływanie znaczące
przekształcenie walorów widokowych	wystąpi	lokalne ograniczenie zasięgu, ekspozycja dominant; dopuszczone elektrownie wiatrowe we wschodniej części gminy oraz powierzchniowa strefa dominant wysokościowych (do 80 m) w południowej części miasta będą stanowić uciążliwość wizualną
emisja zanieczyszczeń powietrza z układów grzewczych	wystąpi przed rozbudową systemu gazyfikacyjnego oraz powszechnym stosowaniem paliw bezpiecznych ekologicznie	wystąpi w znaczącym rozmiarze na obszarze gminy – brak alternatywnych źródeł ciepła
emisja zanieczyszczeń powietrza z pojazdów samochodowych	wystąpi	wystąpi w znaczącym rozmiarze
emisja hałasu komunikacyjnego	wystąpi głównie w bezpośrednim sąsiedztwie autostrady A1, drogi ekspresowej S8, dróg krajowych oraz „obwodnicy Rzgowa”	hałas drogowy najbardziej skoncentrowany w otoczeniu dróg
emisja hałasu elektrowni wiatrowych	wystąpi głównie we wschodniej części gminy – tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej	wystąpi w znacznym rozmiarze głównie w otoczeniu elektrowni wiatrowych
emisja hałasu komunalnego	wystąpi	oddziaływanie w stopniu mało znaczącym
emisja niejonizującego promieniowanie elektromagnetycznego	wystąpi	w sąsiedztwie napowietrznych linii wysokiego napięcia 220kV i 110kV, radiolinii
przekształcenie stosunków wodno-gruntowych	wystąpi	osuszanie, lokalnie znaczący wzrost uwilgotnienia
zanieczyszczenie wód powierzchniowych na skutek zrzutu ścieków komunalnych	wystąpi - do czasu zrealizowania planu rozbudowy systemu kanalizacji sanitarnej	oddziaływanie znaczące – do czasu zrealizowania planu rozbudowy systemu kanalizacji sanitarnej (docelowo zależnie od sprawności oczyszczalni ścieków)

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GMINY RZGÓW

zanieczyszczenie wód podziemnych	może wystąpić	oddziaływanie znaczące – do czasu zrealizowania planu rozbudowy systemu kanalizacji sanitarnej (docelowo zależnie od sprawności oczyszczalni ścieków największe zagrożenie niesie w obrębie GZWP 401 – szczególnie w obszarze najwyższej I wysokiej ochrony (ONO i OWO))
powstawanie odpadów komunalnych	wystąpi	zależnie od sprawności gminnego systemu zbierania, gromadzenia i utylizacji odpadów
powstawanie odpadów niebezpiecznych	wystąpi	w założeniu nieznaczące (podlega utylizacji według przepisów odrębnych)
ograniczenie infiltracji wód opadowych do gruntu	wystąpi	małoznaczące
ryzyko podtopienia terenów	może wystąpić	uzależnione od sprawności odprowadzania wód opadowych
degradacja wartości zbiorowisk roślinnych	może wystąpić	w zależności od stosowanych metod ochrony powierzchni biologicznie czynnej
zagrożenie dla świata zwierzęcego	może wystąpi	w zależności od stosowanych metod ochrony czynnej we wschodniej części gminy duże zagrożenie dla ornitofauny ze strony elektrowni wiatrowych

Źródło: opracowanie własne

Uwzględniając lokalizację nowych obiektów oraz projektowane rozwiązania, oddziaływania na środowisko przyrodnicze, wynikające z etapu budowy i eksploatacji, przedsięwzięć będą miały charakter:

A. Bezpośredni:

- zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej;
- mechaniczne przekształcenia pokrywy glebowo-roślinnej w wyniku technicznej zabudowy powierzchni ziemi (pod budynkami, terenami komunikacyjnymi);
- zmniejszenie powierzchni obszarów rolniczych;
- zwiększenie powierzchni terenów leśnych i zadrzewionych;
- emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza;
- zanieczyszczenie powietrza spalinami;
- wzrost poziomu hałasu zwanego z pracami budowlanymi (zabudowa kubaturowa, drogi, infrastruktura techniczna, itp.);
- pylenie z powierzchni odkrytych, miejsc składowania materiałów sypkich i obiektów w budowie;
- wzrost ilości wytwarzanych odpadów;
- wzrost ilości wytwarzanych ścieków;
- wzrost ilości odprowadzanych wód opadowych ze szczelnych powierzchni;
- rozszerzenie strefy oddziaływania hałasu;
- wycinka powierzchni leśnych i zadrzewień kolidujących z nowym zainwestowaniem;
- wzrost zagrożenia dla świata zwierzęcego ze strony infrastruktury komunikacyjnej i technicznej;
- zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego (gazyfikacja, promowanie ekologicznych nośników energii);
- utrata cennych siedlisk w wyniku budowy projektowanego zbiornika „Rzgów” i „Rzgów II”;

- poprawa funkcjonowania ekosystemów w dolinach rzek;
- poprawa stanu technicznej zabudowy objętej ochroną konserwatorską (rewitalizacja).

B. Pośredni:

- ryzyko wystąpienia wypadków w czasie budowy;
- wzrost szczelnych powierzchni;
- wzrost źródeł zanieczyszczeń środowiska;
- generowanie ruchu pojazdów na terenach nowo zainwestowanych;
- zmiana stosunków hydrologicznych rzeki Ner i jej lewostronnego dopływu – tzw. Strugi, szaty roślinnej, mikroklimatu, krajobrazu naturalnego w wyniku realizacji projektowanego zbiornika „Rzgów” i „Rzgów II”;
- poprawienie jakości wód powierzchniowych i gruntowych oraz gleb w wyniku dalszego sukcesywnego rozwoju kanalizacji sanitarnej;
- poprawa stanu zdrowotnego ludności i zwierząt wskutek poprawy warunków sanitarnych i higienicznych zamieszkiwania;
- poprawa funkcjonowania ekosystemów w dolinach rzek,
- poprawa estetyki zabudowy i stanu krajobrazu kulturowego.

C. Wtórny:

- eksploatacja pojazdów samochodowych jest źródłem emisji gazów obniżających odczyn opadów atmosferycznych (kwaśne deszcze), na których oddziaływanie narażone są gleby oraz roślinność;
- zwiększenie spływu powierzchniowego wód opadowych w obrębie uszczelnionych powierzchni;
- zwiększenie płynności i bezpieczeństwa ruchu wpływające na zmniejszenie zanieczyszczeń komunikacyjnych i hałasu;
- poprawa funkcjonowania systemów ekologicznych (dolesienia);
- pogorszenie warunków krajobrazowych oraz zagrożenia dla ornitofauny;
- zmiana funkcjonowania lokalnych systemów hydrograficznych w wyniku budowy projektowanego zbiornika „Rzgów” i „Rzgów II”;
- poprawa higienicznych warunków życia ludności i pracy;
- zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego (gazyfikacja, promowanie ekologicznych nośników energii).

D. Skumulowany:

- związane z prowadzeniem robót montażowo – budowlanych;
- na terenie zainwestowanym na skutek lokalizacji obiektów o różnych funkcjach będą kumulowały się różnego rodzaju zanieczyszczenia – ścieki, odpady, emisje i hałas komunikacyjny, niskie emisje energetyczne pyłowo-gazowe do atmosfery.

E. Krótkoterminowy:

- hałas budowlany;
- zanieczyszczenie powietrza w fazie budowy;
- odpady budowlane;
- ryzyko wystąpienia wypadków w fazie budowy;

- fragmentaryczne zakłócenie funkcjonowania środowiska przyrodniczego w trakcie prowadzenia robót budowlanych.

F. Długoterminowy:

- zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej;
- zmniejszenie powierzchni obszarów rolniczych;
- zwiększenie powierzchni terenów leśnych i zadrzewionych;
- wzrost szczelnych powierzchni;
- wzrost źródeł zanieczyszczeń środowiska;
- wzrost ilości wytwarzanych odpadów;
- wzrost ilości wytwarzanych ścieków;
- wzrost ilości odprowadzanych wód opadowych ze szczelnych powierzchni;
- lokalne zmiany jakości krajobrazu;
- rozszerzenie strefy oddziaływania hałasu;
- poprawa funkcjonowania systemów ekologicznych (dolesienia);
- zmiany fizykochemiczne gleb w obszarze inwestycji infrastrukturalnych i zabudowy mieszkaniowej, rekreacji indywidualnej (letniskowej), usługowej, produkcyjnej, przemysłowej;
- poprawienie jakości powietrza w wyniku gazyfikacji i promowania ekologicznych nośników energii;
- poprawienie jakości wód powierzchniowych i gruntowych oraz gleb w wyniku dalszego sukcesywnego rozwoju kanalizacji sanitarnej.

G. Stały:

- zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej;
- zmniejszenie powierzchni obszarów rolniczych;
- zwiększenie powierzchni terenów leśnych i zadrzewionych;
- zmiany ukształtowania terenu;
- zmiana krajobrazu;
- zmiana topoklimatu;
- wzrost źródeł zanieczyszczeń środowiska;
- wzrost ilości wytwarzanych odpadów;
- wzrost ilości wytwarzanych ścieków;
- wzrost ilości odprowadzanych wód opadowych ze szczelnych powierzchni;
- wzrost szczelnych powierzchni;
- wzrost źródeł generujących, szkodliwe dla zdrowia ludzi, promieniowanie elektromagnetyczne,
- rozszerzenie strefy oddziaływania hałasu;
- wzrost zagrożenia dla świata zwierzęcego ze strony infrastruktury komunikacyjnej i technicznej;
- pogorszenie warunków krajobrazowych oraz zagrożenia dla ornitofauny;
- wycinka powierzchni leśnych i zadrzewień kolidujących z nowym zainwestowaniem;

- poprawienie jakości wód powierzchniowych i gruntowych oraz gleb po w wyniku dalszego sukcesywnego rozwoju kanalizacji sanitarnej;
- utrata cennych siedlisk w wyniku budowy projektowanego zbiornika „Rzgów” i „Rzgów II”;
- zmiana funkcjonowania lokalnych systemów hydrograficznych w wyniku budowy projektowanego zbiornika „Rzgów” i „Rzgów II”;
- poprawa funkcjonowania ekosystemów w dolinach rzek;
- poprawa funkcjonowania systemów ekologicznych (dolesienia);
- zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego (gazyfikacja, promowanie ekologicznych nośników energii);
- zwiększenie płynności i bezpieczeństwa ruchu wpływające na zmniejszenie zanieczyszczeń komunikacyjnych i hałasu;
- poprawa stanu technicznej zabudowy objętej ochroną konserwatorską (rewitalizacja);
- poprawa estetyki zabudowy i stanu krajobrazu kulturowego;
- poprawa higienicznych warunków życia ludności i pracy.

H. Chwilowy:

- ryzyko wystąpienia wypadków w fazie budowy;
- powstawanie odpadów „budowlanych”;
- powstawanie gruntów z wykopów;
- hałas i zanieczyszczenia pyłowo-gazowe powietrza powodowane pracą sprzętu budowlanego występujące w fazie budowy obiektów.

I. Pozytywny:

- zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego (gazyfikacja, promowanie ekologicznych nośników energii);
- poprawa funkcjonowania ekosystemów w dolinach rzek;
- zmiana funkcjonowania lokalnych systemów hydrograficznych w wyniku budowy projektowanego zbiornika „Rzgów” i „Rzgów II”;
- poprawienie jakości wód powierzchniowych i gruntowych oraz gleb w wyniku dalszego sukcesywnego rozwoju kanalizacji sanitarnej;
- zwiększenie powierzchni terenów leśnych i zadrzewionych;
- poprawa funkcjonowania systemów ekologicznych (dolesienia);
- zwiększenie płynności i bezpieczeństwa ruchu wpływające na zmniejszenie zanieczyszczeń komunikacyjnych i hałasu;
- poprawa stanu zdrowotnego ludności i zwierząt wskutek poprawy warunków sanitarnych i higienicznych zamieszkiwania;
- poprawa higienicznych warunków życia ludności i pracy;
- poprawa estetyki zabudowy i stanu krajobrazu kulturowego;
- poprawa stanu technicznej zabudowy objętej ochroną konserwatorską (rewitalizacja).

J. Negatywny:

- zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej;
- zmniejszenie powierzchni obszarów rolniczych;

- emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza;
- zanieczyszczenie powietrza spalinami;
- wzrost poziomu hałasu zwanego z pracami budowlanymi (zabudowa kubaturowa, drogi, infrastruktura techniczna, itp.);
- pylenie z powierzchni odkrytych, miejsc składowania materiałów sypkich i obiektów w budowie;
- wzrost ilości wytwarzanych odpadów;
- wzrost ilości wytwarzanych ścieków;
- wzrost szczelnych powierzchni;
- wzrost źródeł zanieczyszczeń środowiska;
- wzrost ilości odprowadzanych wód opadowych ze szczelnych powierzchni;
- rozszerzenie strefy oddziaływania hałasu;
- wycinka powierzchni leśnych i zadrzewień śródpolnych kolidujących z nowym zainwestowaniem;
- wzrost zagrożenia dla świata zwierzęcego ze strony infrastruktury komunikacyjnej i technicznej;
- utrata cennych siedlisk w wyniku budowy projektowanego zbiornika „Rzgów” i „Rzgów II”;
- zmiany fizykochemiczne gleb w obszarze inwestycji infrastrukturalnych i zabudowy mieszkaniowej, rekreacji indywidualnej (letniskowej), usługowej, produkcyjnej;
- zmiana topoklimatu.

Rozpatrując poszczególne elementy środowiska skala oddziaływania będzie następująca:

Budowa geologiczna:

- Na etapie budowy i eksploatacji oddziaływania nie będą znaczące.

Rzeźba terenu i gleby:

- Na etapie budowy oddziaływania będą znaczące, bezpośrednie, krótkotrwałe i nieodwracalne w obszarze zainwestowanym.
- Na etapie eksploatacji oddziaływania będą pośrednie, stałe i o bardzo małym stopniu oddziaływania. Największe oddziaływanie niosą nowe tereny przewidziane do eksploatacji powierzchniowej.
- Przeznaczenie gruntów rolnych wyższych klas bonitacyjnych na cele nierolnicze.
- Przeznaczenie gruntów niższych klas do zalesienia.
- Zakaz lokalizowania w dolinie rzeki Ner obiektów wymagających wykonania robót ziemnych powodujących odkształcenia terenu powyżej 2,0 m. Ponadto na terenach rolniczych i łąkach ogranicza budowę stawów oraz wykonywanie innych prac związanych ze zmianą ukształtowania.
- Akceptacja większości terenów inwestycyjnych wyznaczonych w obowiązującym prawie miejscowym (szczególnie uchwała Nr XI/95/2003 Rady Gminy Rzgów z dnia 22 lipca 2003 r.) oraz dodatkowo wyznaczone nowe tereny zabudowy w projekcie zmiany Studium.... Realizacja tych funkcji znacząco wpłynie na przekształcenie powierzchni terenu.

Zmiany te należy jednak uznać za nieuniknione, towarzyszące wprowadzeniu każdego typu inwestycji.

- Dla ochrony powierzchni ziemi projekt zmiany Studium ustala: likwidację nielegalnych wysypisk śmieci oraz ochronę terenów poeksploatacyjnych i wyrobisk przed składowaniem odpadów i zanieczyszczeniem; niedopuszczanie do zanieczyszczenia gleb szkodliwymi nawozami; racjonalne gospodarowanie zasobami złóż; rekultywacje terenów poeksploatacyjnych i wyrobisk.
- W projekcie zmiany Studium... zaleca się również prowadzenie zrównoważonej i ekologicznej gospodarki rolnej (szczególnie w dolinach) oraz utrzymanie łąk, pastwisk i zieleni niskiej w dolinach rzek.

Klimat:

- Ze względu na małe obszary objęte zmianami form użytkowania i niewielkie kubatury obiektów, które można wznieść na działkach włączonych przez projekt zmiany Studium... do terenów budowlanych, na znacznej części gminy nie przewiduje się znaczących zmian w stosunkach klimatycznych (w tym również klimatów lokalnych) obszaru.
- Największe zmiany w stosunkach klimatycznych (szczególnie w klimacie lokalnym) zajdą w południowo – zachodniej części miasta i na północnych krańcach sołectwa Guzew , na obszarze o powierzchni ok. 300 ha przeznaczonym w projekcie zmiany Studium... pod tereny aktywności gospodarczej – dopuszczenie jedynie 10% biologicznie czynnej w ramach każdej działki budowlanej co doprowadzi do znacznego uszczelnienia terenu.

Powietrze:

- Na etapie budowy oddziaływanie będą bezpośrednie, krótkookresowe, odwracalne, znaczące, lecz ograniczone do terenów przeznaczonych pod zabudowę i bezpośrednio w jej otoczeniu.
- Na etapie eksploatacji oddziaływanie będą bezpośrednie, stałe, o znaczącym stopniu oddziaływania szczególnie od autostrady A1, drogi ekspresowej S8 oraz „obwodnicy Rzgowa”.
- Przeznaczenie terenów biologicznie czynnych pod zainwestowanie kubaturowe spowoduje powstanie nowych źródeł zanieczyszczeń powietrza (stopień oddziaływania będzie zależny od formy urbanizacji – im większa koncentracja i zwartość zabudowy tym większe oddziaływanie).
- Wzrost ilości domów mieszkalnych oraz obiektów usługowych i produkcyjnych, które powstaną przyczyni się do wzrostu emisji z systemów grzewczych. W przypadku budowy znacznej liczby domów ogrzewanych przy użyciu paliw stałych, nastąpi wzrost emisji. Można jednak założyć, że zdecydowana większość nowych budynków będzie ogrzewana przy użyciu paliwa gazowego czy oleju opałowego (co zakłada projekt zmiany Studium...), a postęp w modernizacji istniejących kotłowni i stosowanie bardziej ekologicznych nośników energii spowoduje (w bilansie ogólnym) utrzymanie (czy nawet poprawę) obecnego poziomu emisji zanieczyszczeń powietrza⁵⁴.
- Realizacja obwodnicy spowoduje poprawę jakości powietrza w centrum Rzgowa. Przeniesienie ruchu drogowego o dużym natężeniu na obwodnicę będzie powodować

---

⁵⁴ Należy w tym miejscu zaznaczyć, iż istnieje możliwość finansowego wsparcia inwestycji polegających na zmianie systemu ogrzewania z węglowego na bardziej ekologiczne, co może być istotną zachętą dla użytkowników posiadających przestarzałe systemy grzewcze do przeprowadzenia ich modernizacji.

natomiast pogorszenie warunków środowiska w jej sąsiedztwie. Stężenia zanieczyszczeń powietrza, dzięki lepszemu przewietrzaniu (tereny otwarte) będą jednak niższe niż w przypadku ciasnych korytarzach dróg przebiegających wśród zabudowy.

- Na obszarze wiejskim gminy Rzgów rolnictwo i ogrodnictwo (szklarnie) pozostaje źródłem utrzymania znaczącej liczby mieszkańców. Z gospodarką rolną nieodłącznie związany jest pewien poziom uciążliwości zapachowej, której postrzeganie jest silnie indywidualnie zróżnicowane. Należy zatem stwierdzić, iż sporadyczne występowanie wyczuwalnego poziomu zapachu w niewielkiej odległości od miejsca emisji substancji zapachowej nie powinno być uciążliwe.
- Na terenie gminy wystąpią znaczne zmiany w oddziaływaniu komunikacji drogowej, ponieważ sieć istniejących dróg zostanie wzbogacona o drogi najwyższej klasy technicznej – autostrada, droga ekspresowa. Ponadto w wyniku realizacji ustaleń projekt zmiany Studium... pojawią się nowe drobne źródła emisji - ciągi ulic lokalnych obsługujących nową zabudowę.

Wody powierzchniowe i podziemne:

- Na etapie budowy oddziaływania będą pośrednie, krótkookresowe, odwracalne i o bardzo małym stopniu oddziaływania.
- Na etapie eksploatacji oddziaływania będą pośrednie, stałe (docelowo nastąpi poprawa stanu wód w związku uporządkowaniem gospodarki ściekowej).
- Projekt zmiany Studium... uwzględnia zagrożenie ze strony wód powierzchniowych – pozostawia doliny rzeki Ner i Dobrzyńki oraz ich dopływów w dotychczasowym naturalnym wykorzystaniu, wykluczone z zabudowy.
- Wprowadza ustalenia służące zwiększeniu retencji wodną dolin, co jednocześnie zmniejszy zagrożenie podczas przepływu zwiększonych mas wody – ustala zachowanie naturalnego biegu rzeki Ner i przyrodniczych funkcji dolin rzecznych; wprowadza obowiązek zalesień w obszarach źródłowych rzek i cieków wodnych oraz zaroślowe i leśne zbiorowiska łągowych w dolinach rzecznych.
- Projekt zmiany Studium... wprowadza ustalenia służące kompleksowej ochronie wód powierzchniowych i podziemnych. Ochrona ta będzie prowadzona poprzez: powiększanie powierzchni zalesień sprzyjających zwiększeniu naturalnej retencji i procesów samooczyszczania wody; propagowanie racjonalnego zużycia wody; dalszy rozwój systemów kanalizacji sanitarnej; wspieranie budowy lokalnych oczyszczalni ścieków w obszarach rozproszonej zabudowy; dalszy rozwój systemów selektywnej zbiórki odpadów, monitoring gospodarowania odpadami na terenie gminy; rekultywację istniejących wyrobisk powstałych w wyniku powierzchniowej eksploatacji.
- Chroni zasoby wodne poprzez zwiększenie retencji wodnej – budowa planowanych zbiorników wodnych, ochrona obiektu retencji korytovej, wyznaczenie strefy działu wodnego I rzędu jako korytarza ekologicznego.
- Ze względu na położenie gminy na zasobach wodnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (Nr 401 – „Niecka Łódzka”), projekt zmiany Studium... nakłada konieczność ochrony terenów narażonych na przenikanie zanieczyszczeń do wód w ramach strefy najwyższej i wysokiej ochrony (ONO i OWO) tego zbiornika poprzez m.in. priorytet dla realizacji kanalizacji sanitarnej (i kontrolę gospodarki ściekowej prowadzonej w gospodarstwach domowych nie podłączonych do zbiorczej kanalizacji sanitarnej) oraz

zakaz prowadzenia działań mogących w poważny sposób zmienić stosunki wodne.

- Projekt zmiany Studium... zawiera wytyczne dotyczące melioracji i urządzeń wodnych. Ustala obowiązek zachowania rowów melioracyjnych w stanie istniejącym, bowiem spełniają one ważną rolę odbiorników wód powierzchniowych. Konieczną przebudowę urządzeń melioracyjnych kolidujących z projektowaną zabudową należy przeprowadzić w sposób zapewniający prawidłowe funkcjonowanie sąsiednich obszarów, na których funkcjonują urządzenia melioracyjne.
- Projekt zmiany Studium... zakłada uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy poprzez: zapewnienie pełnej kanalizacji obszarów intensywnie urbanizowanych w zlewni istniejącej oczyszczalni ścieków w Rzgowie – m.in. dokończenie budowy podstawowego układu sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Starowej Góry i Starej Gadki; dopuszczenie na terenach rozproszonej zabudowy lokalnych układów sieci kanalizacyjnych i indywidualnych przydomowych i przyobiektowych oczyszczalni ścieków (rejony o dobrych warunkach gruntowo – wodnych). Tak więc docelowo należy się spodziewać znacznej poprawy wyposażenia obszaru w kanalizację sanitarną. To najbardziej znaczący ekologicznie efekt ustaleń projektu zmiany Studium....
- Za główny kierunek działań w dziedzinie odprowadzania wód opadowych i roztopowych ustala: ochronę przed zabudową dolin rzecznych, poprawę stanu technicznego i funkcjonalnego rzeki Ner (częściowa regulacja (renaturalizacja) koryta, budowa zbiorników retencyjnych wyznaczonych programem małej retencji), udroźnienie i częściową przebudowę (odbudowę) niesprawnego systemu melioracyjnego, renowację istniejących i budowę nowych rowów odwadniających. Tereny, z których spływ wód opadowych stanowić może zagrożenie dla środowiska naturalnego konieczne należy wyposażyć w urządzenia podczyszczające wody opadowe przed odprowadzeniem do odbiornika.

Zwierzęta:

- Na etapie budowy oddziaływania będą bezpośrednie, krótkookresowe, stosunkowo mało znaczące, w większości odwracalne.
- Na etapie eksploatacji oddziaływania będą pośrednie, stałe, o bardzo małym stopniu oddziaływania i określonym tylko do niektórych gatunków zwierząt.
- We wschodniej części gminy – sołectwo Kalino i Kalinko duże zagrożenie dla ornitofauny będą stanowiły elektrownie wiatrowe.
- Projekt zmiany Studium... będzie utrzymywał istniejące warunki bytowania zwierząt z wyjątkiem obszarów, które wskazano pod nowe zainwestowanie. W tych terenach wraz ze zmianą przeznaczenia terenów obecnie rolnych, odłogowanych lub nieużytków na tereny pod zainwestowanie, warunki bytowania zwierząt ulegną zmianie. Należy spodziewać się przenoszenia i zanikania gatunków źle znoszących sąsiedztwa człowieka, ale też pojawienia się gatunków nowych.
- Projekt zmiany Studium... ustala ochronę terenów lasów, trwałych użytków zielonych będących środowiskiem życia zwierząt oraz korytarzy ekologicznych ułatwiających ich migrację.
- Zakazuje usuwania w okresie lęgowym roślinności szuwarowej ze zbiorników wodnych zlokalizowanych w dolinie rzeki Ner.

Rośliny:

- Na etapie budowy oddziaływania będą bezpośrednie, krótkookresowe, w większości nieodwracalne,
- Na etapie eksploatacji oddziaływania będą pośrednie, stałe, o bardzo małym stopniu oddziaływania.
- Najcenniejszymi elementami środowiska przyrodniczego w obszarze opracowania są ekosystemy leśne, zbiorowiska łąkowe oraz zbiorowiska związane z wodami płynącymi. W celu zachowania ich naturalnego charakteru, obszary te zostały wykluczone z zabudowy. Zostały one włączone w system ekologiczny gminy. Będzie to skutkowało zachowaniem istniejącego stanu występujących tam zbiorowisk roślinnych.
- Ochrona ta będzie wzmocniona przez powiększanie powierzchni gruntów leśnych, którą projekt zmiany Studium... realizuje wskazaniem terenów pod zalesienia - obszary na glebach klas V i VI. Dokument wskazuje konieczność tworzenia, możliwie dużych, zwartych obszarów leśnych, należy dążyć do tworzenia ekosystemu wodno - łąkowo - leśnego.
- Projekt zmiany Studium określa obowiązek zachowania zróżnicowania wiekowego i gatunkowego drzewostanów lasów, wprowadzenie w dolinie rzeki Ner zieleni zgodnej z ekosystemem
- Zmiany w zbiorowiskach roślinnych będą dotyczyć obszarów, gdzie powstanie nowa zabudowa. Są to głównie użytki rolne. Projekt zmiany Studium... nie przewiduje w granicach gminy zmiany przeznaczenia większych kompleksów gruntów leśnych, na cele nie leśne. Wyznaczenie terenów mieszkaniowych na terenach użytkowanych dotąd rolniczo jest zamianą jednej formy antropogennej na inną formę antropogenną, a największą stratą jest zniszczenie powierzchni biologicznie czynnej. W terenach łąk i nieużytków, gdzie zróżnicowanie biologiczne jest znacznie większe i cenniejsze straty będą większe.
- Należy tu podkreślić, że projekt zmiany Studium... nie przeznaczca całej powierzchni działki pod zabudowę, a jedynie jej część. Znaczny procent powierzchni, dochodzący do 60%-70% ma być pozostawiony jako powierzchnia biologicznie czynna.

Różnorodność biologiczna

- Oddziaływanie długotrwałe, nieodwracalne.
- W projekcie zmiany Studium... zachowano otwarte przestrzenie o wysokich walorach krajobrazowych i wskazano obszary mające pełnić funkcje przyrodnicze na obszarze gminy (wyznaczono strefę zieleni i wód powierzchniowych). Jest to niezwykle istotnym i ważnym działaniem mającym na celu ochronę tych obszarów przed skutkami zmian przestrzennych związanych z rozwojem gospodarczym, turystyką, rozwojem zabudowy mieszkaniowej.
- W projekcie zmiany Studium... oprócz strefy zainwestowania wyznaczono obszar nieurbanizowany, który obejmuje tereny o wysokich walorach środowiska przyrodniczego i krajobrazu takie jak: tereny lasów i dolesień, tereny rolne, tereny dolin rzecznych (trwałych użytków zielonych) bez prawa do zabudowy. W jego obrębie obowiązuje zakaz realizacji zabudowy (jedynie adaptacja i uporządkowanie istniejącego zagospodarowania oraz zabudowa związana z produkcją rolniczą na terenach rolnych).
- Ustalenia projektu zmiany Studium... będą umożliwiały trwałe funkcjonowanie różnorodności biologicznej w obszarze gminy poprzez utrzymanie w niezmienionym stanie cennych ekosystemów leśnych oraz cieków wodnych z towarzyszącymi im zbiorowiskami roślinnymi.
- W niezmienionym stanie należy także zachować tereny trwałych użytków zielonych - łąk,

pastwisk i zieleni niskiej w dolinach rzek, pełniące funkcje przyrodnicze, z zakazem realizacji nowej zabudowy i zalesienia. Dokument ustala obowiązek zachowania naturalnego biegu rzeki Ner oraz wprowadzania zieleni zgodnej z ekosystemem. We wszystkich dolinach rzecznych należy wprowadzać zaroślowe i leśne zbiorowiska łąkowe.

- Ochrona środowiska przyrodniczego będzie wzmocniona przez powiększanie powierzchni gruntów leśnych, którą dokument realizuje wskazaniem terenów do dolesienia (obszary na glebach o niskiej przydatności rolniczej - klasa V i VI). Projekt zmiany Studium... wskazuje konieczność tworzenia ekosystemu wodno – łąkowo – leśnego.
- Do najważniejszych obszarów pełniących funkcje przyrodnicze na obszarze gminy należą obszary o unikatowych zasobach, walorach i cechach środowiska przyrodniczego oraz wybitnych walorach krajobrazowych, objęte ochroną prawną - pomniki przyrody, parki umieszczone w gminnej ewidencji zabytków oraz projektowane dwa obszary chronionego krajobrazu wskazane w projekcie zmiany Studium... do objęcia ochroną prawną. Prawidłowe funkcjonowanie tych obszarów wymaga ze strony gminy oraz innych odpowiedzialnych organów egzekwowanie wymagań, które są narzucone przez prawo dotyczące ochrony przyrody oraz eliminowanie działań mogących pogorszyć ich walory.
- W celu określenia kierunków rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy przyjęto zasadę zrównoważonego rozwoju jako generalny kierunek działań. Rozwój przestrzenny gminy powinien następować w sposób harmonijny, z dbałością o środowisko. Na wybranych obszarach gminy wskazuje określony sposób zainwestowania nie naruszający walorów przyrodniczych terenu mający na celu racjonalną ochronę i kształtowanie środowiska przyrodniczego gminy.
- Projekt zmiany Studium... wskazuje potrzebę opracowania koncepcji Gminnego Systemu Przyrodniczego oraz planu rozwoju terenów zielonych.
- Ochrona korytarzy ekologicznych - dla prawidłowego funkcjonowania systemu przyrodniczego gminy konieczne jest utrzymanie ich drożności. Zapewni to również ciągłość w przestrzeni układów przyrodniczych. Projekt zmiany Studium... wyłącza je z możliwości urbanizacji. Akcentuje również ochronę zadrzewień i zakrzaczeń posiadających istotne znaczenie dla funkcjonowania lokalnych populacji - należy je poddawać systematycznej rekonstrukcji i rozbudowie.
- Zmiany w lokalnych uwarunkowaniach, które będą miały znaczenie dla funkcjonowania ekosystemów, głównie rolnych będzie związane z przeznaczeniem tych terenów pod nowe zainwestowanie. Będzie to związane z zubożeniem występującej tam szaty roślinnej i zmianą warunków bytowania zwierząt. Z uwagi na dość znaczną powierzchnię takich obszarów w obrębie miasta zmiany te mogą wpłynąć na ogólny stan zasobów przyrody i warunki ich egzystencji.
- Najpoważniejszą barierą, ograniczającą przyrodniczą funkcjonalność korytarzy ekologicznych są szlaki komunikacyjne o dużym natężeniu ruchu. Szczególnie silne ograniczenia tworzą one dla lokalnych korytarzy ekologicznych niezwiązanych z ciekami wodnymi, a jedynie z pasmami terenów otwartych.

Krajobraz:

- Oddziaływanie długotrwałe.
- Proces intensywnego rozwoju prowadzi do ukształtowania się na niektórych obszarach (głównie sołectwo Starowa Góra i część Gadki Starej) krajobrazu typowej strefy podmiejskiej,

gdzie większość terenów pokrywa jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa i liczne obiekty nierolniczej działalności gospodarczej, głównie handlowej, z odpowiednio rozwiniętą infrastrukturą komunikacyjną. Powierzchnia obszarów, które z racji form zainwestowania zaliczyć należy do obszarów zurbanizowanych systematycznie rośnie.

- Ustalenia projektu zmiany Studium..., poprzez dyspozycję przestrzenną (przeznaczenie i zasady użytkowania terenów) zmierzają do zabezpieczenia potrzeb terenowych dla rozwoju, dążąc przy tym do zachowania walorów przyrodniczych obszaru, a szczególnie krajobrazowych.
- W celu ochrony krajobrazu oraz włączenia terenu gminy w spójny system obszarów chronionych realizowany na szczeblu wojewódzkim projekt zmiany Studium... proponuje rozszerzenie ochrony zasobów środowiska przyrodniczego poprzez powołanie dwóch obszarów chronionego krajobrazu oraz ochronę elementów systemu ekologicznego gminy (kompleksów leśnych, dolin rzecznych stanowiących korytarze, sięgacze i węzły ekologiczne) przed urbanizacją.
- Ustalenia projektu zmiany Studium... w minimalnym stopniu ingerują w przekształcenia krajobrazów naturalnych. Nie przewiduje w granicach gminy zmiany przeznaczenia większych kompleksów gruntów leśnych na cele nieleśne. Presja na zmianę przeznaczenia terenów położonych w wielu atrakcyjnych wnętrzach krajobrazowych powoduje naruszenie fragmentów krajobrazu półnaturalnego albo jest powodem zagrożenia degradacją z powodu sytuowania zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie.
- W celu zachowania naturalnego charakteru najcenniejszych elementów środowiska przyrodniczego projekt zmiany Studium... wyłącza je spod zainwestowania – zakaz zabudowy.
- Ze względu na cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe miasta i gminy projekt zmiany Studium... zachowuje przyrodniczy układ gminy poprzez wyznaczenie strefy zieleni i wód powierzchniowych wskazanej do zachowania i ochrony.
- Ponadto projekt zmiany Studium... akcentuje harmonijny rozwój zainwestowania z równoczesną dbałością o środowisko. Dąży do uporządkowania rozmieszczenia funkcji gminy oraz wprowadzenia pewnych ograniczeń. Niemniej jednak dopuszczenie powierzchniowej strefy dominant wysokościowych w południowej części miasta Rzgów (obszar 9AG) wpłynie na przekształcenie krajobrazu gminy – zakłóci odbiór wizualny krajobrazu gminy oraz jego harmonię (wysokości do 80 m (!)).
- Projekt zmiany Studium... wielkoskalowe inwestycje mogące mieć wpływ na krajobraz gminy dopuszcza w obszarze aktywności gospodarczej – obszar 9AG. Jednak większość przyjętych przez projekt zmiany Studium... funkcji nie powinna się zbyt mocno akcentować w krajobrazie, bowiem ma już obecnie swoje odzwierciedlenie w jej zagospodarowaniu. Część nowych funkcji jest prostym i nieuciążliwym dla środowiska wykorzystaniem predyspozycji środowiska.
- Projektowane nowe elementy układu komunikacyjnego – A1 i S8 również przyczynią się do przekształcenia krajobrazu gminy.
- Najbardziej ekspansywny przestrzennie jest krajobraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Krajobraz terenów działalności gospodarczej i zabudowy produkcyjnej również wykazuje znaczną ekspansję, szczególnie w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 1.

Zasoby naturalne:

- Oddziaływania nie będą znaczące.
- Na terenie gminy Rzgów występują udokumentowane złoża, z których część obecnie jest nieeksploatowana (*ROMANÓW IV*, *ROMANÓW VIII*, *KALINKO V*, *GOSPODARZ*). Projekt zmiany Studium... przewiduje eksploatację złóż kopalin w obrębie istniejących udokumentowanych złóż oraz złóż, dla których toczy się procedura ich rozpoznania.
- Eksploatacja złóż powinna być prowadzona zgodnie z wymogami określonymi w koncesjach na wydobywanie kopaliny ze złóż, w tym zgodnie z koncesją dla złoża: *ROMANÓW* (ważna do dnia 31.12.2017 r.), *ROMANÓW I* (ważna do dnia 30.06.2018 r.), *ROMANÓW V* (uzyskana w 2012 r.), *KALINKO III* (ważna do dnia 31.12.2023 r.), *KALINO* (z dnia 31.07.2012 r. - traci ważność z upływem 5 lat od dnia uprawomocnienia).
- Zasięgi terenu i obszaru górniczego zostały ustalone w koncesjach eksploatacyjnych. Gospodarowanie na terenach górniczych winno się odbywać w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa górniczego i geologicznego i wydanymi koncesjami.
- Projekt zmiany Studium... wskazuje na obszarze gminy nowe tereny przewidziane do eksploatacji powierzchniowej z możliwością ustanowienia nowych terenów górniczych. We wschodniej części sołectwa Kalino i Kalinko (obszar 22MR) oraz w południowej części sołectwa Romanów (obszar 23MR) wyznacza obszar perspektywicznych terenów złóż kopalin, w obrębie którego istnieje możliwość udokumentowania złoża lub kilku złóż piasku dla lokalnych potrzeb budowlanych.
- Projekt zmiany Studium... dopuszcza eksploatację i ustanawianie nowych terenów górniczych dla złóż *ROMANÓW III*, *ROMANÓW VI*, *ROMANÓW VII I ROMANÓW IX* położonych w obrębie wyznaczonego obszaru perspektywicznego, dla których toczy się postępowanie w sprawie rozpoznania złóż.
- Po zakończeniu eksploatacji złoża wyrobiska należy poddać rekultywacji – pożądany kierunek rekultywacji – rolny lub leśny.
- Projekt zmiany Studium... nie wyznacza dla żadnych obiektów i obszarów, filarów ochronnych dla złóż kopalin.
- Ze względu na położenie gminy na zasobach wodnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (Nr 401 „Niecka Łódzka”), projekt zmiany Studium... nakłada konieczność ochrony terenów narażonych na przenikanie zanieczyszczeń do wód w ramach strefy najwyższej i wysokiej ochrony (ONO i OWO) tego zbiornika poprzez m.in. priorytet dla realizacji kanalizacji sanitarnej (i kontrolę gospodarki ściekowej prowadzonej w gospodarstwach domowych nie podłączonych do zbiorczej kanalizacji sanitarnej) oraz zakaz prowadzenia działań mogących w poważny sposób zmienić stosunki wodne.

Ludzie

- Na etapie budowy, ze względu na odległość terenu budowy od istniejącej zabudowy mieszkaniowej, wystąpią lokalnie oddziaływania dla mieszkańców, i okresowe pogorszenie warunków życia (hałas, wzrost zanieczyszczenie powietrza, itp.).
- Na etapie eksploatacji oddziaływania będą pośrednie, trwałe, tj. bez znaczących zmian w stosunku do stanu istniejącego.
- Na etapie budowy oddziaływania emitowanego hałasu i pojawiających się wibracji będą bezpośrednie, krótkookresowe, odwracalne.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GMINY RZGÓW

- Na etapie eksploatacji oddziaływania emitowanego hałasu i pojawiających się wibracji będą bezpośrednio, zmienne w zależności od natężenia ruchu komunikacyjnego.
- W stosunku do oddziaływania ustaleń projektu zmiany Studium... na ludność (w kontekście oddziaływania na zdrowie, bezpieczeństwo i jakość życia) spodziewane następstwa będą pozytywne.
- Warunki życia mieszkańców ulegną poprawie poprzez m.in. działania związane z przebudową i budową infrastruktury technicznej (kanalizacja, gazociąg), promowanie ekologicznych nośników energii, budową nowych ciągów komunikacyjnych, zwiększanie istniejących i wprowadzanie nowych pasów zadrzewień zieleni izolacyjnej w pobliżu inwestycji emitujących wysoki stopień uciążliwości akustycznej, ekranowanie (w tym „zielone”) ciągów komunikacyjnych o największej uciążliwości akustycznej (A1, S8, obwodnica), wyznaczeniem terenów mających pełnić funkcje rekreacyjne i sportowe, wyznaczenie i stworzenie przestrzeni publicznych.
- Polepszenie jakości powietrza po rozbudowie sieci gazociągu obszaru i eksploatacji sieci gazowej oraz modernizacji systemu węglowego na bardziej przyjazny środowisku.
- Polepszenie stanu arosanitarnego i hydrosanitarnego po rozbudowie systemu kanalizacji.
- Projekt zmiany Studium... utrzymuje dalszy rozwój systemów selektywnej zbiórki odpadów. W związku z powyższym nie przewiduje się wzrostu zagrożenia odpadami dla ludzi i środowiska. Na terenie gminy częste są dzikie wysypiska śmieci, zalecenia projektu zmiany Studium... powinny wpłynąć na poprawę tego stanu rzeczy.
- Polepszenie klimatu akustycznego (szczególnie w mieście) po wybudowaniu obwodnicy, oraz zastosowaniu ochrony przeciwhałasowej (m.in. zwiększanie ochronnych pasów zieleni izolacyjnej, stawianie ekranów akustycznych).
- Poprawienie bezpieczeństwa poprzez usprawnienie połączeń komunikacyjnych w gminie i modernizację istniejących dróg gwarantujących płynność jazdy, eliminacje z centrum miasta ruchu tranzytowego (budowa obwodnicy), ograniczenie i uspokojenie ruchu w centrum miasta Rzgów oraz na terenie osiedli mieszkaniowych (np. Starowa Góra).
- Poprawienie dostępności wszystkich obiektów i terenów publicznych dla osób niepełnosprawnych.
- Dopuszczenie dla wszystkich terenów zabudowy mieszkaniowej działalności usługowej będzie powodowało większe nasilenie ruchu kołowego, manewrów pojazdów zaopatrzenia itp. Nie będzie to jednak powodowało przekraczania poziomów dopuszczalnych. Dopuszczenie tej zabudowy wynika z powszechności tej formy użytkowania terenów wiejskich terenów zabudowy jednorodzinnej. Mimo niekorzystnego wpływu na jakość środowiska obszarów mieszkaniowych (przeważnie bezpośredniego sąsiedztwa części obiektów usługowych), jest ono koniecznością wobec faktu, że ten typ działalności gospodarczej jest źródłem utrzymania dużej części społeczności lokalnej.
- W terenach usługowych i produkcyjnych należy się spodziewać większej uciążliwości akustycznej, gdyż źródłem uciążliwości będzie przede wszystkim transport technologiczny i zewnętrzny, w mniejszym stopniu procesy produkcyjne.
- Projekt zmiany Studium... nakazuje tworzenie stref buforowych w postaci zieleni izolacyjnej oddzielających strefę usługową i produkcyjną od strefy mieszkaniowej.

- Brak oddziaływań promieniowania elektromagnetycznego przy zachowaniu pasów technologicznych od linii elektroenergetycznych oraz stref od elektrowni wiatrowych.
- Projekt zmiany Studium... postuluje zastępowanie na terenach zainwestowanych linii napowietrznych liniami kablowymi, bądź liniami z przewodami izolowanymi (m.in. w celu usunięcia kolizji z projektowanym zagospodarowaniem terenu).
- W celu ograniczenia uciążliwości projektowanej farmy wiatrowej projekt zmiany Studium... wyznacza strefę ochronną obejmującą obszar w odległości do 500 m od dopuszczalnej strefy lokalizacji elektrowni wiatrowych, w obrębie której wprowadza zakaz realizacji budynków mieszkalnych w zabudowie zagrodowej.

Zabytki:

- Brak oddziaływania.
- W projekcie zmiany Studium... do środowiska kulturowego zalicza się zarówno stanowiska archeologiczne, przestrzenne układy uznane za zabytkowe, kompleksy zabudowań historycznych i poszczególne obiekty podlegające ochronie konserwatorskiej jak i tradycje miasta (szczególnie jego centrum), jego walory krajobrazowe.
- Projekt zmiany Studium... wytycza główne kierunki polityki przestrzennej gminy mających na celu przede wszystkim zachowanie i ochronę historycznego dziedzictwa Rzgowa, rozwój zasobów oraz kształtowanie środowiska kulturowego.
- Kwestie ochrony obiektów zabytkowych i elementów środowiska kulturowego projekt zmiany Studium... realizuje ustanowieniem obszarów podlegających ochronie – wyznaczeniu w oparciu o ustalenia obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy obszarowej formy ochrony dziedzictwa kulturowego – obiektów i zespołów zabytkowych wraz z ich otoczeniem poprzez ustanowienie stref ochrony konserwatorskiej.
- *Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej* - obejmuje najcenniejsze historyczne założenie sakralne w Rzgowie, w obrębie której obowiązuje priorytet ustaleń konserwatorskich. Głównym celem działań polityki przestrzennej i konserwatorskiej jest zachowanie historycznego charakteru obiektu oraz umożliwienie harmonijne współistnienie funkcji historycznej i współczesnej.
- *Strefa ochrony konserwatorskiej układu rozplanowania „B”* – wyznaczona dla historycznego układu rozplanowania o istniejących wartościach kulturowych centrum Rzgowa (zespół staromiejski) w celu ochrony założeń przestrzennych (zachowanie historycznej kompozycji przestrzennej – linie zabudowy, przejścia, przejazdy, podziały własnościowe).
- *Strefa ochrony zespołu architektoniczno – krajobrazowego w Gospodarzu* - obejmuje zespół parkowo – folwarczny w Gospodarzu – tereny zieleni ze stawami oraz obiekty architektoniczne; wyznaczona w celu ochrony układu przestrzennego istniejącej zabudowy wraz z układem elementów przyrodniczych (wód otwartych, zieleni niskiej i wysokiej) oraz otwartego krajobrazu w bezpośrednim sąsiedztwie zespołu. Dla zespołu architektoniczno – krajobrazowego w Gospodarzu, projekt zmiany Studium... proponuje przywrócenie statusu parku wiejskiego.
- *Strefy ochrony cmentarzy i ich ekspozycji* - wyznaczone dla cmentarzy w Starej Gadce, Kalinie, Czyżeminku i Rzgowie w celu zachowania istniejącego, w tym również

historycznego układu przestrzennego. Wokół cmentarza w Czyżeminku i Kalinie projekt zmiany Studium wyznacza strefę ochrony ich ekspozycji bez prawa zabudowy.

- Projekt zmiany Studium... zawiera ustalenia mające na celu ochronę prawną pojedynczych obiektów i zabytków - wyszczególnione w rejestrze zabytków oraz znajdujące w gminnej ewidencji zabytków.
- Projekt zmiany Studium... ustala wymogi konserwatorskie dla zabytkowych zespołów parkowych i cmentarnych oraz szpalerów zieleni i alei.
- Projekt zmiany Studium... uwzględnia lokalizację granic chronionych stanowisk archeologicznych oraz zawiera ustalenia mające na celu ich ochronę. Wyznacza wokół nich konserwatorskie strefy ochrony archeologicznej z możliwością ich powiększenia.
- *Strefy ochrony archeologicznej* - obejmują tereny wokół istniejących udokumentowanych stanowisk archeologicznych, ustanowione w celu zapewnienia ochrony istniejących pozostałości osadnictwa pradziejowego, wczesnośredniowiecznego, średniowiecznego i nowożytnego. Wszelkie działania inwestycyjne naruszające stratygrafię gruntu oraz mające na celu zmianę dotychczasowego użytkowania terenu, wymagają uzyskania zgody WKZ oraz podjęcia ratowniczych badań archeologicznych.
- Dla promocji miejsc i obszarów zabytkowych projekt zmiany Studium... wyznacza istniejące i proponowane szlaki turystyczne.

Dobra materialne:

- Oddziaływanie długotrwałe.
- Realizacja ustaleń projektu zmiany Studium... bez wątpienia wpłynie pozytywnie na zagadnienie wartości i jakości dóbr materialnych poprzez: poprawę jakości i wartości przestrzeni publicznych (estetyzacja, modernizacja, remonty, renowacja zabytków, realizacja nowych elementów małej architektury, realizacja nowych lub poprawa stanu istniejących terenów zieleni); tworzenie korzystnych warunków dla dokonywania inwestycji na terenie gminy; poprawę zaplecza turystycznego poprzez wykorzystanie unikatowych walorów gminy; wzrost wartości nieruchomości gruntowych wskutek zmiany ich przeznaczenia na tereny budowlane; wzrost wartości terenów o funkcjach gospodarczych, wskutek poprawy ich dostępności; tworzenie nowego zainwestowania służącego bezpośrednio rozwojowi turystyki, sportu i rekreacji (urządzenie terenów, budowa infrastruktury - np. szlaków, ścieżek, rozwój bazy gastronomicznej, noclegowej, usług sfery rozrywkowej, itp.).

Natura 2000:

- Na terenie gminy Rzgów nie występują oraz nie proponuje się obszarów Natury 2000.
- Najbliżej położony względem granic administracyjnych gminy jest obszar mający znaczenie dla Wspólnoty *BUCZYNA GAŁKOWSKA PLH 100016* - ok. 10,0 km od północno - wschodnich (sołectwo Bronisin Dworski) granic gminy.
- Został on na podstawie Decyzji wykonawczej Komisji z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie przyjęcia piątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2011) 8278) (2012/14/UE) opublikowanej w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w dniu 13 stycznia 2012 r. (Dz. U. UE L 11/55 z dnia 13 stycznia 2012 r.).
- Ustalenia projektu zmiany Studium... nie powinny mieć negatywnego wpływu na najbliższe położone względem granic gminy obszary Natura 2000. Projekt zmiany Studium... akcentuje

harmonijny, zrównoważony rozwój zainwestowania z równoczesną dbałością o środowisko. Dąży do uporządkowania rozmieszczenia funkcji gminy oraz wprowadzenia pewnych ograniczeń. We wschodniej części gminy (położonej bliżej względem w/w obszaru Natury 2000) wyznacza przede wszystkim tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej w postaci 80,0 m pasów wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych poszczególnych sołectw. Funkcję niosącą zagrożenie dla środowiska – funkcja produkcyjna, przemysłowa, bazy, magazyny, składy projekt zmiany Studium wyznacza głównie w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 1 (ok. 16,0 km od w/w obszaru Natury 2000). Ponadto projekt zmiany Studium... zawiera szereg zapisów prośrodowiskowych mających na celu złagodzenie efektów dalszej urbanizacji poszczególnych sołectw.

8. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

W wyniku zagospodarowania obszaru gminy zgodnie z ustaleniami zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów zagrożenia dla środowiska, w tym dla ludzi, nie nastąpią lub zostaną bardzo znacząco zminimalizowane. Realizacja części ustaleń projektu zmiany Studium... będzie ingerowała w środowisko przyrodnicze, powodując jego przekształcenia. Chodzi szczególnie o wprowadzanie terenów przeznaczonych pod zainwestowanie kubaturowe w obszary, które obecnie pozostają biologicznie czynne.

W celu zapobieżenia, ograniczenia oraz kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko, do projektu zmiany Studium... wprowadzono ustalenia, które wpłyną pozytywnie na stan i funkcjonowanie poszczególnych komponentów środowiska:

- Wskazanie istniejących obiektów przyrodniczych objętych ochroną prawną i utrzymanie ich ochrony.
- Zachowanie i ochrona systemu przyrodniczego gminy poprzez priorytet ochrony wartości przyrodniczych objętych ochroną prawną, lasów, dolesień, dolin rzecznych. Zabezpieczenie ich przed nową zabudową – utrzymanie funkcji przyrodniczej.
- Przyjęcie zasady zrównoważonego rozwoju za podstawę rozwoju przestrzennego gminy – rozwój harmonijny z dbałością o środowisko. Wskazanie na wybranych obszarach gminy określonego sposobu zainwestowania nie naruszającego walorów przyrodniczych terenu w celu racjonalnej ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego gminy.
- Utrzymanie drożności korytarzy ekologicznych – wyłączenie ich z możliwości urbanizacji.
- Akcentowanie konieczności ochrony zadrzewień i zakrzaczeń posiadających istotne znaczenie dla funkcjonowania lokalnych populacji – obowiązek poddawania ich systematycznej rekonstrukcji i rozbudowie.

- Wzmocnienie systemu przyrodniczego gminy poprzez wprowadzenie zieleni izolacyjnej jako stref buforowych pomiędzy funkcją uciążliwą a funkcją chronioną (mieszkaniową) oraz wzdłuż ciągów komunikacyjnych, wprowadzanie zieleni urządzonej (skwery, szpalery), ustalenie wysokich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 60-70% (obszar 12R, 16M oraz zabudowa zagrodowa, rezydencjonalna, letniskowa).
- Wprowadzenie licznych zapisów prośrodowiskowych, mających na celu złagodzenie efektów dalszej urbanizacji (m.in. wysoki wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej).
- Powiększanie powierzchni gruntów leśnych poprzez wskazanie terenów pod zalesienia - obszary na glebach klas V i VI nieprzydatnych rolniczo.
- Wskazanie konieczność tworzenia ekosystemu wodno – łąkowo – leśnego.
- Ochrona terenów łąk, pastwisk i zieleni niskiej w dolinach rzek, pełniących funkcje przyrodnicze, z zakazem realizacji nowej zabudowy i zalesiania.
- Zwiększenie bioróżnorodności gminy oraz retencji wodnej poprzez zachowania naturalnego biegu rzeki Ner, akceptowanie tylko zieleni zgodnej z ekosystemem oraz powiększanie zaroślowych i leśnych zbiorowisk łągowych w dolinach rzecznych.
- Ochrona gruntów rolnych i leśnych - możliwość realizacji zabudowy na terenach wiejskich gminy głównie na glebach klasy IV - VI; na glebach klasy III i lepszych leżących poza istniejącymi zespołami i pasmami zabudowy zakazuje realizacji zainwestowania.
- Obszary gleb o wysokiej przydatności rolniczej (gleby III klasy) - obszary preferowane do dalszego rozwoju funkcji rolnej.
- Wprowadzenie zakazu realizacji zabudowy na terenach rolniczych/leśnych nie związanej z produkcją rolniczą/leśną.
- Ochrona terenów narażonych na przenikanie zanieczyszczeń do wód w ramach strefy wysokiej ochrony (OWO) GZWP Nr 401 poprzez priorytet dla realizacji kanalizacji sanitarnej (i kontrolę gospodarki ściekowej prowadzonej w gospodarstwach domowych nie podłączonych do zbiorczej kanalizacji sanitarnej) oraz zakaz prowadzenia działań mogących w poważny sposób zmienić stosunki wodne.
- Zwiększenie retencji wodnej (realizacja planowanych zbiorników retencyjnych, ochrona obiektu retencji korytowej, na ciekach, zwiększenie powierzchni obszarów zalesionych, wyznaczenie strefy działu wodnego I rzędu jako korytarza ekologicznego).
- Ochrona istniejących urządzeń melioracji szczegółowych – rowy melioracyjne i drenaż. Zachowanie rowów melioracyjnych w stanie istniejącym oraz prawidłowego funkcjonowania istniejącej sieci drenażowej na terenach sąsiednich (w przypadku jej przebudowy).
- Ograniczenia zagospodarowania w obszarze łąk i dolin rzecznych ze względu na istniejące realne zagrożenie ze strony wód powierzchniowych. Utrzymanie naturalnego (rolniczego – łąki i pastwiska) przeznaczenia terenu.
- Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy - zapewnienie pełnej kanalizacji obszarów intensywnie urbanizowanych; dopuszczenie na terenach rozproszonej zabudowy rozwiązań o charakterze lokalnym i indywidualnym (dopuszczenie przydomowych i przy obiektowych oczyszczalni ścieków tylko w rejonach o dobrych warunkach gruntowo – wodnych).
- Ustalenie obowiązku wyposażenia terenów, z których spływ wód opadowych stanowić może

zagrożenie dla środowiska naturalnego w urządzenia oczyszczające wody opadowe przed odprowadzeniem ich do odbiornika.

- Postulowanie dalszego rozwoju systemów kanalizacji sanitarnej oraz systemów selektywnej zbiórki odpadów.
- Kształtowanie korzystnych warunków aerosanitarnych gminy.
- Eliminowanie paliw stałych na rzecz paliw ekologicznych z preferencją dla wykorzystania gazu jako nośnika energii; modernizacja istniejących węglowych źródeł ciepła na źródła bezpieczne ekologiczne tj. wykorzystujące paliwa zapewniające wysoki stopień czystości emisji spalin – eliminowanie niskiej energii.
- Rozwój alternatywnych środków komunikacji (tworzenie ścieżek rowerowych).
- Przeciwdziałanie pogarszaniu się klimatu akustycznego oraz ograniczania istniejących zagrożeń poprzez m.in. rozbudowę systemu dróg i tworzenie systemu obwodnicowego pozwalające na zmniejszenie ruchu samochodowego przebiegającego przez zwarte zespoły mieszkaniowe; modernizację istniejącej sieci dróg; usprawnienie połączeń komunikacyjnych zmierzające do poprawienia płynności jazdy; ograniczenie i uspokojenie ruchu w centrum miasta Rzgów oraz na terenie osiedli mieszkaniowych; zwiększenie udziału w ruchu komunikacyjnym komunikacji zbiorowej.
- Odpowiednie zagospodarowanie terenu w bezpośrednim sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych oraz wokół podmiotów gospodarczych o dużym stopniu emisji zanieczyszczeń – wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych, ekranów akustycznych.
- Stosowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych, które obniżą uciążliwy hałas u źródła. Ustawiczne ograniczanie uciążliwości prowadzonej działalności.
- Zachowanie odpowiednich odległości przy lokalizacji elektrowni wiatrowych od najbliższej zabudowy mieszkaniowej (zakaz realizacji budynków mieszkalnych w zabudowie zagrodowej).
- Zachowanie w przebiegu linii elektroenergetycznych pasów technologicznych, w których występują ograniczone możliwości zabudowy i zagospodarowania terenu. Wprowadzenie dodatkowych szczegółowych zasad użytkowania pasa technologicznego linii 220 kV.
- Zastępowanie na terenach zainwestowanych linii napowietrznych liniami kablowymi, bądź liniami z przewodami izolowanymi w celu usunięcia kolizji z projektowanym zagospodarowaniem terenu.
- Racjonalne gospodarowanie zasobami złóż.
- Konieczność rekultywacji terenów poeksploatacyjnych (wskazany kierunek rolny lub leśny).
- Rewaloryzacja istniejących zasobów oraz tworzenie nowych wartości kulturowych w przestrzeniach publicznych gminy.
- Określenie głównych kierunków polityki przestrzennej gminy mających na celu przede wszystkim zachowanie i ochronę historycznego dziedzictwa Rzgowa, rozwój zasobów oraz kształtowanie środowiska kulturowego.
- Ustanowienie obszarów podlegających ochronie – wyznaczeniu w oparciu o ustalenia obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy obszarowej formy

ochrony dziedzictwa kulturowego – obiektów i zespołów zabytkowych wraz z ich otoczeniem poprzez ustanowienie stref ochrony konserwatorskiej.

- Określenie wytycznych dla działań w strefach ochrony konserwatorskiej oraz mających na celu ochronę prawną pojedynczych obiektów i zabytków - wyszczególnione w rejestrze zabytków oraz znajdujące w gminnej ewidencji zabytków.
- Ustalenie wymogów konserwatorskich dla zabytkowych zespołów parkowych i cmentarnych oraz szpalerów zieleni i alei.
- Uwzględnienie lokalizacji granic chronionych stanowisk i wyznacza wokół nich konserwatorskie strefy ochrony archeologicznej.
- Wyznaczenie szlaków turystycznych dla promocji miejsc i obszarów zabytkowych.
- Wprowadzenie obowiązującej zasady uporządkowania istniejącego zainwestowania oraz eliminacji obiektów i obszarów degradujących przestrzeń i środowisko przyrodnicze.
- Określenie dla wyodrębnionych terenów standardów zabudowy, w tym:
  - ✓ procent powierzchni biologicznie czynnej,
  - ✓ maksymalną wysokość zabudowy,standardy te wpływają na zmniejszenie oddziaływania na środowisko terenów zainwestowanych.
- Podstawą uruchamiania nowych terenów obecnie czynnych przyrodniczo pod zainwestowanie powinny być plany miejscowe.

Na etapie oceny projektu zmiany Studium... nie jest możliwe oszacowanie prac kompensacyjnych, które powinny być wykonane. Studium jako dokument o charakterze strategicznym nie jest podstawą do realizacji poszczególnych przekształceń. Ich realizacja może nastąpić dopiero po uchwaleniu planów miejscowych, w których można ustalić metody analizy skutków ich realizacji oraz propozycje prac kompensacyjnych.

9. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, W TYM WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Projekt zmiany Studium... ze względu na uogólniony charakter zapisów nie zawiera propozycji alternatywnych rozwiązań z punktu widzenia planowania przestrzennego, urbanistyki i ochrony środowiska.

W celu ograniczenia negatywnego wpływu hałasu na zdrowie ludzi prócz specjalnych urządzeń służących ograniczaniu propagacji hałasu, rolę przesłon akustycznych mogą pełnić

obiekty budowlane, lub tereny zabudowy o funkcjach niemieszkalnych, odpowiednio rozmieszczone względem źródeł hałasu i obiektów chronionych. W odniesieniu do zabudowy terenów usytuowanych niekorzystnie pod względem potencjalnej uciążliwości akustycznej rolę przesłon akustycznych w stosunku do obiektów mieszkaniowych mogą pełnić wydzielone obiekty usługowe, garaże, obiekty gospodarcze itp. sytuowane w linii zabudowy przesłaniając zlokalizowane w głębi działek obiekty mieszkalne.

Projekt zmiany Studium... nie eliminuje możliwości odprowadzania ścieków do przydomowych oczyszczalni ścieków, które nie stanowią często żadnego zabezpieczenia wód podziemnych oraz gruntu przed zanieczyszczeniami, a wręcz przeciwnie (jak w przypadku oczyszczalni drenażowych) są poważnym źródłem zakażenia bakteriologicznego wód podziemnych, powierzchniowych jak i również gleby. W celu wyeliminowania takich sytuacji, szczególnie na terenach zabudowy w obszarze najwyższej i wysokiej ochrony (ONO i OWO) Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 401 powinno się przeanalizować zasadność wprowadzenia możliwości realizowania indywidualnych i lokalnych (dla kilku gospodarstwa) przydomowych oczyszczalni ścieków. Analizowany dokument możliwość ich realizowania warunkuje jedynie występowaniem dobrych warunków gruntowo – wodnych, co nie eliminuje całkowicie zagrożenia.

W odniesieniu do dróg powiatowych i gminnych ich przebudowa sprowadza się do poprawy podbudowy, zmiany nawierzchni na bitumiczną lub żwirową, remontu przepustów w istniejących pasach drogowych bez potrzeby poszerzania terenów komunikacji. Nowe rozwiązania techniczno-organizacyjne posiadają cechy pozytywnego wpływu na stan i oddziaływanie na środowisko.

10. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM...

Projekt zmiany Studium... został sporządzony zgodnie z obowiązującymi przepisami ochrony środowiska. Realizacja ustaleń studium wymaga kontroli i oceny jakości poszczególnych elementów środowiska. Do kontrolowania i egzekwowania przestrzegania przepisów ochrony środowiska niezbędna jest wiarygodna wiedza o stanie środowiska, która jest zapewniana w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W miarę potrzeb możliwe jest tworzenie lokalnych sieci monitoringu w celu śledzenia i kontrolowania wpływu najbardziej szkodliwych źródeł punktowych lub obszarowych na lokalny poziom zanieczyszczenia.

Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu zmiany Studium...:

- prowadzenie rejestru miejscowych planów,
- rejestrowanie wniosków o sporządzenie miejscowych planów lub ich zmianę,
- gromadzenie materiałów z nimi związanych,
- rejestrowanie wniosków o zmianę funkcji terenu,
- rejestrowanie wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- ocena zgodności wydanych pozwoleń budowlanych z projektem,
- ocena i aktualizacja form ochrony przyrody i najcenniejszych siedlisk przyrodniczych,

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GMINY RZGÓW

- oceny rozwoju gospodarczego (przedsiębiorczości, przemian struktury agrarnej, rozwoju budownictwa, wzrostu lesistości),
- określenie powierzchni urządzonych terenów zieleni,
- ocena warunków i jakości klimatu akustycznego,

wykonywane raz na 4 lata.

Ponadto metoda analizy realizacji projektowanego dokumentu może polegać na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska, a także innych dostępnych wyników pomiarów i obserwacji, np.:

- ocenie jakości powietrza i stanu sanitarnego,
- ocenie jakości wód podziemnych,
- badaniu jakości gleb,
- ocenie warunków i jakości klimatu akustycznego,
- ocenie gospodarki odpadami,

wykonywane raz na 1 rok.

Propozycja wskaźników służących analizie jakości środowiska:

- zwodociągowanie obszaru gminy (%);
- długość sieci wodociągowej (km);
- liczba gospodarstw podłączonych do sieci wodociągowej (%; ilość);
- liczba osób korzystających z sieci wodociągowej (osoba);
- powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci wodociągowej (%; km²);
- jakość wody w sieci wodociągowej (klasa);
- skanalizowanie obszaru gminy (%);
- długość sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej (km);
- liczba gospodarstw podłączonych do kanalizacji (%; ilość);
- liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej (osoba);
- powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci kanalizacyjnej (%; km²);
- gospodarstwa podłączone do kanalizacji (%; ilość);
- gospodarstwa podłączone do bezodpływowych zbiorników na nieczystości (szamb) (%; ilość);
- ilość przydomowych/przyobiektowych oczyszczalni ścieków (szt.);
- ilość ścieków odprowadzanych z terenu gminy (tys. m³/rok);
- pobór wód na terenie gminy (tys. m³/rok);
- powierzchnia zmeliorowana gminy (m²);
- poziom zanieczyszczeń powietrza w punktach pomiarowych;
- wielkość emisji zanieczyszczeń powietrza oraz stanu imisji (liczba punktów pomiarowych, w których notowane są przekroczenia norm stężeń (Mg/rok);
- liczba zmodernizowanych systemów ciepłowniczych (szt.);
- liczba instalacji ogrzewania wykorzystujących odnawialne źródła energii (energia wodna, wiatrowa, słoneczna, biomasy (szt.);

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GMINY RZGÓW

- liczba instalacji ogrzewania w oparciu o źródła powodujące niską energię (węgiel kamienny) (szt.);
- liczba instalacji ogrzewania w oparciu o paliwa ekologiczne (gaz, olej opałowy, energia elektryczna) (szt.);
- ilość wytwarzanych odpadów ogółem i na jednego mieszkańca (Mg/rok, kg/mieszkańca/rok);
- odsetek odpadów komunalnych składowany na wysypiskach (%);
- poziom odzysku odpadów zbieranych selektywnie w stosunku do całkowitej ilości tych odpadów zawartych w odpadach komunalnych (%);
- udział poszczególnych form użytkowania gruntu w stosunku do całkowitej powierzchni gminy (%);
- wskaźnik lesistości (%);
- liczba wyciętych/posadzonych drzew na terenie gminy (szt.);
- powierzchnia wyciętych/posadzonych krzewów na terenie gminy (m²);
- powierzchnia obszaru gminy objęta formami ochrony przyrody (%);
- liczba pomników przyrody w gminie (szt.);
- przyrost obiektów i terenów objętych ochroną prawną – ochroną przyrody (szt., %);
- uciążliwość akustyczna autostrady A1, drogi ekspresowej S8, dróg krajowych 1 i 71 oraz drogi wojewódzkiej nr 714 na podstawie pomiarów zarządcy drogi lub WIOŚ (dB);
- liczba pojazdów korzystających z dróg (szt.);
- długość zmodernizowanych dróg gminnych (km);
- długość ścieżek rowerowych (km);
- ilość stacji bazowych telefonii komórkowych (szt.);
- liczba miejsc noclegowych (szt.);
- liczba miejsc parkingowych na obszarze gminy (w tym sezonowych obsługujących ruch turystyczny) (szt.);
- udział gospodarstw posiadających atesty ekologiczne w ogólnej liczbie gospodarstw (%);
- powierzchnia terenu zrewaloryzowanego (m²);
- ilość akcji ekologicznych (szt.).

W zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialne są jednostki i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, starostwa powiatowe, urzędy wojewódzkie, a w zakresie ochrony przyrody Lasy Państwowe, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska, np. IMGW, RZGW i inne. Wyniki badań prowadzonych corocznie przez w/w instytucje są powszechnie dostępne w raportach przez nie opracowanych.

Ponadto zgodnie z art. 55 ust. 3. pkt. 5 ustawy o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko zobowiązany jest prowadzić organ opracowujący projekt dokumentu – burmistrz gminy.

11. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Ze względu na położenie gminy Rzgów w centralnej części Polski nie prognozuje się transgranicznego oddziaływania na środowisko przyrodnicze.

12. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów wymaga przeprowadzenia odrębnego postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W ramach przeprowadzanej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko sporządza się prognozę oddziaływania na środowisko projektu zmiany Studium... poprzedzoną uzgodnieniem z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska i Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Łodzi, co do zakresu i stopienia jej szczegółowości oraz obwieszczeniem Burmistrza Gminy Rzgów o możliwości składania wniosków do sporządzanej prognozy.

Studium... to najważniejszy dokument określający kierunki polityki przestrzennej prowadzonej przez samorząd lokalny - wyraz w zakresie przestrzennego i gospodarczego rozwoju miasta i gminy Rzgów. Jego głównym celem jest sformułowanie lokalnej polityki przestrzennej wpisanej w politykę przestrzenną państwa i regionu oraz określenie kierunków jej rozwoju.

Studium... sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy, a jego ustalenia są wiążące dla ustaleń sporządzanych planów miejscowych. Nie jest ono aktem prawa miejscowego, lecz pełni funkcje koordynujące względem ustaleń planów miejscowych. Posiada swoisty charakter „wytucznych” do sporządzania prawa miejscowego.

Obecna zmiana w Studium... nie ma charakteru kompleksowego dokumentu sporządzanego dla całego obszaru gminy, a jedynie dotyczy fragmentu miasta Rzgowa, części wsi Gospodarz, Guzów, Babichy, Czyżeminek oraz Bronisin Dworski. Jest to trzecia edycja tego dokumentu (druga zmiana).

Pierwotna wersja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów została przyjęta przez Radę Gminy w 2000 roku.

Pierwsza zmiana Studium... wykonana w 2007 r. i zatwierdzona uchwałą Nr XVII/102/2007 w dniu 27 grudnia 2007 roku miała postać niemal kompleksowo sporządzanego dokumentu – zmiana obejmowała obszar miasta i gminy Rzgów. Jest to dokument dotychczas aktualny i obowiązujący obejmujący całą gminę.

Obecna, druga zmiana w Studium... dokonuje korekty swojej polityki przestrzennej jedynie na fragmentach gminy. Jest ona nowelizacją dokumentu, a nie jego derogacją. Modyfikuje jedynie część ustaleń, resztę pozostawiając bez zmian. Ponadto obecna zmiana dodatkowo wprowadza zmiany wynikające z aktualizacji „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”. W wersji ujednoczonej dla całego obszaru miasta i gminy Rzgów będzie stanowić wykładnik polityki przestrzennej gminy.

Analizowana druga zmiana Studium... opracowana została zgodnie z zakresem i trybem

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GMINY RZGÓW

---

określonym w obowiązującej ustawie *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* z dnia 23 marca 2003 roku i zawiera:

- Część tekstową – rozdziały: Wstęp, Uwarunkowania, Kierunki zagospodarowania przestrzennego, Uzasadnienie oraz syntezę kierunków rozwoju gminy – wersja ujednolicona;
- Część graficzną obejmującą mapy przedstawiające uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy oraz kierunki rozwoju gminy w skali 1:10 000 i 1:20 000:
  - ✓ Uwarunkowania funkcjonalno – przestrzenne (skala 1: 20 000);
  - ✓ Uwarunkowania komunikacyjne (skala 1: 20 000);
  - ✓ Uwarunkowania przyrodnicze (skala 1: 20 000);
  - ✓ uwarunkowania infrastrukturalne (skala 1: 20 000);
  - ✓ Uwarunkowania kulturowe (skala 1: 10 000);
  - ✓ Kierunki rozwoju i polityka przestrzenna (skala 1: 10 000).

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Należy jednak zaznaczyć, iż mimo że obecna druga zmiana w Studium... obejmuje jedynie fragmenty obszaru gminy, to przedmiotem niniejszej prognozy była analiza ustaleń całego projektu zmiany Studium... na środowisko. Nie zawężyła się tylko do oceny wprowadzonych zmian wynikających z uchwał w sprawie przystąpienia do drugiej zmiany w Studium.... Zostało to również podyktowane faktem, że poprzednie dwie edycje Studium... były sporządzane przed obowiązkiem sporządzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy⁵⁵ i obecna Prognoza oddziaływania na środowisko jest pierwszą edycją tego dokumentu.

W niniejszej prognozie przedstawiono istniejący stan środowiska przyrodniczego uwzględniając: położenie geograficzne gminy, rzeźbę terenu, budowę geologiczną i grunty, surowce mineralne, warunki hydrograficzne i hydrogeologiczne (wody powierzchniowe i podziemne, mała retencja, melioracje, zagrożenie powodziowe, GZWP), warunki geologiczno – inżynierskie, glebowe, klimatyczne, szatę roślinną i świat zwierząt, walory krajobrazowe. Uwzględniono istniejące obiekty środowiska objęte ochroną prawną, tj. pomniki przyrody oraz dwa projektowane obszary chronionego krajobrazu.

Na tle uwarunkowań przedstawiono zagrożenia środowiska przyrodniczego, a w tym czystość i źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych, powierzchni ziemi i gleb, hałas, promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące oraz potencjalne obiekty uciążliwe i zagrożenia nadzwyczajne.

W prognozie uwzględniono również stan dziedzictwa kulturowego. Na terenie gminy Rzgów, a dokładnie w mieście Rzgów – plac 500-lecia zlokalizowany jest tylko jeden obiekt o znacznych wartościach historycznych i kulturowych objęty ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków nieruchomych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Ponadto na terenie miasta i obszarze wiejskim gminy jest 79 obiektów, które ze względu na swoje lokalne wartości kulturowe zostały umieszczone w gminnej ewidencji zabytków oraz około 50 stanowisk archeologicznych. Niektóre historyczne układy przestrzenne gminy, ze względu na szczególne wartości kulturowe, zostały objęte ochroną konserwatorską w postaci wyznaczenia stref

---

⁵⁵ Został on wprowadzony w polskim ustawodawstwie z dniem 15 listopada 2008 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ustaleń projektu zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
GMINY RZGÓW

---

konserwatorskich różnej kategorii, które zostały usankcjonowane prawnie w obowiązującym dla gminy prawie miejscowym.

Gmina Rzgów nie posiada na swoim terenie obiektów lub zespołów stanowiących dobro kultury współczesnej. W celu promocji walorów gminy, na jej obszarze zostały wytyczone dwa szlaki piesze i jeden rowerowy.

W przypadku braku realizacji ustaleń projektu zmiany Studium... istniejące źródła zanieczyszczeń środowiska gruntowo - wodnego, powietrza atmosferycznego, gleb, hałasu i promieniowania elektromagnetycznego w dalszym ciągu stwarzać będą zagrożenia i obniżać standardy zamieszkiwania w gminie. Projekt zmiany Studium... zawiera zapisy mające na celu ochronę zasobów wodnych, powietrza, gleb, kopalin, przyrody oraz krajobrazu. Chroni doliny rzeczne i kompleksy leśne przez zabudowę.

Brak realizacji projektu zmiany Studium... nie spowoduje, że środowisko pozostanie na obecnym stanie funkcjonowania. Nadal będzie poddawane działaniu procesów zarówno naturalnych jak i antropogenicznych. Gmina bowiem posiada obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz niemal cała objęta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, które stanowią podstawowe dokumenty prowadzenie gospodarki przestrzennej gminy.

Należy podkreślić, iż fragmenty miasta i gminy Rzgów objęte projektem zmiany Studium... już na etapie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów z 2007 r. jak i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w znacznym stopniu zostały przeznaczone do urbanizacji. Obecna, druga zmiana Studium... nowe obszary do zurbanizowania wyznacza dodatkowo na części obszaru w Czyżeminku oraz Bronisinie Dworskim – kosztem terenów planowanych do dolesienia oraz terenów rolnych

Projekt zmiany Studium... został stworzony zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Rozwój przestrzenny gminy powinien następować w sposób harmonijny, z dbałością o środowisko. Dokonuje podziału gminy na strefy funkcjonalno – przestrzenne w celu uporządkowania rozmieszczenia funkcji gminy oraz wprowadzenia pewnych ograniczeń.

Odpowiadając na potrzeby społeczne projekt zmiany Studium... wyznacza nowe tereny przeznaczone pod zabudowę zagrodową, mieszkaniową jednorodziną i wielorodzinną, rekreacji indywidualnej (letniskową), mieszkaniowo – usługową o charakterze miasteczkowym, usługową, produkcyjną i aktywności gospodarczej. Proponowana zabudowa lokalizowana jest zarówno w sposób liniowy przy głównych ciągach komunikacyjnych w poszczególnych sołectwach oraz w postaci większych przestrzennie obszarów – miasto Rzgów, sołectwo Starowa Góra i Stara Gadka.

Generalnie większość terenów wyznaczona w projekcie zmiany Studium... została już wyznaczona w obowiązującym prawie miejscowym. Są to głównie tereny:

- zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - znaczne obszary na terenie miasta; całe sołectwo Starowa Góra (!), wieś Konstantyna (sołectwa Grodzisko), północno – wschodnia część sołectwa Stara Gadka oraz pasmowo wzdłuż ciągów komunikacyjnych w sołectwie Gospodarz i Guzew oraz tereny w Czyżeminku objęte drugą zmianą Studium...; dodatkowo w obrębie sołectwa Stara Gadka (pomiędzy drogą powiatową nr 2916E a granicą administracyjną gminy) wyznacza znaczną rezerwę terenu pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną;

- zabudowy mieszkaniowo – usługowej o tradycyjnym charakterze małomiasteczkowym - centrum miasta;
- zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej – pasmowo generalnie o szerokości 80 m wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych w obrębie wszystkich sołectw (prócz Starowej Góry);
- zabudowy letniskowej – wyznaczone obszarowo w obrębie sołectwa Romanów, Guzew, Prawda i Czyżeminek;
- zabudowy usługowej z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej - zachodnia część miasta pomiędzy drogą krajową nr 71 i „obwodnicą Rzgowa”;
- zabudowy usługowej głównie w postaci usług handlu, gastronomi, rzemieślniczych i kultury - tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 1 w mieście, sołectwie Stara Gadka i Starowa Góra oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 714 w sołectwie Grodzisko i Huta Wiskicka; dodatkowo na uwagę zasługuje znaczny powierzchniowo obszar w Starej Gadce wzdłuż drogi powiatowej nr 1195E;
- tereny aktywności gospodarczej - południowo – zachodnia część miasta poniżej „obwodnicy Rzgowa” oraz północne tereny sołectwa Guzew;
- zabudowy usługowej i produkcyjnej - bezpośrednio obustronne sąsiedztwo drogi krajowej nr 1 na terenie miasta oraz obszar w sołectwie Stara Gadka i Grodzisko;

Ponadto w obrębie sołectwa Kalino, Kalinko i Romanów projekt zmiany Studium... wskazuje tereny perspektywicznych złóż kopalin – tereny przewidziane do eksploatacji powierzchniowej z możliwością ustanowienia nowych terenów górniczych. We wschodniej części gminy – sołectwo Kalino i Kalinko dopuszcza możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych

Obszary wiejskie o niskiej przydatności rolniczej projekt zmiany Studium... wskazuje do przeznaczenia pod funkcje leśne.

W celu zachowania wartości przyrodniczych obszaru miasta i gminy projekt zmiany Studium... strefę przyrodniczą – strefę zieleni i wód powierzchniowych, wyłączoną z możliwości zabudowy. Ponadto w północno – wschodniej i południowo – wschodniej części miasta oraz na znacznym obszarze gminy wyznacza tereny rolne, w obrębie których dopuszcza jedynie zabudowę związaną z produkcją rolniczą. Jest to warunek zrównoważonego rozwoju gminy.

Planowane zmiany zagospodarowania wpłyną na stan środowiska przyrodniczego. Wystąpi szereg czynników, które będą w różnym stopniu: bezpośrednim, pośrednim, wtórnym, skumulowanym, krótko-, średnio- i długoterminowym, stałym i chwilowym, pozytywnym i negatywnym oddziaływać na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego.

Wpływ na zmiany zachodzące w środowisku będą miały inwestycje: rozbudowa zabudowy mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej, terenów aktywności gospodarczej, eksploatacja powierzchniowa z nowo wskazanych terenów, rozbudowa infrastruktury technicznej, budowa i modernizacja szlaków komunikacyjnych, z tymże największy rozwój funkcji produkcyjnej i usługowej, terenów aktywności gospodarczej oraz eksploatacja powierzchniowa surowców i nowe ciągi komunikacyjne.

Niemniej jednak w projekcie zmiany Studium... zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko. W szczególności:

- Zachowanie i ochrona systemu przyrodniczego gminy poprzez priorytet ochrony wartości przyrodniczych objętych ochroną prawną, lasów, dolesień, dolin rzecznych. Zabezpieczenie ich przed nową zabudową – utrzymanie funkcji przyrodniczej.

- Przyjęcie zasady zrównoważonego rozwoju za podstawę rozwoju przestrzennego gminy – rozwój harmonijny z dbałością o środowisko. Wskazanie na wybranych obszarach gminy określonego sposobu zainwestowania nie naruszającego walorów przyrodniczych terenu w celu racjonalnej ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego gminy.
- Utrzymanie drożności korytarzy ekologicznych – wyłączenie ich z możliwości urbanizacji.
- Akcentowanie konieczności ochrony zadrzewień i zakrzaczeń posiadających istotne znaczenie dla funkcjonowania lokalnych populacji – obowiązek poddawania ich systematycznej rekonstrukcji i rozbudowie.
- Wzmocnienie systemu przyrodniczego gminy poprzez wprowadzenie zieleni izolacyjnej jako stref buforowych pomiędzy funkcją uciążliwą a funkcją chronioną (mieszkaniową) oraz wzdłuż ciągów komunikacyjnych, wprowadzanie zieleni urządzonej (skwery, szpalery), ustalenie wysokich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 60-70% (obszar 12R, 16M oraz zabudowa zagrodowa, rezydencjonalna, letniskowa).
- Powiększanie powierzchni gruntów leśnych poprzez wskazanie terenów pod zalesienia - obszary na glebach klas V i VI nieprzydatnych rolniczo.
- Ochrona terenów łąk, pastwisk i zieleni niskiej w dolinach rzek, pełniących funkcje przyrodnicze, z zakazem realizacji nowej zabudowy i zalesiania.
- Ochrona gruntów rolnych i leśnych - możliwość realizacji zabudowy na terenach wiejskich gminy głównie na glebach klasy IV - VI; na glebach klasy III i lepszych leżących poza istniejącymi zespołami i pasmami zabudowy zakazuje realizacji zainwestowania.
- Wprowadzenie zakazu realizacji zabudowy na terenach rolniczych/leśnych nie związanej z produkcją rolniczą/leśną.
- Ochrona terenów narażonych na przenikanie zanieczyszczeń do wód w ramach strefy najwyższej i wysokiej ochrony (ONO i OWO) GZWP Nr 401 poprzez priorytet dla realizacji kanalizacji sanitarnej (i kontrolę gospodarki ściekowej prowadzonej w gospodarstwach domowych nie podłączonych do zbiorczej kanalizacji sanitarnej) oraz zakaz prowadzenia działań mogących w poważny sposób zmienić stosunki wodne.
- Ochrona istniejących urządzeń melioracji szczegółowych – rowy melioracyjne i drenaż. Zachowanie rowów melioracyjnych w stanie istniejącym oraz prawidłowego funkcjonowania istniejącej sieci drenażowej na terenach sąsiednich (w przypadku jej przebudowy).
- Ograniczenia zagospodarowania w obszarze łąk i dolin rzecznych ze względu na istniejące realne zagrożenie ze strony wód powierzchniowych. Utrzymanie naturalnego (rolniczego – łąki i pastwiska) przeznaczenia terenu.
- Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy - zapewnienie pełnej kanalizacji obszarów intensywnie urbanizowanych; dopuszczenie na terenach rozproszonej zabudowy rozwiązań o charakterze lokalnym i indywidualnym (dopuszczenie przydomowych i przyobiektowych oczyszczalni ścieków tylko w rejonach o dobrych warunkach gruntowo – wodnych).
- Ustalenie obowiązku wyposażenia terenów, z których spływ wód opadowych stanowić może zagrożenie dla środowiska naturalnego w urządzenia oczyszczające wody opadowe przed odprowadzeniem ich do odbiornika.
- Postulowanie dalszego rozwoju systemów kanalizacji sanitarnej oraz systemów selektywnej

zbiórki odpadów.

- Kształtowanie korzystnych warunków aerosanitarnych gminy - eliminowanie paliw stałych na rzecz paliw ekologicznych (eliminowanie niskiej energii); modernizacja istniejących węglowych źródeł ciepła na źródła bezpieczne ekologiczne.
- Przeciwdziałanie pogarszaniu się klimatu akustycznego oraz ograniczania istniejących zagrożeń.
- Odpowiednie zagospodarowanie terenu w bezpośrednim sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych oraz wokół podmiotów gospodarczych o dużym stopniu emisji zanieczyszczeń.
- Zachowanie odpowiednich odległości przy lokalizacji elektrowni wiatrowych od najbliższej zabudowy mieszkaniowej.
- Zachowanie w przebiegu linii elektroenergetycznych pasów technologicznych, w których występują ograniczone możliwości zabudowy i zagospodarowania terenu. Wprowadzenie dodatkowych szczegółowych zasad użytkowania pasa technologicznego linii 220 kV.
- Racjonalne gospodarowanie zasobami złóż.
- Konieczność rekultywacji terenów poeksploatacyjnych (wskazany kierunek rolny lub leśny).
- Określenie wytycznych dla działań w strefach ochrony konserwatorskiej oraz mających na celu ochronę prawną pojedynczych obiektów i zabytków.
- Ustalenie wymogów konserwatorskich dla zabytkowych zespołów parkowych i cmentarnych oraz szpalerów zieleni i alei.
- Wprowadzenie obowiązującej zasady uporządkowania istniejącego zainwestowania oraz eliminacji obiektów i obszarów degradujących przestrzeń i środowisko przyrodnicze.
- Określenie dla wyodrębnionych terenów standardów zabudowy, w tym:
  - ✓ procent powierzchni biologicznie czynnej,
  - ✓ maksymalną wysokość zabudowy,standardy te wpływają na zmniejszenie oddziaływania na środowisko terenów zainwestowanych.
- Podstawą uruchamiania nowych terenów obecnie czynnych przyrodniczo pod zainwestowanie powinny być plany miejscowe.

Negatywny wpływ będzie miało nieuchronne zredukowanie terenów otwartych. Wzrost źródeł zanieczyszczenia powietrza oraz poziomu hałasu będzie znaczny w stosunku do stanu obecnego.

Przedstawione w projekcie zasady, rozwiązania są wystarczające i zapewnią odpowiednią ochronę środowiska przyrodniczego, krajobrazu, zabytków i środowiska kulturowego.

Realizacja projektu zmiany Studium... wiąże się z efektami gospodarczymi oraz skutkami powodowanymi w środowisku przyrodniczym. Powinna odbywać się w sposób ograniczający lub zapobiegający negatywnym skutkom środowiskowym planowanego rozwoju obszaru.

Przy pełnej realizacji ustaleń projektu zmiany Studium..., która będzie jednocześnie uwzględniać warunki i zasady zagospodarowania terenu oraz potrzeby ochrony środowiska przyrodniczego nie powinny wystąpić takie zagrożenia środowiska mające swoje źródła w obszarze opracowania, które prowadziłyby do zagrożenia zdrowia i życia ludzi.

Zagrożenia dla środowiska obszaru objętego projektem zmiany Studium..., a przede wszystkim dla realizacji jednego z podstawowych jego ustaleń, jakim jest racjonalne wykorzystanie obszaru gminy, polegające na uzupełnieniu dotychczas wyznaczonych terenów oraz na tworzeniu nowych, skoncentrowanych zespołów zabudowy z uwzględnieniem lokalnych wartości przyrodniczych i kulturowych oraz potrzeb mieszkańców, mogą wynikać z niepełnej realizacji ustaleń zawartych w analizowanym dokumencie. Jak wykazuje praktyka, najczęstszymi przyczynami braku efektów, lub nawet pogorszenia warunków życia są:

- narastająca dysproporcja między przyrostem substancji budowlanej, a poziomem wyposażenia obszaru, szczególnie w infrastrukturę komunikacyjną i kanalizacyjną,
- dowolna interpretacja ustaleń Studium... w polityce realizacyjnej, prowadząca nieuchronnie do narastania chaosu przestrzennego obszaru,
- brak realizacji ustaleń odnoszących się do kształtowania terenów otwartych, w szczególności terenów wód otwartych, dolin i zieleni ochronnej cieków wodnych,
- dopuszczenie do zaśmiecania terenów otwartych na skutek niekonsekwentnego i niepełnego wdrożenia systemu gospodarki odpadami.

Stąd szczególna rola samorządu lokalnego w konsekwentnej egzekucji przepisów obowiązującego prawa, w tym lokalnego, jakim jest plan zagospodarowania przestrzennego.

Studium jest zgodny z aktualnymi przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska oraz zgodny z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi, z planami i programami z zakresu ochrony środowiska.

13. WNIOSKI DO PROGNOZY

W wyznaczonym terminie nie wpłynęły żadne wnioski do sporządzanej prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.